

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

**INFORMACJA O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU
PAŹDZIERNIK 2008 R.**

Warszawa, 25 listopada 2008 r.

Spis treści

	strona
Wstęp	3
Rynek pracy	5
Rolnictwo	11
Przemysł	14
Budownictwo	18
Budownictwo mieszkaniowe	20
Rynek wewnętrzny	22
Transport	25
Handel zagraniczny	26
Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji	35
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych	36
Nakłady ogółem	42
Ceny	46
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	54
Budżet państwa	57
Pieniądz	60
Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju	63
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne dla Unii Europejskiej	66

Uwaga:

Główny Urząd Statystyczny prezentuje w Internecie publikację pt. „Polska – wskaźniki makroekonomiczne”, zawierającą obszerny zestaw kwartalnych i rocznych wskaźników makroekonomicznych (wersja polska i angielska).

Publikacja składa się z trzech części, bieżąco aktualizowanych. W części I zawarte są kwortalne wskaźniki makroekonomiczne od 1997 r. (20 szeregów czasowych), w części II – statystyczne wskaźniki gospodarcze w rozszerzonym zakresie w układzie kwartalnym, począwszy od 1997 r. (blisko 460 szeregów czasowych), a w części III – roczne wskaźniki gospodarcze od 1995 r. (odpowiednio ponad 260).

Publikacja udostępniona jest **nieodpłatnie**.

Adres w Internecie: www.stat.gov.pl

Wstęp

W październiku br. w większości obszarów gospodarki odnotowano osłabienie obserwowanych dotychczas pozytywnych tendencji. Produkcja sprzedana przemysłu ukształtowała się na poziomie tylko nieznacznie wyższym niż przed rokiem. Niższa niż w poprzednich okresach (z wyjątkiem sierpnia br.) była dynamika sprzedaży detalicznej. Utrzymał się natomiast relatywnie wysoki wzrost produkcji budowlano-montażowej. Na rynku pracy obserwowano wolniejszy niż w poprzednich miesiącach spadek bezrobocia oraz wzrost zatrudnienia. Dynamika przeciętnych nominalnych i realnych płac w sektorze przedsiębiorstw była nieco niższa niż przed miesiącem. Również wolniej niż w poprzednich miesiącach wzrastały ceny konsumpcyjne. Wyniki finansowe uzyskane przez przedsiębiorstwa niefinansowe w okresie trzech kwartałów br. były nieco korzystniejsze niż przed rokiem, z wyjątkiem wyniku finansowego netto. Pogorszeniu uległy natomiast podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Notowano dalszy wzrost nakładów inwestycyjnych, jednak jego tempo było znacznie wolniejsze od wysokiego obserwowanego w dwóch poprzednich latach.

Produkcja sprzedana przemysłu w październiku br. wykazała niewielki wzrost w skali roku (o 0,2%). Po dziesięciu miesiącach br. notowano zwiększenie sprzedaży w ujęciu rocznym o 6,0%. Znacznie szybciej niż przeciętnie rosła sprzedaż w przedsiębiorstwach wytwarzających głównie dobra konsumpcyjne trwałe oraz inwestycyjne – po ok. 15%. Nadal obserwowano dość szybkie tempo wzrostu produkcji budowlano-montażowej. W październiku br. była ona o 10,5% wyższa w ujęciu rocznym (po wyeliminowaniu czynników sezonowych o 15,0%), a w okresie styczeń-październik – o 14,4% większa.

Według listopadowych badań wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w przetwórstwie przemysłowym jest po raz pierwszy od grudnia 2002 r. ujemny. Przedsiębiorstwa prowadzące działalność w tej sekcji sygnalizują coraz większe ograniczanie bieżącego portfela zamówień krajowych i zagranicznych, natomiast firmy budowlane wykazują niewielkie rozszerzenie portfela krajowego. Prognozy w tym zakresie są ostrożniejsze od formułowanych w poprzednich miesiącach. Wśród barier wskazywanych w listopadzie br. przez przedsiębiorstwa działające w budownictwie znacznie zwiększyła się dotkliwość konkurencji ze strony innych firm oraz trudności z uzyskaniem kredytu.

Po przyspieszeniu notowanym przed miesiącem, w październiku wzrost sprzedaży detalicznej ponownie uległ spowolnieniu (do 5,0%). Utrzymał się obserwowany w poprzednich miesiącach spadek sprzedaży żywności, napojów i wyrobów tytoniowych oraz pojazdów samochodowych, motocykli, części. Po raz pierwszy od grudnia 2005 r. zmniejszyła się sprzedaż paliw stałych, ciekłych i gazowych.

W handlu zagranicznym po trzech kwartałach br. dynamika obrotów towarowych liczona w złotych była niższa niż przed rokiem. Szybciej rósł import niż eksport. Ujemne saldo obrotów pogłębiło się w porównaniu z notowanym w okresie styczeń-wrzesień ub. roku. W strukturze rozdysponowania importu ogółem zwiększył się nieznacznie udział towarów konsumpcyjnych oraz z przeznaczeniem na zużycie pośrednie, zmniejszył się natomiast udział importu towarów inwestycyjnych. W okresie styczeń-sierpień br., głównie na skutek niekorzystnych relacji

cenowych w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, pogorszeniu uległ ogólny wskaźnik terms of trade.

Sytuacja finansowa badanych przedsiębiorstw niefinansowych pozostawała relatywnie korzystna, pomimo gorszego niż w okresie trzech kwartałów ub. roku wyniku finansowego netto. Największą poprawę wyniku na działalności gospodarczej oraz wyniku finansowego brutto i netto notowano w budownictwie oraz w handlu i naprawach. Niższy niż przed rokiem był wynik netto m.in. w przetwórstwie przemysłowym oraz w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności. Osłabieniu uległy podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe. W strukturze rodzajowej kosztów ogółem zwiększył się udział kosztów usług obcych oraz kosztów wynagrodzeń brutto. Podstawowe relacje ekonomiczno-finansowe osiągnięte przez eksporterów obniżyły się, ale kształtowały się korzystniej niż przeciętnie (z wyjątkiem wskaźnika płynności finansowej I i II stopnia). Udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto obniżył się bardziej wśród jednostek eksportujących niż wśród ogółu przedsiębiorstw.

W okresie styczeń-wrzesień br. notowano dalszy, ale znacznie niższy niż przed rokiem, wzrost nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 49 osób (w cenach stałych), który wyniósł 7,9% (wobec 30,8%). W porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku zmniejszył się udział zakupów w nakładach ogółem (do 62,1%). Najbardziej zwiększyły się (w cenach bieżących) inwestycje w sekcjach: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę (22,1%) oraz górnictwo (19,2%). W grupie podmiotów z kapitałem zagranicznym w ujęciu rocznym notowany był ok. 4% spadek nakładów (liczony w cenach stałych).

Sytuacja na rynku pracy w październiku br. była nadal korzystna – notowano spadek stopy bezrobocia rejestrowanego do 8,8%, przy dalszym, choć wolniejszym niż w poprzednich miesiącach wzroście zatrudnienia (o 3,6%). Wstępne wyniki badania aktywności ekonomicznej ludności za III kwartał br. wskazują na wzrost liczby pracujących, poprawę wskaźnika zatrudnienia (do 51,0%), spadek stopy bezrobocia (do 6,6%) oraz obniżenie wskaźnika obciążenia osób pracujących niepracującymi.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia nominalne i realne brutto w sektorze przedsiębiorstw w październiku br. w ujęciu rocznym rosły w tempie wolniejszym od notowanego przed miesiącem i przed rokiem. Dynamika siły nabywczej emerytur i rent w skali roku pozostała zbliżona do notowanej przed miesiącem.

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w październiku br. w skali roku był wolniejszy niż w poprzednich miesiącach i wyniósł 4,2%. W budownictwie obserwowano dalsze spowolnienie dynamiki cen producentów (do 3,2%), przy zbliżonym do notowanego w poprzednich miesiącach wzroście cen w przemyśle (2,4%).

Na rynku rolnym w październiku br. przeważały tendencje spadkowe cen produktów pochodzenia roślinnego oraz zwierzęcego zarówno w ujęciu miesięcznym, jak i w skali roku. W odniesieniu do października ub. roku notowano m.in. znaczący spadek cen zbóż na obydwu rynkach. Ekonomiczne warunki chowu trzody chlewnej pozostają niekorzystne, chociaż uległy poprawie w ujęciu rocznym.

Budżet państwa po dziesięciu miesiącach br. zamknął się deficytem w wysokości 11,6 mld zł, co stanowiło 42,7% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2008 r.

Rynek pracy

W październiku br. notowano dalszy, jednak wolniejszy niż w poprzednich miesiącach, wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w ujęciu rocznym. Nadal zmniejszało się bezrobocie, ale w mniejszej skali niż w poprzednich miesiącach. Wstępne wyniki badania aktywności ekonomicznej ludności za III kwartał br. wskazują na dalszą poprawę wskaźnika zatrudnienia oraz współczynnika aktywności zawodowej w ujęciu rocznym (w rezultacie zwiększającej się liczby pracujących), a także obniżenie relacji liczby osób niepracujących do pracujących.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w październiku br. ukształtowało się na poziomie 5406,4 tys., tj. o 3,6% wyższym niż przed rokiem (wobec wzrostu w ub. roku o 5,0%). We wszystkich sekcjach notowano wzrost przeciętnego zatrudnienia, największy w hotelach i restauracjach (o 8,0%), budownictwie (o 7,8%) oraz handlu i naprawach (o 7,1%).

Przeciętne zatrudnienie w poszczególnych sekcjach sektora przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

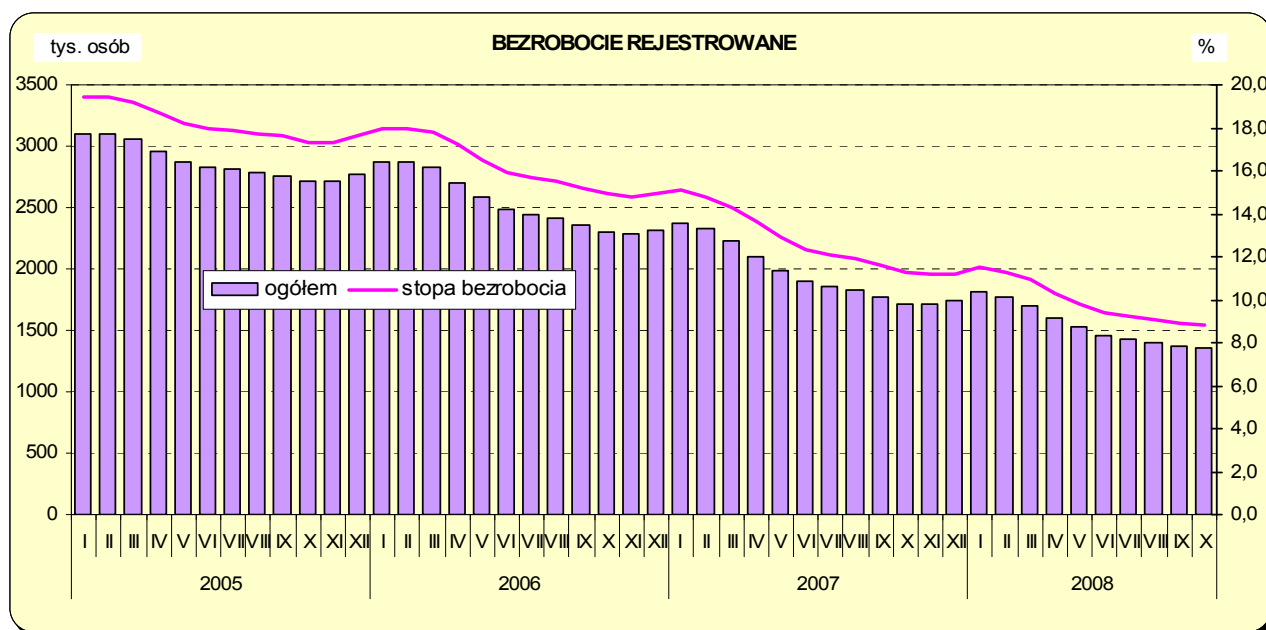
Wyszczególnienie	X 2008		I–X 2008	
	w tys.	analogiczny okres poprzedniego roku=100	w tys.	analogiczny okres poprzedniego roku=100
Sektor przedsiębiorstw	5406,4	103,6	5397,3	105,2
w tym:				
Przemysł	2618,8	101,0	2634,2	102,9
górnictwo	179,8	101,6	178,0	99,9
przetwórstwo przemysłowe	2240,0	101,0	2257,8	103,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	199,0	100,3	198,4	99,7
Budownictwo	393,2	107,8	388,0	109,2
Handel i naprawy	1046,9	107,1	1031,3	108,5
Hotele i restauracje	97,3	108,0	97,6	108,2
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	527,9	103,6	527,3	103,8
Obsługa nieruchomości i firm	540,8	106,1	539,5	109,3

Spośród działów/grup o znaczącym udziale w zatrudnieniu, w październiku br. największy wzrost przeciętnego zatrudnienia odnotowano w handlu detalicznym; naprawie artykułów użytku osobistego i domowego (o 8,2%), wznoszeniu budynków i budowli; inżynierii lądowej i wodnej (o 7,3%), produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 7,2%) oraz w handlu hurtowym i komisowym (o 6,9%). Najgłębszy spadek przeciętnego zatrudnienia w ujęciu rocznym miał miejsce w firmach produkujących odzież i wyroby futrzarskie (o 7,6%).

W okresie styczeń–październik br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 5397,3 tys. osób i było o 5,2% wyższe niż przed rokiem (w ub. roku wzrost o 4,7%).

W końcu października br. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy wyniosła 1352,3 tys. i była o 24,3 tys. niższa od notowanej przed miesiącem, natomiast w ujęciu rocznym obniżyła się o 368,6 tys. **Stopa bezrobocia** wyniosła 8,8% i w porównaniu z poprzednim

miesiącem zmniejszyła się o 0,1 pkt, a w ujęciu rocznym o 2,5 pkt. Spadek stopy bezrobocia odnotowano we wszystkich województwach, największy w zachodniopomorskim (o 4,0 pkt) i warmińsko-mazurskim (o 3,4 pkt). Najwyższą stopę bezrobocia rejestrowanego odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (15,4%) i świętokrzyskim (12,9%), a najniższą (5,7%) – w woj. wielkopolskim. Relatywnie niski wskaźnik bezrobocia wystąpił również w woj. śląskim (6,5%), małopolskim i mazowieckim (po 7,0%).

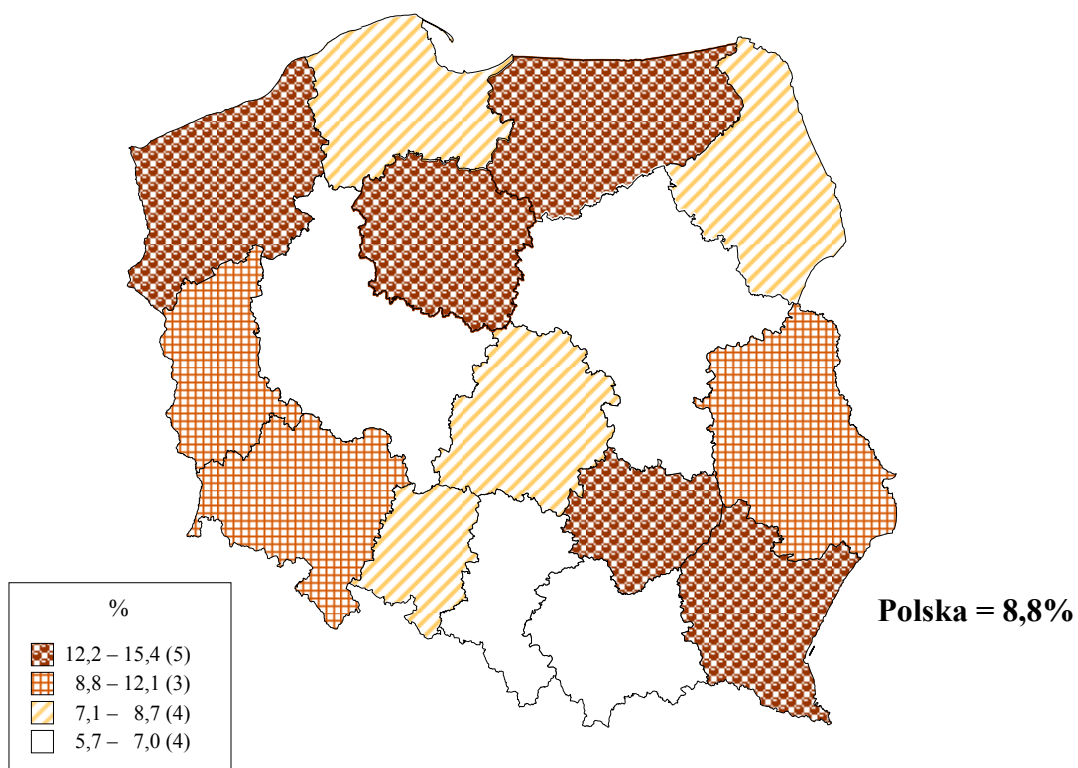

W październiku br. liczba **nowo zarejestrowanych** bezrobotnych zwiększyła się w ujęciu rocznym o 3,2% i wyniosła 241,0 tys. osób. Najliczniejszą grupę wśród nowych rejestracji w dalszym ciągu stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny. Ich udział zwiększył się w stosunku do roku poprzedniego o 0,4 pkt – do 79,7%. Zmniejszył się udział osób dotychczas niepracujących z 30,1% przed rokiem do 27,9%.

Z ewidencji bezrobotnych **skreślono** 265,3 tys. osób, tj. o 9,9% mniej niż w październiku ub. roku. Główną przyczynę wyrejestrowania nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru wykreślono 94,2 tys. bezrobotnych (wobec 115,2 tys. w ub. roku), ale udział tej kategorii w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zmalał o 3,6 pkt do 35,5%. Pracę niesubsydiowaną (w tym sezonową) podjęło 76,3 tys. osób, a subsydiowaną (m.in. prace interwencyjne i roboty publiczne) – 18,0 tys. osób (w analogicznym okresie ub. roku odpowiednio 97,6 tys. i 17,6 tys.). Spośród pozostałych osób wykreślonych z ewidencji zwiększył się udział wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawców (o 2,4 pkt do 15,1%) oraz osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 1,2 pkt do 5,1%). Odsetek osób, które nabyły prawa emerytalne lub rentowe utrzymał się na poziomie zbliżonym do notowanego w październiku ub. roku i wyniósł 0,5%. Zmniejszył się natomiast udział osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy – do 31,8% (wobec 32,4% przed rokiem).

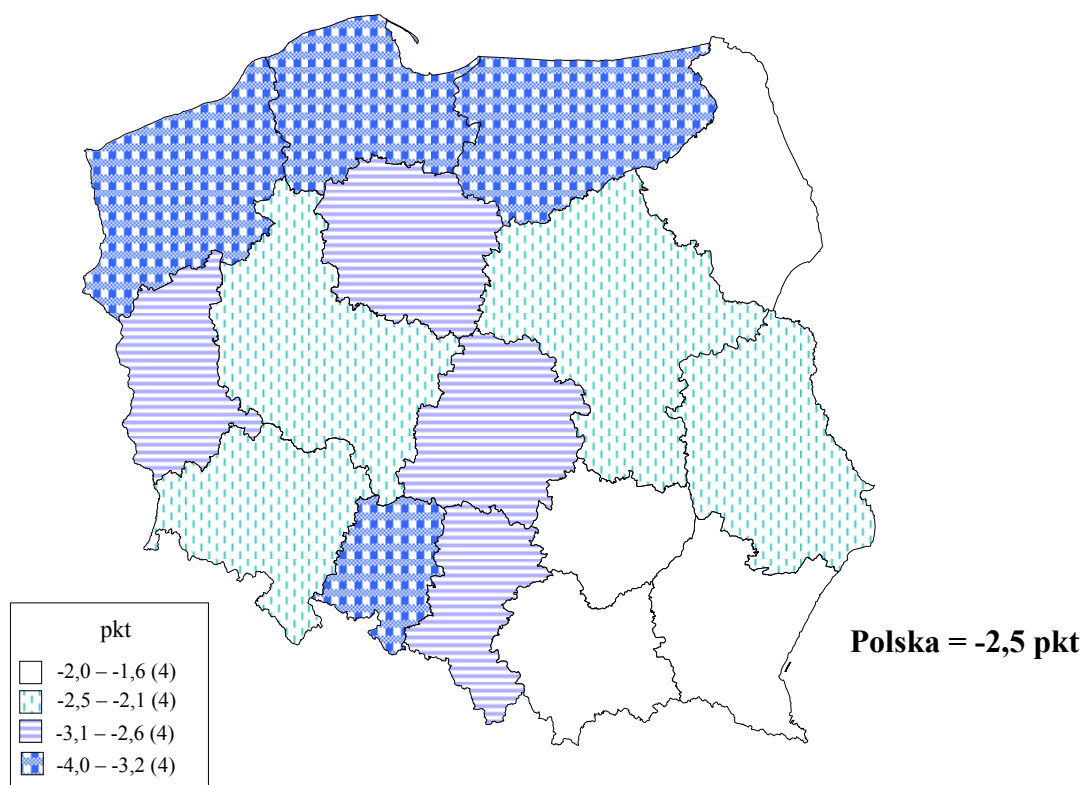
STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO

Stan w końcu października 2008 r.

ZMIANY STOPY BEZROBOCIA REJESTROWANEGO

W okresie październik 2007 r. – październik 2008 r.

W końcu października br. **bez prawa do zasiłku** pozostawało 1132,9 tys. osób, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku o 2,8 pkt do 83,8%.

Do osób w **szczególnej sytuacji na rynku pracy** należą m.in. długotrwale bezrobotni¹, których udział w zarejestrowanych ogółem w końcu października br. znacząco zmniejszył się w skali roku (o 9,4 pkt do 54,3%). Wzrósł udział osób bezrobotnych poniżej 25 roku życia (o 1,4 pkt do 20,8%), a także nieznacznie – osób powyżej 50 roku życia (o 0,2 pkt do 21,6%). Kwalifikacji zawodowych nie posiadało 29,6% zarejestrowanych (wobec 31,2% przed rokiem), 8,5% samotnie wychowywało co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia, a 4,9% stanowili niepełnosprawni (przed rokiem o 1,1 pkt mniej).

W październiku br. zmniejszyła się liczba ofert zatrudnienia zgłoszonych do urzędów pracy – w sumie było ich 90,4 tys., tj. o 14,1% mniej w stosunku do poprzedniego miesiąca oraz o 19,5% mniej w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Oferty z sektora publicznego stanowiły 24,3% ogółu ofert (wobec 21,2% przed rokiem). Z danych na koniec października br. wynika, że zwiększył się udział ofert pracy niewykorzystanych dłużej niż jeden miesiąc (o 3,9 pkt do 36,7%).

W końcu października br. deklarowano znacznie więcej zwolnień niż przed rokiem – 276 zakładów pracy **zadeklarowało zwolnienie** w najbliższym czasie 19,7 tys. pracowników, w tym 1,9 tys. osób z sektora publicznego (przed rokiem odpowiednio 155 zakładów, 8,8 tys. pracowników, w tym z sektora publicznego – 2,0 tys. osób).

Według wstępnych wyników kwartalnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, w III kwartale br. liczba osób **pracujących** była większa niż przed rokiem o 558 tys., tj. o 3,6% i wyniosła 15990 tys. (w analogicznym okresie ub. roku zanotowano wzrost o 3,5%). W odróżnieniu od sytuacji obserwowanej przed rokiem, w nieco większym stopniu wzrosła liczba pracujących mężczyzn (o 4,2%) niż kobiet (o 2,9%). Obserwowano dalszy wzrost liczby pracujących, zarówno w sektorze prywatnym – w skali roku o 4,3% do 11676 tys., jak i w sektorze publicznym – o 1,8% do 4314 tys.

Rosnąca liczba pracujących wpłynęła na dalszą poprawę **wskaźnika zatrudnienia**, który w III kwartale br. wyniósł 51,0%, tj. o 1,8 pkt więcej niż przed rokiem. Wzrost tego wskaźnika obserwowano we wszystkich grupach wieku, największy dla osób w wieku 35-44 lata (o 3,2 pkt do 83,8%) oraz w wieku 45-59/64 lata (o 2,5 pkt do 59,4%).

Liczba **aktywnych zawodowo** w III kwartale br. zwiększyła się w stosunku do analogicznego okresu ub. roku o 159 tys. i wyniosła 17123 tys. Współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 54,6%, tj. zwiększył się zarówno w ujęciu rocznym (o 0,5 pkt), jak i w stosunku do poprzedniego kwartału (o 0,7 pkt).

¹ Zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Liczba osób **bezrobotnych** w porównaniu z III kwartałem ub. roku zmniejszyła się do 1132 tys. (o 26,1%). Obniżył się także odsetek osób spełniających kryteria bezrobotnego wg BAEL i jednocześnie deklarujących, że są zarejestrowane w urzędach pracy jako bezrobotne (z 69,4% w III kwartale ub. roku. do 63,5%).

Stopa bezrobocia według BAEL wyniosła w III kwartale br. 6,6% i była niższa o 2,4 pkt w ujęciu rocznym oraz o 0,5 pkt od notowanej w II kwartale br. Podobnie jak przed rokiem, głębszy spadek bezrobocia obserwowano w miastach niż na wsi (odpowiednio o 2,9 pkt do 6,7% i 1,7 pkt do 6,5%). Wśród kobiet stopa bezrobocia zmniejszyła się o 2,0 pkt (do 7,8%) i nadal przekraczała stopę bezrobocia dla mężczyzn, która w skali roku obniżyła się o 2,7 pkt do 5,7%.

Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia według płci i miejsca zamieszkania w kolejnych badaniach aktywności ekonomicznej ludności kształtowały się następująco:

Okres badania	Ogółem	Miasta	Wieś	Mężczyźni	Kobiety
	bezrobotni				
	w tys.		w % ogółem		
2007.....I kw.	1894	61,2	38,8	52,1	47,9
II kw.	1602	64,0	36,0	52,6	47,4
III kw.	1531	65,4	34,6	50,6	49,4
IV kw.	1448	64,2	35,8	49,7	50,3
2008.....I kw.	1361	63,1	36,9	51,5	48,5
II kw.	1196	61,5	38,5	50,7	49,3
III kw. ^{a)}	1132	62,3	37,7	46,8	53,3
			stopa bezrobocia w %		
2007.....I kw.	11,3	11,2	11,6	10,7	12,1
II kw.	9,6	9,8	9,1	9,2	10,1
III kw.	9,0	9,6	8,2	8,4	9,8
IV kw.	8,5	8,8	8,0	7,8	9,4
2008.....I kw.	8,1	8,2	7,9	7,6	8,7
II kw.	7,1	7,0	7,2	6,5	7,7
III kw. ^{a)}	6,6	6,7	6,5	5,7	7,8

^{a)} Dane wstępne.

Źródło: BAEL.

W III kwartale br. najwyższą stopę bezrobocia notowano w woj. zachodniopomorskim (9,5%), kujawsko-pomorskim (9,4%) i lubelskim (9,0%), natomiast najniższą – w woj. mazowieckim (4,4%) oraz pomorskim (4,9%). W ujęciu rocznym stopa bezrobocia obniżyła się we wszystkich województwach, w największym stopniu – w woj. mazowieckim (o 5,2 pkt).

W III kwartale br. w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku odnotowano spadek stopy bezrobocia we wszystkich grupach wieku ludności. Bezrobocie najbardziej zmniejszyło się wśród osób młodych (15-24 lata) – o 4,6 pkt, do 16,1%, przy czym nadal był to poziom ponad 2-krotnie wyższy niż dla całej populacji. Wśród osób w wieku produkcyjnym (18-59/64 lat) stopa bezrobocia wyniosła 6,7% i była o 2,5 pkt niższa niż w analogicznym okresie ub. roku.

Stopa bezrobocia obniżyła się w ujęciu rocznym we wszystkich grupach ludności wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia. Największy spadek tego wskaźnika odnotowano wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (o 4,7 pkt do 10,2%), a najmniejszy – z wykształceniem wyższym (o 0,7 pkt do 4,0%).

Stopa bezrobocia według poziomu wykształcenia w kolejnych badaniach aktywności ekonomicznej ludności kształtowała się następująco:

Okres badania	Wykształcenie bezrobotnych				
	wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe
stopa bezrobocia w %					
2007.....I kw.	5,5	9,9	13,1	13,8	18,5
II kw.	3,8	8,5	12,4	11,7	15,9
III kw.	4,7	7,9	12,9	10,1	14,9
IV kw.	4,5	7,6	11,5	10,0	13,0
2008.....I kw.	4,1	7,6	9,5	9,2	13,6
II kw.	3,6	6,7	9,2	7,7	12,5
III kw. ^{a)}	4,0	5,9	9,1	7,3	10,2

^{a)} Dane wstępne.

Źródło: BAEL.

Wśród bezrobotnych w III kwartale br. dominujący udział nadal stanowiły osoby starające się powrócić do pracy po przerwie, aczkolwiek ich odsetek zmniejszył się w skali roku (z 39,4% do 36,0%). Obniżeniu uległ również odsetek osób podejmujących pracę po raz pierwszy (o 2,2 pkt do 20,7%). Zwiększył się natomiast udział osób, które straciły pracę (o 3,1 pkt do 33,0%). Pomimo spadku liczby bezrobotnych, którzy zrezygnowali z pracy (o 0,8% w ujęciu rocznym), udział tej kategorii w bezrobotnych ogółem zwiększył się do 10,3% (wobec 7,7% przed rokiem).

Udział osób długotrwale bezrobotnych² (tn. poszukujących pracy 13 miesięcy lub dłużej) w III kwartale br. ukształtował się na poziomie 28,8%, natomiast przeciętny czas poszukiwania pracy wyniósł 12,0 miesięcy.

Liczba **biernych zawodowo w wieku produkcyjnym** zmniejszyła się do poziomu 7015 tys., tj. o 3,3% w stosunku do III kwartału ub. roku. Główną przyczyną bierności zawodowej osób w wieku produkcyjnym (podobnie jak przed rokiem) była nauka i uzupełnianie kwalifikacji, a udział tej grupy biernych zawodowo zwiększył się nieznacznie w skali roku (o 0,1 pkt do 25,5%). Choroby i niesprawność były przyczyną bierności 24,6% ogółu biernych zawodowo w wieku produkcyjnym, wobec 24,8% w III kwartale ub. roku. Zwiększył się odsetek biernych zawodowo z powodu obowiązków rodzinnych i związanych z prowadzeniem domu (o 1,4 pkt do 21,1%). Zniechęconych bezskutecznością poszukiwania pracy było natomiast 5,1% ogółu biernych zawodowo (przed rokiem 6,6%).

Utrzymała się tendencja spadkowa **obciążenia osób pracujących niepracującymi** – w III kwartale br. na 1000 pracujących przypadało 961 osób biernych zawodowo i bezrobotnych (wobec 1033 przed rokiem)

² Od I kwartału 2008 r. czas poszukiwania pracy liczony jest od momentu zakończenia przerwy w poszukiwaniu pracy, o ile wystąpiła i trwała co najmniej 4 tygodnie.

Rolnictwo

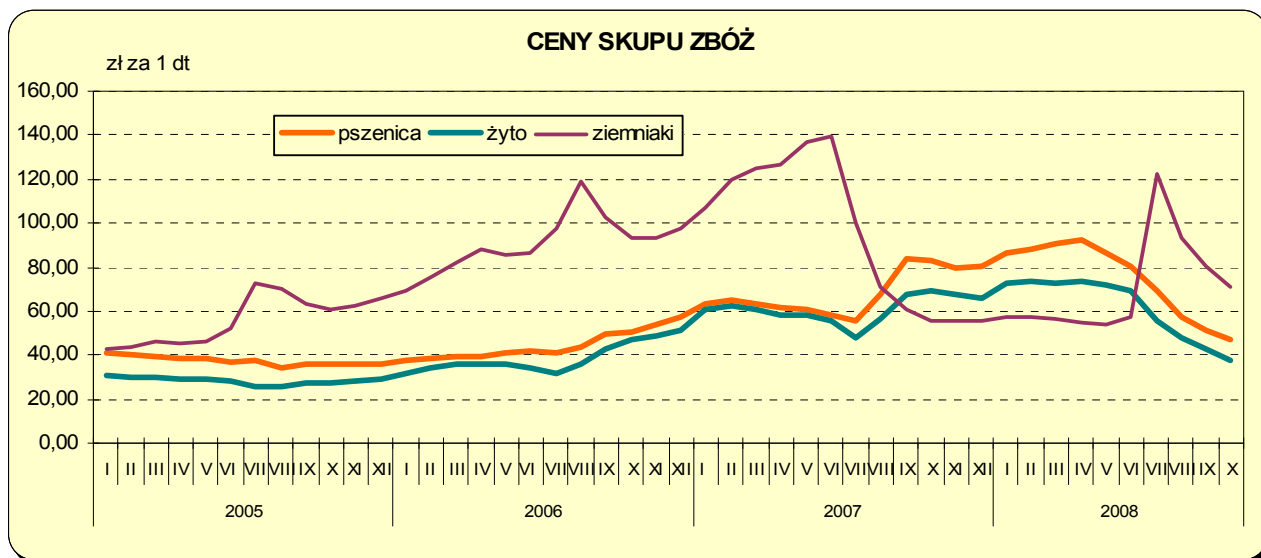
W październiku br. średnia temperatura powietrza wyniosła 9,4⁰C i była wyższa o 1,2⁰C od średniej wieloletniej, natomiast średnia suma opadów kształtowała się na poziomie ok. 54 mm i przewyższała średnią z lat 1971–2000 o ok. 22%.

Warunki agrometeorologiczne w październiku były na ogół korzystne dla rolnictwa. Występująca w drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca ciepła i słoneczna pogoda, oraz utrzymujące się na przeważającym obszarze kraju dostateczne uwilgotnienie gleby, sprzyjały powszechnie wykonywanym pracom polowym oraz wschodom, wzrostowi i rozwojowi ozimin. Na początku października dobiegł końca siew żyta i pszenżyta, a w drugiej dekadzie miesiąca pszenicy ozimej. Stan upraw ozimych w październiku br. oceniono na 3,6 do 3,8 stopnia kwalifikacyjnego, tj. na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego.

Na rynku rolnym w październiku br. zaznaczył się w ujęciu miesięcznym spadek cen większości podstawowych produktów rolnych, z wyjątkiem cen prosiąt i jałówek jednorocznych w obrocie targowiskowym. Wyższe niż przed rokiem były ceny ziemniaków, żywca wieprzowego i wołowego w skupie oraz prosiąt do dalszego chowu.

Według danych meldunkowych³, **skup zbóż podstawowych** (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) w okresie lipiec–październik br. wyniósł 2397,4 tys. t i był o 8,6% mniejszy niż przed rokiem, w tym skup pszenicy (1597,7 tys. t) był o 12,0% mniejszy, a żyta (288,5 tys. t) o 17,3% większy. Skup ten stanowił 9,5% tegorocznych zbiorów (wobec 10,2% przed rokiem), w tym pszenicy odpowiednio – 17,8% (wobec 21,7%), a żyta – 8,5% (wobec 7,7%). W październiku br. skupiono o 44,8% mniej zbóż niż we wrześniu. Skup pszenicy wyniósł 250,0 tys. t, a żyta 28,2 tys. t i był mniejszy niż przed miesiącem odpowiednio o 38,0% i o 57,2%. W stosunku do października ub. roku podaż pszenicy i żyta do skupu była niższa odpowiednio o 21,8% i 44,9%. Na rynku krajowym od początku nowego sezonu utrzymała się tendencja spadkowa cen zbóż, przy czym od sierpnia br. ceny ziarna w skupie kształtowały się poniżej poziomu ubiegłorocznego. W październiku, średnia cena skupu żyta (37,35 zł/dt) zmniejszyła się w ujęciu miesięcznym o 12,4%, natomiast średnia cena pszenicy (46,71 zł/dt) obniżyła się o 9,7%. Ceny skupu zbóż kształtowały się na poziomie znacznie niższym niż przed rokiem, w tym ceny pszenicy były niższe o ok. 43% i żyta o ok. 46%. Na targowiskach odnotowano również dalszy spadek cen zbóż. W październiku ceny pszenicy (68,24 zł/dt) obniżyły się w skali miesiąca o 8,2%, a żyta (59,74 zł/dt) – o 4,7% i były o ok. 19% niższe niż przed rokiem.

³ Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne.

W okresie lipiec–październik br. **skup ziemniaków** (646,6 tys. t) był o 6,8% mniejszy niż w analogicznym okresie ub. roku. W październiku skupiono 341,4 tys. t, tj. więcej o 52,8% niż we wrześniu i o 12,6% niż przed rokiem. Cena skupu 1 dt ziemniaków – 21,15 zł – obniżyła się w skali miesiąca o 10,9% oraz była o 9,9% wyższa w porównaniu do notowanej w październiku ub. roku. Sezonowy spadek cen ziemniaków wystąpił również na targowiskach. Ceny ziemniaków jadalnych obniżyły się (o 11,5%) do 71,37 zł/dt, ale były o 28,1% wyższe niż przed rokiem.

Skup żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) w wadze poubojowej ciepłej (wbc) kształtował się następująco:

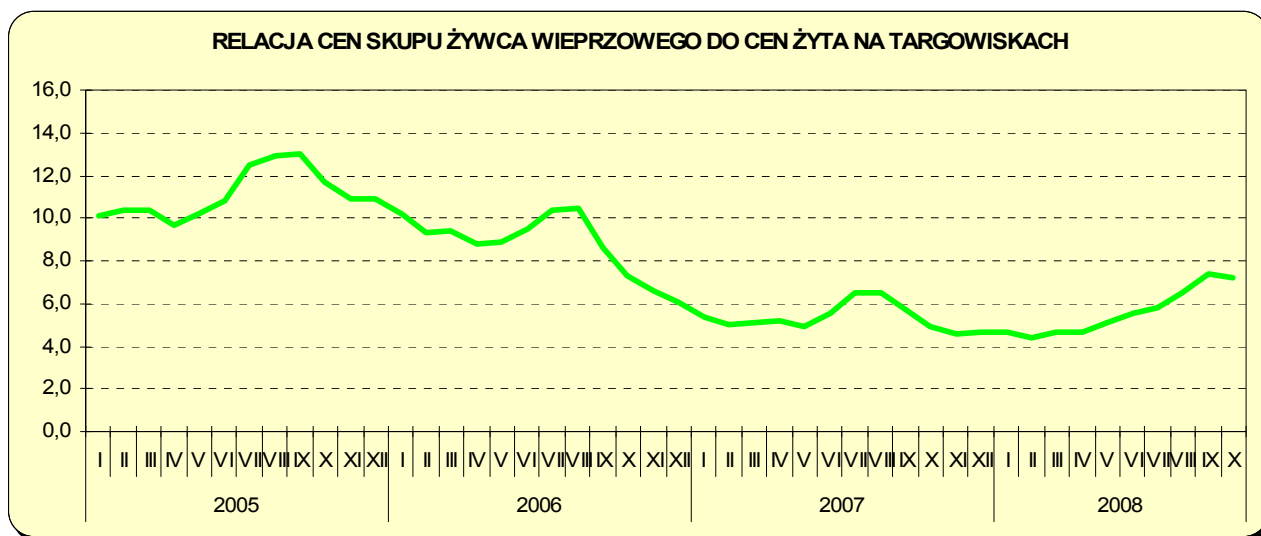
Wyszczególnienie	Październik 2008			Styczeń–październik 2008	
	w tys. t	miesiąc poprzedni=100	analogiczny okres ub. roku=100		w tys. t
O g ó ł e m^{a)}	191,5	109,9	94,4	98,7	2182,8
w tym:					
wołowy (łącznie z cielęcym)	15,3	118,3	87,2	84,6	198,7
wieprzowy	90,7	111,0	86,6	90,7	1133,9
drobiowy	85,2	107,6	106,3	117,5	844,0

a) Wołowy, cielęcy, wieprzowy, barani, koński i drobiowy.

Od początku br. do końca października **skupiono ogółem** 3047,0 tys. t **żywca rzeźnego** w wadze żywej, co w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) w wadze poubojowej ciepłej (wbc) wyniosło 2182,8 tys. t, tj. o 1,3% mniej niż przed rokiem.

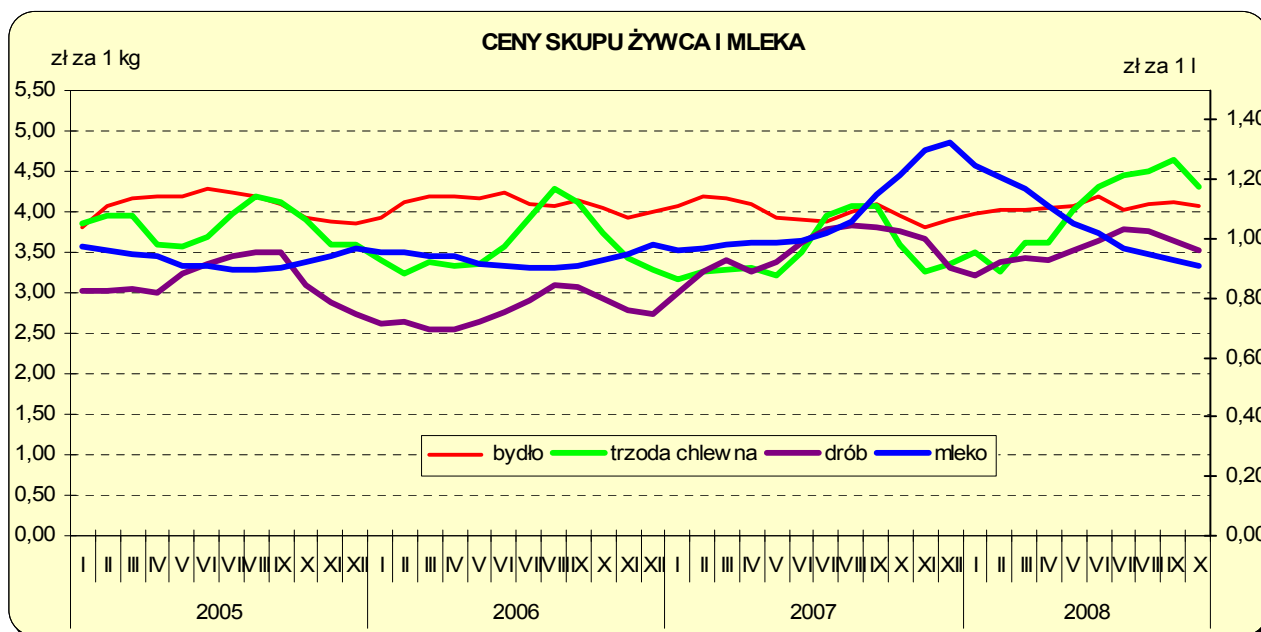
W październiku br., przy sezonowym wzroście podaży, zahamowany został (utrzymujący się od marca br.) wzrost cen **żywca wieprzowego**. Ceny skupu żywca wieprzowego (4,32 zł/kg) obniżyły się o 6,8% w skali miesiąca, ale były o 20,4% wyższe niż przed rokiem. Na targowiskach za 1 kg żywca wieprzowego płacono 4,24 zł, tj. mniej o 8,8% niż przed miesiącem, ale o 9,8% więcej niż przed rokiem. Przy jednoczesnym spadku cen zbóż i cen żywca wieprzowego, relacja ceny skupu 1 kg żywca wieprzowego do 1 kg żyta (wg cen targowiskowych) wyniosła 7,2, wobec 7,4 przed miesiącem i 4,9 przed rokiem. W październiku br. utrzymała się notowana od czerwca

tendencja wzrostowa cen prosiąt do dalszego chowu. Na targowiskach za 1 prosię płacono przeciętnie ok. 129 zł, tj. więcej o 3,9% niż przed miesiącem i o 57,6% niż przed rokiem.

W październiku br. sezonowe zmiany cen **żywca wołowego** na obu rynkach były niewielkie. Średnie ceny skupu 1 kg żywca wołowego (4,06 zł) i młodego bydła rzeźnego (4,42 zł) obniżyły się w skali miesiąca odpowiednio o 1,5% i 0,8%, ale były nieco wyższe niż przed rokiem (o 2,6% i o 4,1%. Na targowiskach średnie ceny 1 kg żywca wołowego (4,34 zł/kg) i młodego bydła rzeźnego (4,85 zł/kg) w skali roku były niższe odpowiednio o 0,7% i 0,4%.

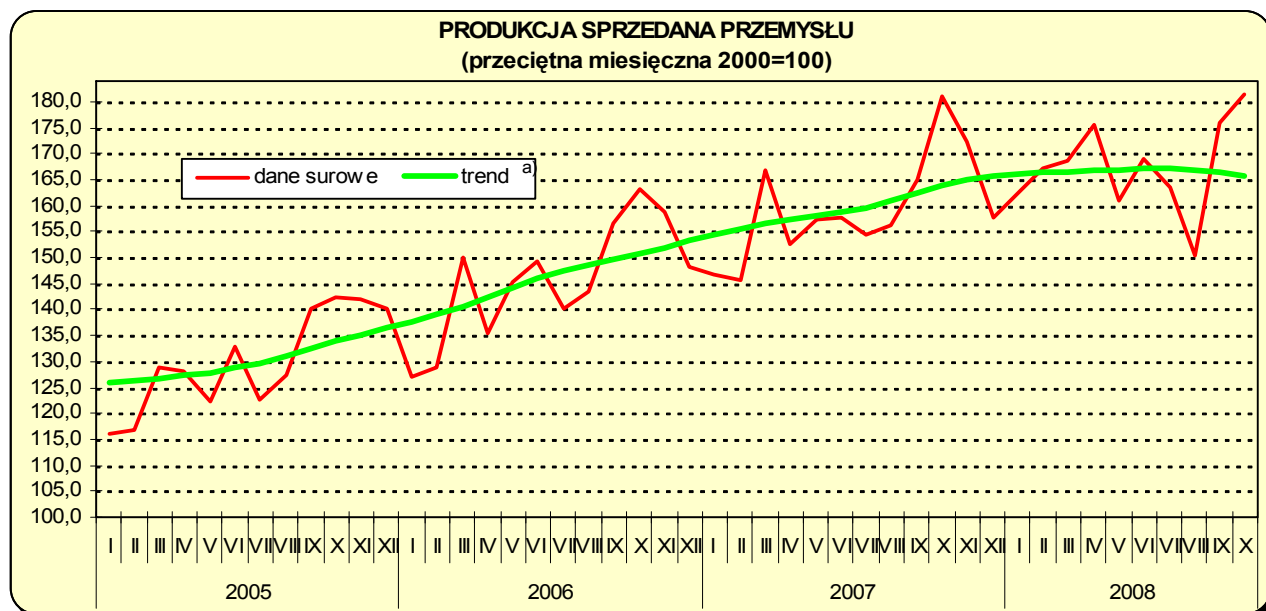
Przy znacznie wyższym niż przed rokiem skupie **żywca drobiowego**, od sierpnia br. utrzymała się w ujęciu miesięcznym tendencja spadkowa cen drobiu rzeźnego. W październiku br., przy wysokiej podaży, ceny drobiu rzeźnego wykazały dalszy spadek (o 3,2%) do 3,53 zł/kg i były niższe (o 6,1%) niż przed rokiem.

Skup mleka od początku br. wyniósł 7292,2 mln l i był o 3,9% większy niż w analogicznym okresie ub. roku. W październiku br. pogłębił się sezonowy spadek podaży mleka. Skup mleka (711,9 mln l) był mniejszy o 3,7% niż we wrześniu br., natomiast w ujęciu rocznym zwiększył się o 4,6%. Utrzymała się notowana od stycznia br. spadkowa tendencja cen mleka. W październiku br. za 100 l surowca płacono 90,80 zł, tj. o 2,7% mniej niż przed miesiącem i o 25,3% mniej niż przed rokiem.

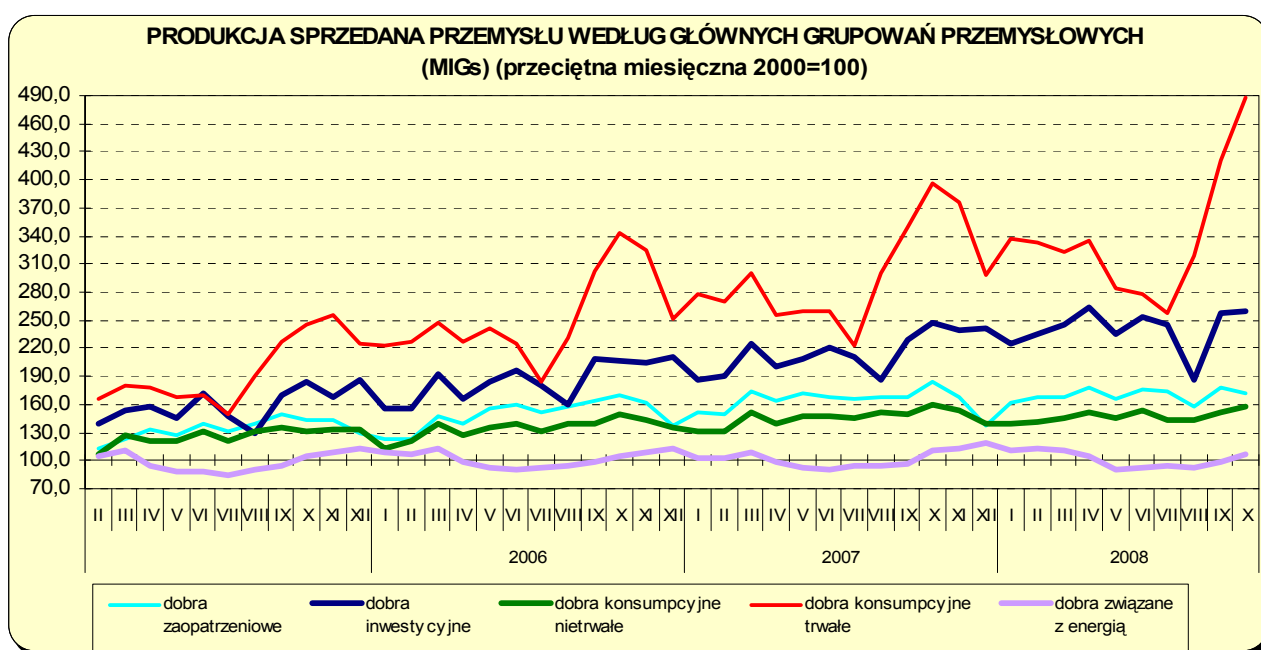
Przemysł

Produkcja sprzedana przemysłu, po znacznym wzroście notowanym w poprzednim miesiącu, w październiku br. była o 0,2% wyższa niż przed rokiem (wobec 10,8% w analogicznym okresie ub. roku). W przetwórstwie przemysłowym wzrost wyniósł 1,3%, natomiast w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę oraz w górnictwie zanotowano spadki (odpowiednio o 9,7% i 8,3%). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym, wzrost produkcji sprzedanej przemysłu wyniósł w skali roku 0,5%, natomiast w stosunku do września br. zanotowano spadek – o 0,7%.

^{a)} Do przeprowadzenia dekompozycji szeregu miesięcznych indeksów produkcji sprzedanej przemysłu ogółem (przeciętna miesięczna 2000=100) i wyodrębnienia długookresowej tendencji rozwojowej (trend) wykorzystuje się pakiet STATISTICA (stosując metodę miesięcznej korekcji sezonowej X-11 z uwzględnieniem wpływu efektu kalendarza).

W okresie styczeń–październik br. produkcja sprzedana przemysłu ukształtowała się na poziomie o 6,0% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 9,9% odpowiednio przed rokiem). Spośród głównych grupowań przemysłowych⁴, najszybciej rosła sprzedaż w przedsiębiorstwach produkujących głównie dobra konsumpcyjne trwałe oraz inwestycyjne (po ok. 15%). Zwiększyła się również sprzedaż dóbr związanych z energią (o ok. 4%), dóbr zaopatrzeniowych oraz konsumpcyjnych nietrwałych (po ok. 2%).

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, była w okresie styczeń–październik br. o 3,0% wyższa niż przed rokiem, przy większym o 2,9% przeciętnym zatrudnieniu i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto – o 10,5%.

⁴ Grupowania przedsiębiorstw na wytwarzające głównie dobra inwestycyjne, konsumpcyjne nietrwałe i trwałe, zaopatrzeniowe oraz związane z energią (ang. MIGs – Main Industrial Groupings) dokonano zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 586/2001 z dnia 26 marca 2001 r. dotyczącym przepisów wykonawczych do Rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 w sprawie statystyki krótkookresowej.

Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2007		2008	
	X	I-X	X	I-X
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
Przemysł	110,8	109,9	100,2	106,0
górnictwo	102,3	99,9	91,7	102,9
przetwórstwo przemysłowe	111,1	111,5	101,3	106,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	111,8	96,8	90,3	103,3
Z przemysłu ogółem – działy:				
górnictwo węgla kamiennego i brunatnego; wydobywanie torfu	100,0	92,7	96,3	102,6
produkcja artykułów spożywczych i napojów	106,2	107,8	100,1	103,2
włókiennictwo	108,1	108,8	89,3	96,7
produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny	112,3	113,9	95,4	98,4
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	102,3	100,2	104,1	106,4
produkcja wyrobów chemicznych	101,8	103,2	90,5	98,8
produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	111,5	115,4	102,2	106,9
produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	104,0	114,2	102,2	105,2
produkcja metali	104,4	107,1	76,7	102,9
produkcja wyrobów z metali	113,2	118,7	102,5	107,5
produkcja maszyn i urządzeń	135,8	126,5	120,7	119,8
produkcja maszyn i aparatury elektrycznej	120,8	118,5	89,9	99,8
produkcja sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych	106,9	113,6	140,5	120,7
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	118,8	112,6	90,2	113,4
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	90,8	111,0	156,1	112,9
produkcja mebli; pozostała działalność produkcyjna	111,9	111,6	97,4	100,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	112,8	96,5	88,7	103,1

W porównaniu z październikiem ub. roku, wyższy był poziom produkcji sprzedanej w 13 działach przemysłu (spośród 29). Spośród działów o znaczącym udziale w sprzedaży największy wzrost notowano w produkcji m.in.:

- sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych – o 40,5% (m.in. w produkcji odbiorników telewizyjnych i radiowych, urządzeń do rejestracji i odtwarzania dźwięku i obrazu oraz akcesoriów do nich – o 49,5%),
- maszyn i urządzeń – o 20,7% (m.in. w produkcji pozostałego sprzętu gospodarstwa domowego – o 25,6%),
- koksu i produktów rafinacji ropy naftowej – o 4,1% (w wytwarzaniu i przetwarzaniu produktów rafinacji ropy naftowej – o 10,4%),

- wyrobów z metali – o 2,5% (m.in. w produkcji wytwornic pary, z wyłączeniem kotłów do centralnego ogrzewania gorącą wodą – o 26,3%, produkcji metalowych elementów konstrukcyjnych – o 6,2%),
- wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych – o 2,2% (w produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych – o 5,8%),
- wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych – o 2,2% (m.in. w produkcji ceramiki budowlanej – o 17,5%, wyrobów betonowych i gipsowych – o 5,7%).

W produkcji artykułów spożywczych i napojów, mającej największy udział w produkcji sprzedanej przemysłu, wzrost wyniósł 0,1% (wobec 6,2% przed rokiem), w tym w przetwarzaniu i konserwowaniu ryb i pozostałych produktów rybactwa – 10,4%, produkcji olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – 8,8%, produkcji, przetwórstwie i konserwowaniu mięsa i wyrobów z mięsa – 4,7%, w wytwarzaniu produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – 4,0%, wytwarzaniu wyrobów mleczarskich – 0,6%. Spadek wystąpił w produkcji gotowych pasz dla zwierząt – o 8,5%, przetwórstwie owoców i warzyw – o 7,6% oraz w produkcji napojów – o 1,3%.

W porównaniu z październikiem ub. roku obniżyła się produkcja sprzedana m.in.:

- metali – o 23,3% (m.in. żeliwa i stali oraz stopów żelaza – o 36,4%),
- w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 11,3%,
- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 9,8% (m.in. produkcja pojazdów samochodowych – o 15,3%),
- wyrobów chemicznych – o 9,5% (m.in. produkcja podstawowych chemikaliów – o 16,4%),
- w górnictwie węgla kamiennego i brunatnego; wydobywaniu torfu – o 3,7% (wydobywanie węgla kamiennego; brykietowanie – o 5,4%),
- mebli, pozostałej działalności produkcyjnej – o 2,6% (m.in. produkcja mebli – o 2,5%).

Z obserwowanych w październiku br. 242 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 75 była wyższa niż przed rokiem, w tym m.in. węgla brunatnego, wódki, papierosów, obuwia, olejów napędowych i opałów, cementu, maszyn pralniczych automatycznych, odbiorników telewizyjnych, pojazdów do transportu publicznego. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 167 wyrobów i grup wyrobów w tym m.in. węgla kamiennego, gazu ziemnego, siarki, produktów uboju trzody chlewnej, mleka, piwa, płyt pilśniowych, koksu, nawozów azotowych, chłodziarek i zamrażarek, odkurzaczy, akumulatorów kwasowo-ołowiowych, aparatów telefonicznych, samochodów osobowych, ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep, wagonów kolejowych towarowych, rowerów.

W okresie styczeń-wrzesień br. podstawowe wyniki finansowe przedsiębiorstw w przemyśle⁵ były gorsze niż przed rokiem. Niższy niż w analogicznym okresie ub. roku był wynik finansowy netto, przychody rosły wolniej niż koszty ich uzyskania. W rezultacie pogorszeniu uległy wskaźniki rentowności oraz wskaźnik poziomu kosztów. Słabszy niż przed rokiem wynik finansowy netto zanotowano w przetwórstwie przemysłowym, w tym m.in. w produkcji metali, maszyn i urządzeń, artykułów spożywczych i napojów oraz produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep. W górnictwie oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę obserwowano poprawę wyniku finansowego.

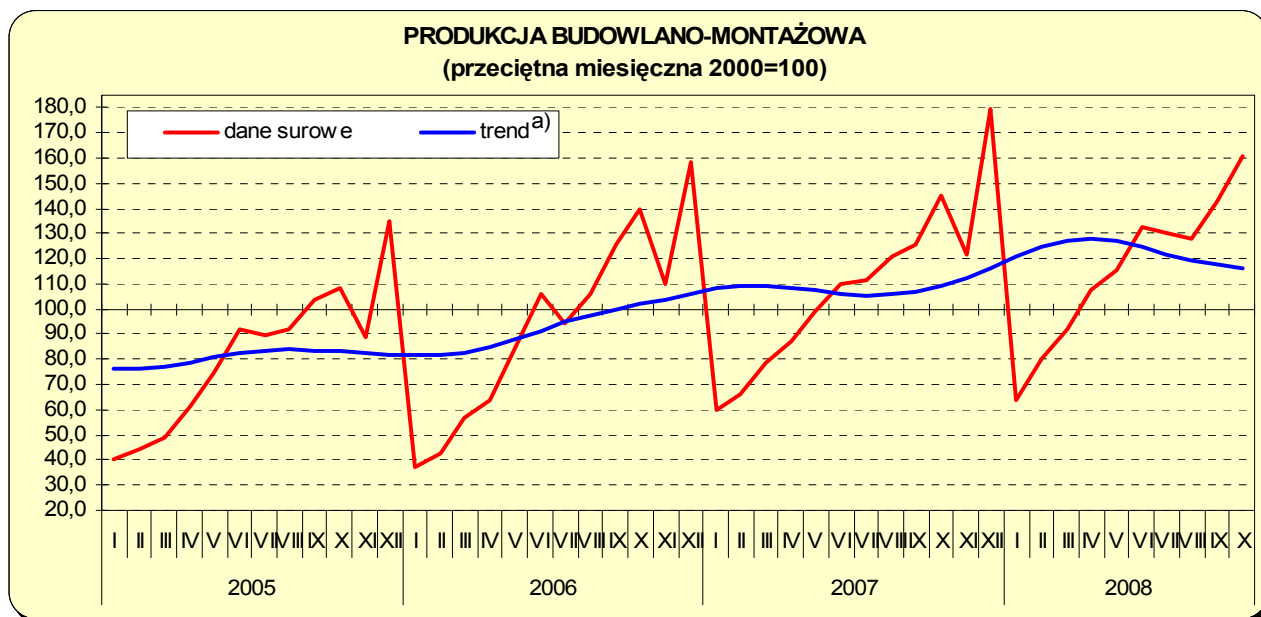
Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w listopadzie br. w przetwórstwie przemysłowym kształtuje się na poziomie ujemnym, po raz pierwszy od grudnia 2002 r. W najbliższych trzech miesiącach prognozowane jest zmniejszenie portfela zamówień krajowych i zagranicznych oraz produkcji. Zdaniem przedsiębiorców można spodziewać się nieznacznego spadku cen. Oczekiwania dotyczące sytuacji finansowej są negatywne, gorsze od notowań sprzed miesiąca. Trzymiesięczna prognoza zatrudnienia jest pesymistyczna przewiduje się, że skala zwolnień pracowników będzie znacznie większa w porównaniu z ocenami z października.

Stan zapasów wyrobów gotowych w listopadzie br. uznawany jest za nadmierny, nadwyżki występują m.in. w produkcji drewna i wyrobów z drewna oraz korka, metali, wyrobów z metali oraz wyrobów chemicznych. Niedobór zapasów sygnalizują natomiast producenci sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych.

Budownictwo

Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana w październiku br. na terenie kraju przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób ukształtowała się na poziomie o 10,5% wyższym niż przed rokiem. Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja w ujęciu rocznym wzrosła o 15,0%, a w stosunku do września br. – zwiększyła się o 1,7%.

⁵ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

a) Do przeprowadzenia dekompozycji szeregu miesięcznych indeksów produkcji budowlano-montażowej ogółem (przeciętna miesięczna 2000=100) i wyodrębnienia długookresowej tendencji rozwojowej (trend) wykorzystuje się pakiet STATISTICA (stosując metodę miesięcznej korekcji sezonowej X-11 z uwzględnieniem wpływu efektu kalendarza).

W okresie styczeń–październik br. produkcja budowlano-montażowa była wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku o 14,4%. Szybciej rosła sprzedaż robót o charakterze remontowym (wzrost o 18,8%) niż inwestycyjnym (odpowiednio o 12,6%). Udział robót inwestycyjnych w ogólnej produkcji budowlano-montażowej zmniejszył się o 1,1 pkt i wyniósł 70,6%. Wzrost sprzedaży odnotowano we wszystkich grupach przedsiębiorstw budowlanych.

W okresie dziesięciu miesięcy br. przeciętne zatrudnienie w budownictwie było o 9,2% wyższe niż przed rokiem, przy wzroście przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto o 14,3%.

Dynamika (w cenach stałych) produkcji budowlano-montażowej w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2007		2008	
	X	I-X	X	I-X
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
O g ó ł e m	104,3	117,6	110,5	114,4
z tego roboty budowlane				
o charakterze:				
inwestycyjnym	104,5	119,2	108,3	112,6
remontowym	104,0	113,5	115,6	118,8
Z ogółem – grupy przedsiębiorstw:				
przygotowanie terenu pod budowę	145,2	136,0	125,2	130,6
wznoszenie budynków i budowli;				
inżynieria lądowa i wodna	102,8	117,2	109,4	113,4
wykonywanie instalacji budowlanych	113,1	119,0	115,0	117,2
wykonywanie robót budowlanych				
wykończeniowych	96,4	106,2	128,2	132,3

W okresie trzech kwartałów br. sytuacja finansowa przedsiębiorstw w budownictwie⁶ kształtowała się korzystniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Znacznie wyższy niż przed rokiem był wynik finansowy brutto i netto. Przychody rosły szybciej niż koszty, w wyniku czego poprawiły się wskaźniki rentowności oraz wskaźnik poziomu kosztów, które były korzystniejsze niż przeciętnie dla ogółu przedsiębiorstw niefinansowych.

W listopadzie br. **wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury** w budownictwie kształtuje się na poziomie dodatnim, ale najniższym od marca 2006 r. Nadal pozytywne, chociaż znacznie gorsze niż w październiku są prognozy dotyczące sytuacji finansowej. Dużo ostrożniejsze są również przewidywania firm budowlanych w zakresie portfela zamówień oraz produkcji, których wskaźnik kształtuje się na niskim, ale nadal dodatnim poziomie. Przedsiębiorcy przewidują, że wzrost cen realizacji robót budowlano-montażowych może być wolniejszy niż wskazywały prognozy sprzed miesiąca.

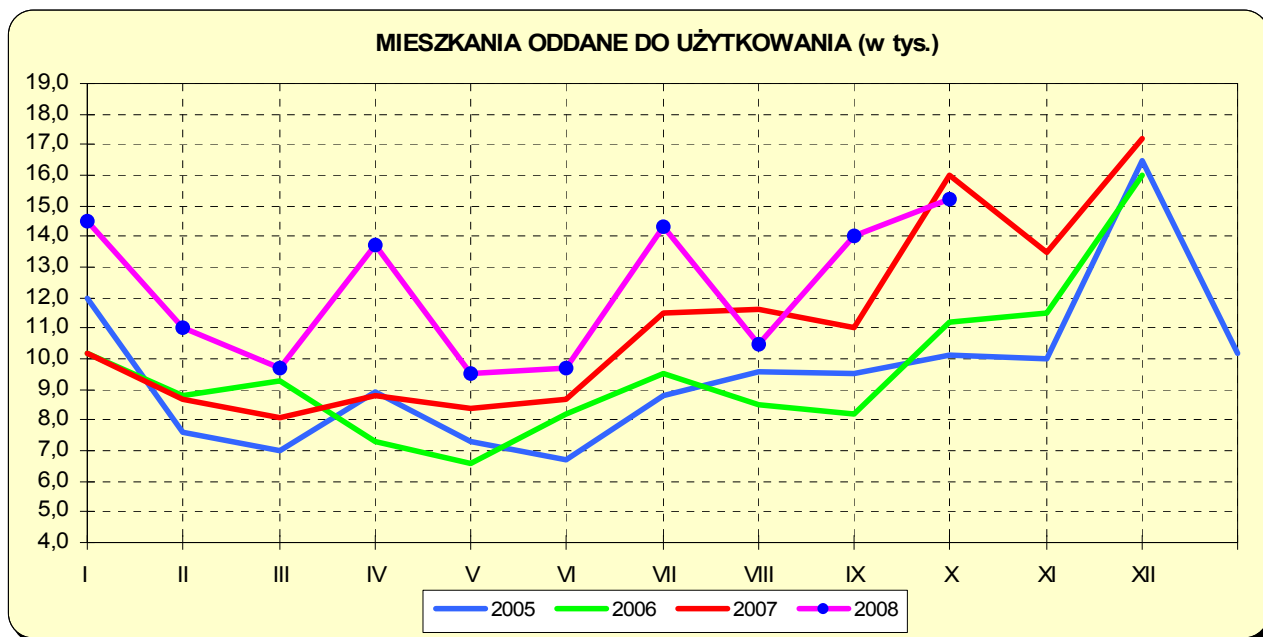
W listopadzie br., spośród najczęściej wskazywanych barier w prowadzeniu działalności budowlanej zwiększyła się dotkliwość konkurencji ze strony innych firm, przy spadku uciążliwości związanych z niedoborem wykwalifikowanych pracowników oraz zbliżonym do notowanego przed rokiem poziomie odczuwalności bariery koszty zatrudnienia. Częściej niż przed miesiącem i w listopadzie ub. roku zgłaszano trudności z niedostatecznym popytem oraz z uzyskaniem kredytu.

Budownictwo mieszkaniowe

Według wstępnych danych⁷, w październiku br. **oddano do użytkowania** 15,2 tys. mieszkań, tj. o 5,0% mniej niż przed rokiem. Wpłynęły na to głównie niższe niż w październiku ub. roku efekty w budownictwie indywidualnym, w którym przekazano 6678 mieszkań (tj. o 9,7% mniej niż przed rokiem). Mniejszą niż w październiku ub. roku liczbę mieszkań zrealizowano również w budownictwie spółdzielczym – 874 mieszkania (spadek o 10,2%), społecznym czynszowym – 363 (wobec 751 przed rokiem) oraz zakładowym – 45 (wobec 54). Więcej niż przed rokiem mieszkań przekazano natomiast w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem, w którym zrealizowano 6662 mieszkania (wzrost o 0,6%) oraz w budownictwie komunalnym – 568 (wobec 187 przed rokiem).

⁶ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

⁷ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

W okresie styczeń–październik br. oddano do użytkowania 122,2 tys. mieszkań (o 18,7% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku). Wzrost wystąpił we wszystkich formach budownictwa mieszkaniowego, z wyjątkiem społecznego czynszowego.

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania kształtowała się następująco:

Formy budownictwa mieszkaniowego	I–X 2007		I–X 2008	
	w liczbach bezwzględnych	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w liczbach bezwzględnych	analogiczny okres roku poprzedniego=100
O g ó ł e m	102935	117,2	122185	118,7
indywidualne	55447	123,4	57552	103,8
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	35320	126,4	52209	147,8
spółdzielcze	6163	86,9	7313	118,7
społeczne czynszowe	4032	79,4	2536	62,9
komunalne	1697	65,3	2277	134,2
zakładowe	276	146,8	298	108,0

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń–październik br. wyniosła 102,5 m² i była o 3,1 m² mniejsza niż w analogicznym okresie ub. roku.

W okresie dziesięciu miesięcy br. **wydano pozwolenia** na budowę 201,5 tys. mieszkań, tj. o 2,4% mniej niż w okresie styczeń–październik ub. roku. Nieco wyższa niż przed rokiem była natomiast liczba mieszkań **rozpoczętych** (o 0,3%) i wyniosła 159,0 tys.

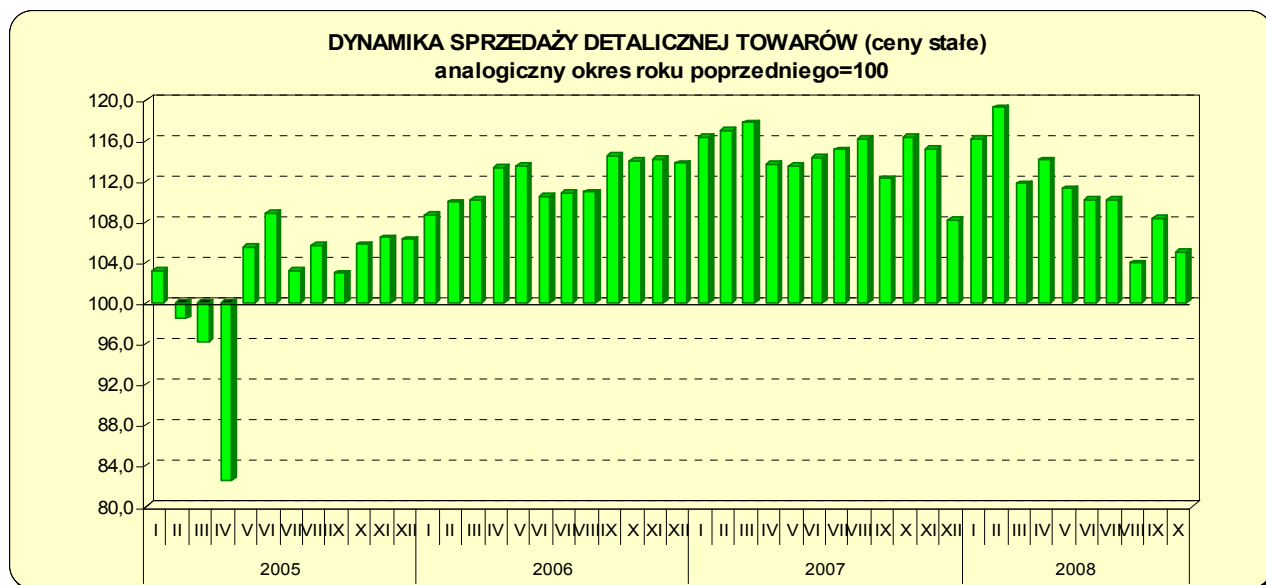
Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia oraz których budowę rozpoczęto kształtowała się następująco:

Formy budownictwa mieszkaniowego	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia		Mieszkania, których budowę rozpoczęto	
	I–X 2008			
	w liczbach bezwzględnych	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w liczbach bezwzględnych	analogiczny okres roku poprzedniego=100
O g ó ł e m	201514	97,6	159010	100,3
indywidualne.....	98251	104,0	88140	105,5
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.....	89134	93,4	60475	96,3
spółdzielcze.....	4907	55,6	5193	71,5
społeczne czynszowe	4248	162,9	2953	95,0
komunalne.....	4505	95,6	1902	118,9
zakładowe	469	96,7	347	104,8

Szacuje się, że w końcu października br. w **budowie** było 714,8 tys. mieszkań, tj. o 4,8% więcej niż przed rokiem.

Rynek wewnętrzny

W październiku br. tempo wzrostu sprzedaży detalicznej uległo osłabieniu w stosunku do notowanego przed miesiącem i przed rokiem. **Sprzedaż detaliczna** (w cenach stałych) zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) była o 5,0% wyższa w ujęciu rocznym (wobec wzrostu o 8,3% przed miesiącem oraz 16,3% w październiku ub. roku).

Na osłabienie dynamiki sprzedaży ogółem wpłynęły głównie niekorzystne wyniki uzyskane w grupach: pojazdy samochodowe, motocykle i części (dalszy spadek – o 7,7%) oraz paliwa stałe, ciekłe i gazowe (spadek o 4,6%). W grupie żywność, napoje i wyroby tytoniowe, która ma najwyższy udział w strukturze sprzedaży detalicznej, podobnie jak przed miesiącem, odnotowano spadek sprzedaży o 1,3% (wobec wzrostu o 9,2% w październiku ub. roku). W pozostałych grupach wystąpił wzrost sprzedaży, w tym m.in. w grupie „meble, rtv, agd” oraz w grupie „pozostałe” odpowiednio o 21,4% i 7,6%.

Dynamika (w cenach stałych) sprzedaży detalicznej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2007		2008	
	X	I-X	X	I-X
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
O g ó ł e m ^{a)}	116,3	114,4	105,0	111,1
w tym:				
pojazdy samochodowe, motocykle, części	142,7	136,9	92,3	108,4
paliwa stałe, ciekłe i gazowe	106,6	106,5	95,4	104,4
żywność, napoje i wyroby tytoniowe	109,2	105,1	98,7	102,7
pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach.....	128,6	124,6	124,7	127,5
farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	125,4	118,7	109,4	116,4
włókno, odzież, obuwie.....	139,0	140,6	129,4	139,6
meble, rtv, agd.....	121,9	123,3	121,4	129,5
prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach.....	126,7	130,5	115,8	121,2
pozostałe.....	108,7	109,8	107,6	109,6

^{a)} Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności, zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać m.in. ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej (w cenach stałych) ogółem.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w październiku br. była o 5,4% wyższa niż przed rokiem. Sprzedaż przedsiębiorstw hurtowych wzrosła o 9,6 %.

Dynamika obrotów¹⁾ (w cenach stałych) zrealizowanych przez przedsiębiorstwa handlu detalicznego włącznie z przychodami ze sprzedaży przedsiębiorstw związanych z obsługą i naprawą pojazdów samochodowych i motocykli oraz z paliwami kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2008			
	I–III	IV–VI	VII–IX	I–IX
	analogiczny okres poprzedniego roku=100			
O g ó ł e m	112,7	108,1	104,6	108,3
w tym:				
pojazdy samochodowe, motocykle, części	123,9	115,1	103,8	114,0
paliwa do środków transportu	104,0	105,4	102,8	104,0
sprzedaż w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	107,1	103,3	102,5	104,2
żywność, napoje alkoholowe i bezalkoholowe oraz wyroby tytoniowe sprzedawane w wyspecjalizowanych punktach sprzedaży	96,4	91,0	89,0	92,0
farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	102,1	102,9	102,2	102,4
meble, rtv, agd	122,2	116,2	115,1	117,3
pozostałe	124,3	116,3	109,2	116,4

¹⁾ Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (dotyczy pełnej zbiorowości).

W listopadzie br. **wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury** w przedsiębiorstwach handlu detalicznego kształtuje się nadal na poziomie dodatnim, lecz najniższym od stycznia ub. roku. Podobnie jak w poprzednich miesiącach, negatywnie swoją sytuację ekonomiczną oraz sprzedaż oceniają jednostki najmniejsze (o liczbie pracujących do 9 osób). Gorsze niż w październiku są prognozy na najbliższe trzy miesiące. Pogorszenia sytuacji ekonomicznej oraz spadku sprzedaży detalicznej spodziewają się przedsiębiorstwa o liczbie pracujących do 49 osób. W układzie branżowym pesymistyczne są przewidywania dotyczące sprzedaży żywności, włókna, odzieży i obuwia oraz pojazdów samochodowych, optymistyczne są natomiast prognozy dla branży meble, rtv i agd.

Wskazania ankietowanych firm dotyczące barier ograniczających działalność są zbliżone do notowanych przed rokiem i przed miesiącem. Nadal główną barierą jest konkurencja na rynku (71% wskazań). Istotnymi ograniczeniami są również koszty zatrudnienia (63% wskazań) oraz obciążenia na rzecz budżetu państwa (56% wskazań).

Wśród wskazywanych źródeł finansowania nadal największą rolę odgrywają fundusze własne (68% wskazań). Jako istotne źródła wymienione są również kredyt bankowy (28% wskazań) i kredyt kupiecki (26% wskazań).

W listopadzie br., podobnie jak w poprzednich miesiącach, głównym źródłem zaopatrzenia przedsiębiorstw w towary są hurtownie (76% wskazań). Przedsiębiorstwa wykazują, że zaopatrują się także w krajowych zakładach produkcyjnych (36% wskazań) oraz dokonują zakupów bezpośrednio z importu (10% wskazań).

Transport

W październiku br. **sprzedaż usług**⁸ w jednostkach transportu ogółem (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w cenach stałych zmniejszyła się o 1,8% w ujęciu rocznym (przed rokiem notowano wzrost o 9,9%). Spośród grup o znaczącym udziale w transporcie ogółem, spadek sprzedaży usług odnotowano w transporcie kolejowym i agencjach transportowych. W transporcie samochodowym, który ma największy udział w transporcie ogółem, zanotowano wzrost sprzedaży. Zrealizowana po dziesięciu miesiącach br. sprzedaż usług była o 0,3% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (w okresie styczeń–październik ub. roku odnotowano wzrost o 12,1%).

Przewozy ładunków ogółem (w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w październiku br. wyniosły 31,4 mln ton, tj. o 3,7% mniej niż przed rokiem (w październiku ub. roku wzrost o 1,4%). Wzrost przewozów ładunków obserwowano w transporcie samochodowym. Od początku roku przewieziono ogółem 307,3 mln ton ładunków, tj. o 1,4% więcej niż przed rokiem (w okresie styczeń–październik ub. roku – wzrost o 6,1%).

Transportem kolejowym przewieziono w październiku br. 12,0 mln ton ładunków, tj. o 12,6% mniej niż przed rokiem (w ub. roku spadek o 8,0%). Spadek przewozów ładunków wystąpił w większości grup, z wyjątkiem m.in.: wyrobów metalowych, wyrobów pochodzących z ropy naftowej oraz pozostałych chemikaliów. W okresie dziesięciu miesięcy br. zanotowano spadek przewozów ładunków w ujęciu rocznym o 5,5%, do poziomu 122,6 mln zł (w analogicznym okresie ub. roku przewozy utrzymały się na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed rokiem).

Transportem samochodowym zarobkowym w październiku br. przewieziono 13,8 mln ton ładunków, tj. o 8,6% więcej niż przed rokiem (w październiku ub. roku wzrost o 15,8%). W okresie dziesięciu miesięcy br. przewozy wzrosły w skali roku o 13,3% – do 130,4 mln ton (przed rokiem wzrost o 19,1%). Potencjał przewozowy transportu samochodowego zarobkowego zwiększył się w porównaniu z październikiem ub. roku o 8,4%.

Transportem rurociągowym w październiku br. przetłoczono 4,2 mln ton ropy i produktów naftowych, tj. o 7,5% mniej niż przed rokiem (w październiku ub. roku – spadek o 1,8%), a w okresie styczeń–październik br. – 42,1 mln ton, tj. odpowiednio o 5,0% mniej (wobec spadku o 5,5% w analogicznym okresie ub. roku).

Przewozy ładunków **żegluga śródlądowa** w październiku br. wyniosły 0,7 mln ton, tj. o 2,5% mniej niż przed rokiem (w październiku ub. roku spadek o 6,3%). Od początku roku przewieziono

⁸ Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, bagażu, poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu, a także wpływy z działalności biur podróży, pilotów wycieczek, przewodników turystycznych.

tą drogą 4,2 mln ton ładunków, tj. o 15,6% mniej w ujęciu rocznym (w analogicznym okresie ub. roku odnotowano wzrost o 4,8%).

Żegluga morską w październiku br. przewieziono 0,8 mln ton ładunków, tj. o 23,4% mniej w skali roku (wobec wzrostu o 5,7% przed rokiem), natomiast od początku br. przewozy wyniosły 8,0 mln ton (spadek w skali roku o 12,3%, wobec wzrostu o 13,5% przed rokiem).

W portach morskich przeładowano w październiku br. 3,9 mln ton ładunków, tj. o 10,0% mniej niż przed rokiem, kiedy notowano wzrost o 3,3%. Zmniejszyły się przeładunki ładunków masowych suchych (z wyjątkiem węgla i koksu), kontenerów, ładunków tocznych i pozostałych ładunków drobnicowych.

W okresie styczeń–październik br. przeładowano w portach 41,7 mln ton ładunków, tj. o 5,8% mniej w skali roku. Obniżeniu uległa masa towarów przeładowanych w portach: Gdynia (o 14,8%), Gdańsk (o 12,9%), Kołobrzeg (o 10,2%) oraz Szczecin (o 1,4%), wzrosła natomiast w portach: Świnoujście (o 19,7%) i Police (o 24,0%).

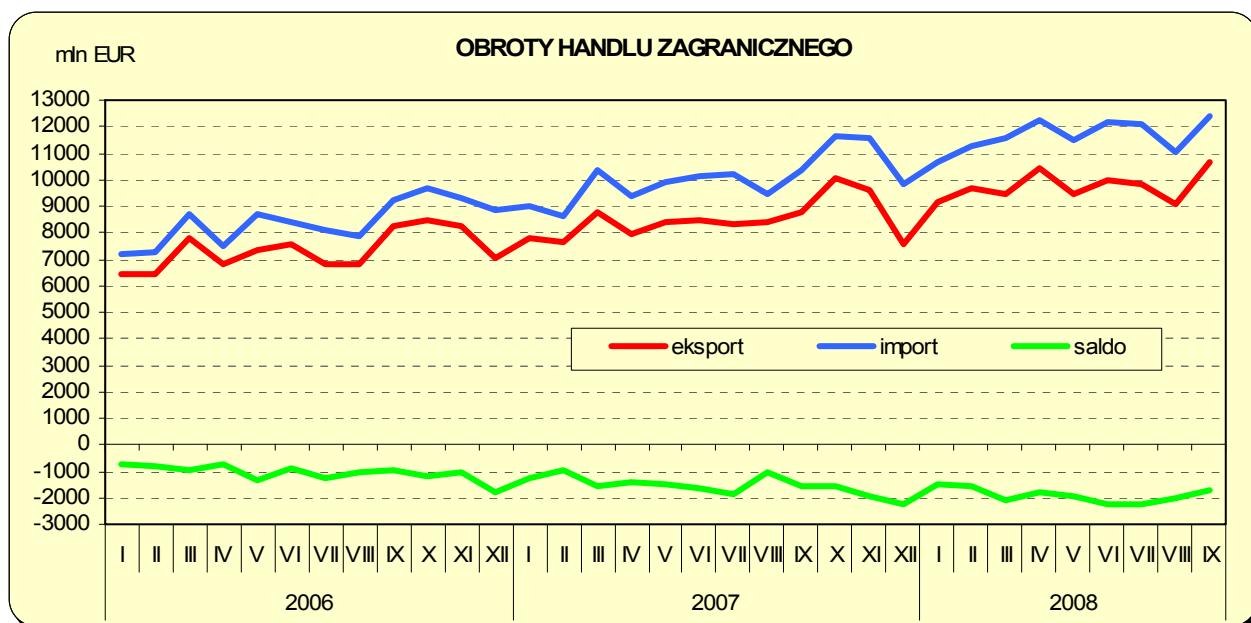
Wynik finansowy netto w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności w okresie trzech kwartałów br. wyniósł 5106,1 mln zł i był o 533,5 mln zł niższy w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Pogorszyły się podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe – wskaźnik rentowności ze sprzedaży wyniósł 6,4% (wobec 8,5% przed rokiem), a wskaźnik poziomu kosztów – 92,6% (przed rokiem – 91,3%). Udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw wyniósł 55,9% (po trzech kwartałach ub. roku – 69,8%).

W listopadzie br. wskaźnik **ogólnego klimatu koniunktury** w sekcji transport, gospodarka magazynowa i łączność kształtuje się na poziomie nieco niższym od notowanego w październiku. W najbliższych miesiącach przedsiębiorcy przewidują wolniejszy wzrost zarówno popytu, jak i sprzedaży, a w konsekwencji – mniej znaczącą niż przewidywano w ub. miesiącu poprawę sytuacji finansowej. Planuje się niewielki wzrost zatrudnienia.

Handel zagraniczny

W okresie styczeń–wrzesień br., w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, dynamika obrotów handlu zagranicznego w złotych była niższa niż przed rokiem. Eksport rósł wolniej niż import. W kolejnych kwartałach br. tempo wzrostu wymiany pogarszało się, co było spowodowane obniżaniem się dynamiki obrotów z krajami rozwiniętymi (w tym z krajami UE, z wyjątkiem importu w II kwartale br.) oraz importu z krajów Europy Środkowo-Wschodniej i z krajów rozwijających się.

W III kwartale br. osłabieniu uległo w stosunku do poprzednich okresów również tempo wzrostu obrotów handlu zagranicznego w euro i w dolarach USA.

W okresie styczeń–wrzesień br. odnotowano ujemne salda obrotów ze wszystkimi grupami krajów, z wyjątkiem krajów UE. Relacja salda ogółem do eksportu w kolejnych kwartałach br. pogarszała się i była mniej korzystna niż przed rokiem.

W imporcie ogółem wzrósł udział importu towarów konsumpcyjnych oraz nieznacznie – przeznaczonych na zużycie pośrednie, a zmniejszył się – dóbr inwestycyjnych.

W okresie trzech kwartałów br. eksport liczony w złotych **w cenach bieżących** był wyższy niż przed rokiem o 6,2% i wyniósł 303208,3 mln zł. Import wzrósł o 8,2% do 362250,2 mln zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 59041,9 mln zł (przed rokiem minus 49264,0 mln zł). Obroty liczone w euro wzrosły po stronie eksportu o 17,7% do 87764,4 mln EUR, a po stronie importu – o 19,9% do 104870,5 mln EUR. Ujemne saldo wyniosło 17106,1 mln EUR (w okresie styczeń–wrzesień ub. roku minus 12879,3 mln EUR). Eksport w dolarach USA wyniósł 133654,9 mln USD i był wyższy o 33,9%, a import – 159857,3 mln USD, tj. o 36,6% wyższy niż przed rokiem. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 26202,4 mln USD (przed rokiem minus 17242,3 mln USD).

Eksport **w cenach stałych** w okresie styczeń–sierpień br. był o 9,0% wyższy niż przed rokiem, a import – o 10,0%. W obrotach z krajami UE wolumen eksportu zwiększył się o 7,7%, z krajami Europy Środkowo-Wschodniej o 20,4%, a z krajami rozwijającymi się o 22,3%. Wolumen towarów sprowadzanych z krajów Europy Środkowo-Wschodniej wzrósł o 2,5%, sprowadzanych z krajów UE o 7,7%, a z krajów rozwijających się – o 18,9%.

Ceny transakcyjne (liczone w złotych) towarów eksportowanych w okresie styczeń–sierpień br. i towarów importowanych (z wyjątkiem stycznia br.) były niższe niż w ub. roku. **Wskaźnik terms of trade** ogółem kształtował się na poziomie 98,7, wobec 103,3 przed rokiem, na co decydujący wpływ miały relacje cen w wymianie z krajami Europy Środkowo-Wschodniej.

Znacznie pogorszyły się uwarunkowania cenowe w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, m.in. na skutek wysokiej dynamiki cen importowanych paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych (głównie z Rosji), które wzrosły o 35,9% i obniżenia się, w porównaniu z ub. rokiem, cen eksportowanych maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego o 2,6% oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca o 5,1%. W rezultacie, wskaźnik terms of trade wyniósł 77,3, wobec 106,7 w ub. roku.

W obrotach z krajami rozwijającymi się odnotowano korzystne relacje cen wynikające ze spadku cen importowanych towarów o 5,0%, na co decydujący wpływ miało obniżenie się cen maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego o 10,9%, towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca o 5,8% oraz chemikaliów i produktów pokrewnych o 7,5%, przy jednoczesnym wzroście cen towarów eksportowanych o 2,9%, spowodowanym głównie wyższymi cenami maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego o 6,1% oraz chemikaliów i produktów pokrewnych o 4,1%. Wskaźnik terms of trade wyniósł 108,3, wobec 112,3 przed rokiem.

W wymianie z krajami UE wskaźnik terms of trade wyniósł 100,0 wobec 100,8 przed rokiem.

Obroty handlu zagranicznego kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–IX 2008						2007	2008
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I–IX 2007 =100			I–IX	
				w zł	w EUR	w USD	struktura w %	
EKSPORT	303208,3	87764,4	133654,9	106,2	117,7	133,9	100,0	100,0
Kraje rozwinięte	250440,4	72441,2	110327,6	103,6	114,7	130,5	84,7	82,6
w tym Unia Europejska	234690,5	67874,7	103387,3	103,6	114,7	130,6	79,4	77,4
w tym strefa euro	154930,3	44790,5	68209,7	102,9	113,9	129,7	52,7	51,1
Kraje rozwijające się	20513,2	5953,8	9071,3	126,5	140,5	159,7	5,7	6,8
Kraje Europy Śr.-Wsch.	32254,7	9369,4	14256,0	117,8	131,0	148,6	9,6	10,6
IMPORT	362250,2	104870,5	159857,3	108,2	119,9	136,6	100,0	100,0
Kraje rozwinięte	251093,0	72660,0	110787,4	104,5	115,7	131,9	71,8	69,3
w tym Unia Europejska	224712,7	65003,4	99105,6	103,5	114,6	130,6	64,9	62,0
w tym strefa euro	171088,8	49484,6	75436,2	103,8	115,0	131,0	49,2	47,2
Kraje rozwijające się	67056,9	19430,6	29564,9	112,0	124,2	141,0	17,9	18,5
Kraje Europy Śr.-Wsch.	44100,3	12779,9	19505,0	127,7	141,6	161,3	10,3	12,2
SALDO	-59041,9	-17106,1	-26202,4	x	x	x	x	x
Kraje rozwinięte	-652,6	-218,8	-459,8	x	x	x	x	x
w tym Unia Europejska	9977,8	2871,3	4281,7	x	x	x	x	x
w tym strefa euro	-16158,5	-4694,1	-7226,5	x	x	x	x	x
Kraje rozwijające się	-46543,7	-13476,8	-20493,6	x	x	x	x	x
Kraje Europy Śr.-Wsch.	-11845,6	-3410,5	-5249,0	x	x	x	x	x

W strukturze geograficznej obrotów w okresie trzech kwartałów br., w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, wzrósł udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej i krajów rozwijających się, natomiast obniżył się – krajów rozwiniętych. Odnotowano niewielki wzrost

obrotów z **krajami Unii Europejskiej**: eksportu o 3,6% do poziomu 234690,5 mln zł oraz importu o 3,5% do 224712,7 mln zł. Dodatkowo saldo wyniosło 9977,8 mln zł, wobec 9440,3 mln zł przed rokiem. Obroty liczone w euro w eksporcie osiągnęły poziom 67874,7 mln EUR, a w imporcie – 65003,4 mln EUR, tj. odpowiednio o 14,7% i o 14,6% wyższy niż przed rokiem. Dodatkowo saldo wyniosło 2871,3 mln EUR, wobec dodatniego salda 2461,8 mln EUR przed rokiem. Udział krajów UE w obrotach ogółem, w porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku, obniżył się: w eksporcie odpowiednio z 79,4% do 77,4%, a w imporcie odpowiednio z 64,9% do 62,0%. Osłabienie tempa wzrostu wymiany z krajami UE było spowodowane m.in. spadkiem obrotów z Włochami i osłabieniem dynamiki z Niemcami oraz obniżeniem importu z W. Brytanii.

Wartość obrotów z **Niemcami** – głównym partnerem handlowym, w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku, wzrosła w eksporcie zaledwie o 0,8% do poziomu 75428,7 mln zł (21828,3 mln EUR), a w imporcie o 3,5% do 84365,4 mln zł (24408,3 mln EUR). Wymiana zamknęła się ujemnym saldem 8936,7 mln zł (minus 2580,0 mln EUR) wobec ujemnego salda 6730,4 mln zł (minus 1759,8 mln EUR) przed rokiem. Udział Niemiec obniżył się w eksporcie ogółem z 26,2% w okresie styczeń–wrzesień ub. roku do 24,9%, a w imporcie ogółem z 24,4% do 23,3%. W wymianie z Niemcami wg sekcji SITC zaobserwowano m.in. wzrost eksportu chemikaliów i produktów pokrewnych, paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych oraz maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego, natomiast zmniejszyła się wartość eksportu m.in. różnych wyrobów przemysłowych, towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca, surowców niejadalnych z wyjątkiem paliw oraz żywności i zwierząt żywych. W imporcie wzrosła m.in. wartość dostaw żywności i zwierząt żywych, paliw mineralnych, smarów

i materiałów pochodnych, chemikaliów i produktów pokrewnych, maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego oraz różnych wyrobów przemysłowych, natomiast zmniejszył się import m.in. towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca.

Wśród naszych partnerów handlowych kolejne pozycje zajmowały: w eksporcie – Francja (6,2%), Włochy (6,1%), W. Brytania (5,7%), Republika Czeska (5,6%), Rosja (5,3%), Ukraina (4,0%), Niderlandy (3,9%), Szwecja (3,2%), Węgry (2,8%), a w imporcie – Rosja (10,1%), Chiny (7,6%), Włochy (6,4%), Francja (4,8%), Republika Czeska (3,6%), Niderlandy (3,3%), W. Brytania (2,7%), Belgia (2,4%) oraz Republika Korei (2,4%).

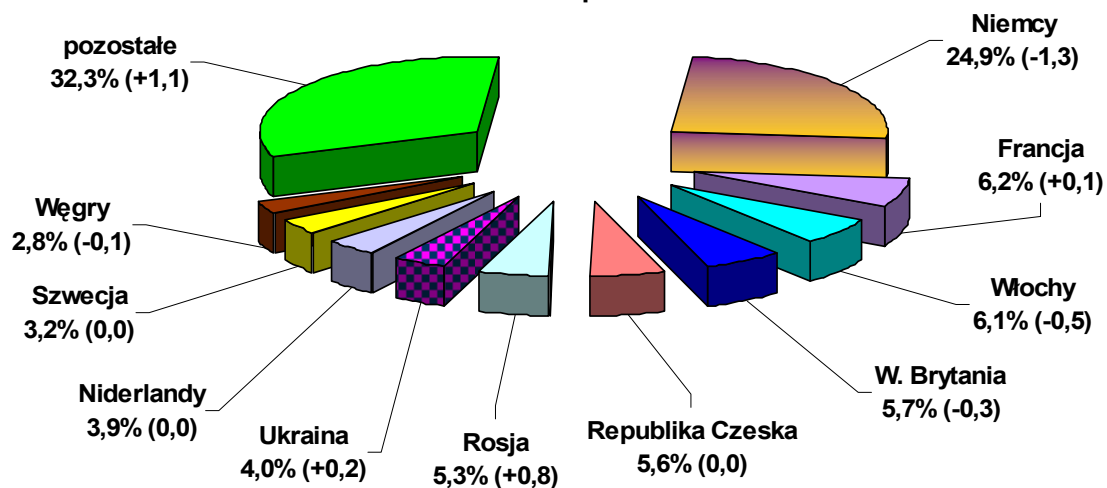
Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej**, w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku, wzrosły w eksporcie o 17,8% do poziomu 32254,7 mln zł (9369,4 mln EUR), a w imporcie – o 27,7% do 44100,3 mln zł (12779,9 mln EUR). Wymiana zamknęła się ujemnym saldem 11845,6 mln zł (minus 3410,5 mln EUR), wobec ujemnego salda 7158,7 mln zł (minus 1872,8 mln EUR) w okresie styczeń–wrzesień ub. roku. Eksport do krajów Europy Środkowo-Wschodniej stanowił 10,6% eksportu ogółem, a import – 12,2% importu ogółem (wobec odpowiednio 9,6% i 10,3% przed rokiem).

Po trzech kwartałach br. **Rosja** zajmowała, podobnie jak przed rokiem, 6 miejsce wśród odbiorców polskich towarów oraz 2 miejsce wśród dostawców towarów na nasz rynek. Eksport do Rosji zwiększył się o 26,3% i wyniósł 16162,2 mln zł (4693,1 mln EUR), natomiast import z Rosji wzrósł o 30,7% do poziomu 36764,3 mln zł, tj. 10650,5 mln EUR. Ujemne saldo obrotów wyniosło 20602,1 mln zł (minus 5957,4 mln EUR), wobec minus 15341,2 mln zł (minus 4011,7 mln EUR) przed rokiem. Udział Rosji zwiększył się w eksporcie ogółem z 4,5% w okresie styczeń–wrzesień ub. roku do 5,3%, a w imporcie ogółem – z 8,4% do 10,1%.

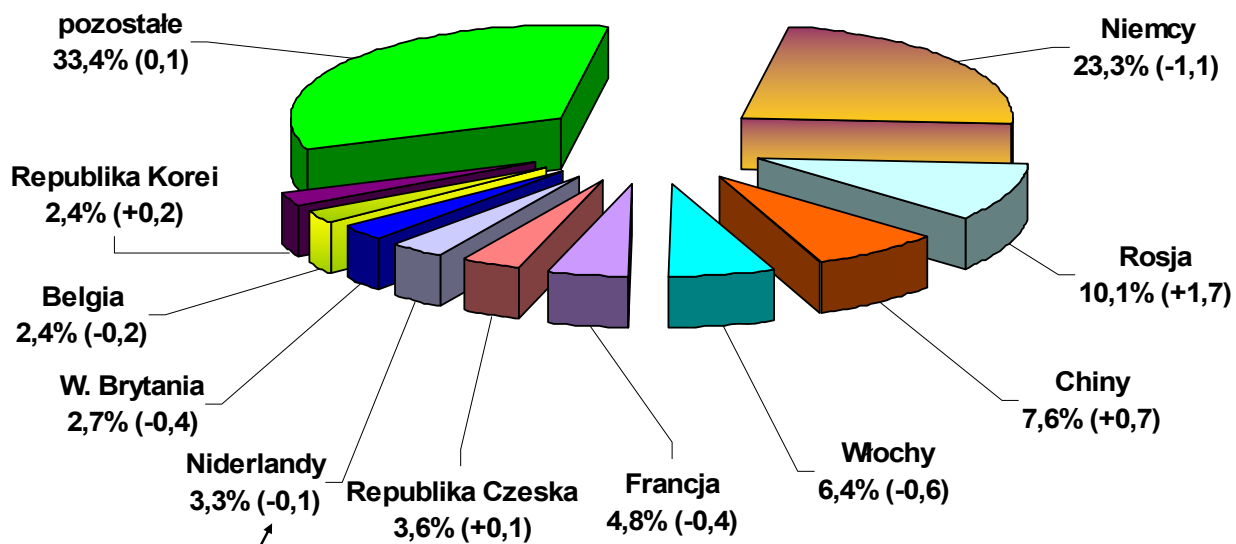
W obrotach z Rosją wg sekcji SITC najbardziej wzrósł eksport maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego oraz w mniejszym stopniu – m.in. chemikaliów i produktów pokrewnych, różnych wyrobów przemysłowych, towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca, natomiast zmniejszył się eksport – m.in. żywności i zwierząt żywych. W imporcie, obok wzrostu wartości dostaw paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych, zwiększyły się obroty m.in. chemikaliami i produktami pokrewnymi oraz surowcami niejadalnymi z wyjątkiem paliw, natomiast obniżył się import m.in. towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca.

**STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW
HANDLU ZAGRANICZNEGO
w okresie styczeń–wrzesień 2008 r.**

eksport

import

Zmiany do I-X 2007 r. (w pkt)

W obrotach ogółem **wg sekcji SITC**, w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku, najbardziej zwiększył się eksport paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych, napojów i tytoniu, chemikaliów i produktów pokrewnych, maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego, natomiast obniżył się eksport olejów, tłuszczów i wosków zwierzęcych i roślinnych oraz różnych wyrobów przemysłowych. W imporcie zmniejszyła się wartość dostaw napojów i tytoniu oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca, natomiast największy wzrost spośród pozostałych sekcji zaobserwowano w przypadku olejów, tłuszczów i wosków zwierzęcych i roślinnych oraz paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych. W strukturze towarowej eksportu przede wszystkim wzrósł udział maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego, a obniżył się – różnych wyrobów przemysłowych oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca. W imporcie najbardziej zwiększył się udział paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych, a najbardziej obniżył się – towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca.

Dynamika i struktura obrotów wg sekcji SITC (w cenach bieżących) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–IX 2008		I–IX 2007	I–IX 2008
	w mln zł	I–IX 2007=100	struktura w %	
EKSPORT	303208,3	106,2	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe.....	24477,9	102,4	8,4	8,1
Napoje i tytoń.....	2769,6	115,5	0,8	0,9
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	7158,6	104,6	2,4	2,4
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	12768,8	117,6	3,8	4,2
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne.....	526,3	94,0	0,2	0,2
Chemikalia i produkty pokrewne	23696,2	112,5	7,4	7,8
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca.....	68449,5	100,9	23,8	22,6
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	126115,9	110,1	40,1	41,6
Różne wyroby przemysłowe	37035,6	99,3	13,1	12,2
IMPORT	362250,2	108,2	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe.....	19566,7	111,6	5,2	5,4
Napoje i tytoń.....	1593,1	90,2	0,5	0,4
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	11234,2	111,0	3,0	3,1
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	43737,7	137,9	9,5	12,1
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne.....	1331,0	141,5	0,3	0,4
Chemikalia i produkty pokrewne	47607,3	106,8	13,3	13,1
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca.....	69898,9	95,4	21,9	19,3
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	127445,2	107,7	35,4	35,2
Różne wyroby przemysłowe	31190,7	110,9	8,4	8,6

W porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku eksport **produktów rolno-spożywczych** był wyższy o 2,8% i wyniósł 28999,1 mln zł (8403,6 mln EUR), a import wzrósł o 12,4% i ukształtował się na poziomie 24793,8 mln zł (7183,2 mln EUR). Obroty zamknęły się dodatnim saldem 4205,3 mln zł (1220,4 mln EUR), wobec dodatniego salda 6137,3 mln zł (1610,3 mln EUR)

przed rokiem. Udział produktów rolno-spożywczych w eksporcie ogółem wyniósł 9,6% (przed rokiem 9,9%), a w imporcie ogółem – 6,8% (przed rokiem 6,6%).

Odnotowano wzrost eksportu produktów rolno-spożywczych do krajów Europy Środkowo-Wschodniej o 12,8%, do krajów rozwiniętych o 2,7% (w tym do UE o 3,0%) oraz spadek – do krajów rozwijających się o 8,5%. W imporcie zwiększyły się obroty ze wszystkimi grupami krajów: z krajami Europy Środkowo-Wschodniej o 29,2%, z krajami rozwiniętymi o 14,0% (w tym z UE o 14,3%) i z krajami rozwijającymi się o 5,0%.

W strukturze geograficznej eksportu produktów rolno-spożywczych wzrósł udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej z 8,7% w okresie styczeń–wrzesień ub. roku do 9,5%, natomiast obniżył się – krajów rozwijających się z 6,7% do 6,0% i krajów rozwiniętych z 84,6% do 84,5%. (w tym UE zwiększył się z 80,7% do 80,8%). Łącznie na rynki krajów rozwiniętych i krajów Europy Środkowo-Wschodniej skierowano 94,0% eksportu produktów rolno-spożywczych (przed rokiem 93,3%). W imporcie również obniżył się udział krajów rozwijających się z 22,5% do 21,0%, natomiast udział krajów rozwiniętych zwiększył się z 75,1% do 76,2% (w tym UE – z 68,2% do 69,4%), a z krajów Europy Środkowo-Wschodniej z 2,4% do 2,8%.

Obroty towarowe produktów rolno-spożywczych (wg CN) przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	I–IX 2008							
	eksport				import			
	w mln zł	w mln EUR	I–IX 2007=100	struktura w %	w mln zł	w mln EUR	I–IX 2007=100	struktura w %
Produkty rolno-spożywcze	28999,1	8403,6	102,8	100,0	24793,8	7183,2	112,4	100,0
Przetwory spożywcze	12913,7	3743,9	106,6	44,5	9421,1	2729,8	105,7	38,0
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	10151,5	2938,5	102,2	35,0	5843,6	1696,6	124,8	23,6
Produkty pochodzenia roślinnego	5284,5	1532,2	96,2	18,2	8094,7	2341,0	108,5	32,6
Oleje i tłuszcze	649,4	189,0	97,3	2,3	1434,4	415,8	141,3	5,8

W okresie trzech kwartałów br. sprowadzono z zagranicy 2085,6 tys. ton **zbóż** (o 9,0% mniej niż przed rokiem) o wartości 1659,8 mln zł (483,8 mln EUR). Importowano przede wszystkim pszenicę i mieszanekę żyta z pszenicą (980,6 tys. ton), kukurydzę (680,9 tys. ton), jęczmień (245,3 tys. ton), ryż (80,1 tys. ton), żyto (49,0 tys. ton). Dostawy zbóż pochodziły głównie z Niemiec, Węgier, Republiki Czeskiej, Ukrainy, Litwy, Słowacji, W. Brytanii. Wyeksportowano 327,3 tys. ton zbóż (o 29,3% mniej niż przed rokiem) o wartości 235,6 mln zł (68,0 mln EUR).

Eksport **towarów wysokiej techniki** wyniósł 22648,7 mln zł (6556,1 mln EUR), tj. o 31,2% więcej niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku, a import – 53367,8 mln zł (15453,5 mln EUR), tj. o 12,9% więcej. Obroty zamknęły się ujemnym saldem 30719,1 mln zł (minus 8897,4 mln EUR), wobec minus 29992,1 mln zł (minus 7829,5 mln EUR) przed rokiem. Udział towarów wysokiej techniki w eksporcie ogółem wyniósł 7,5%, a w imporcie – 14,7% (przed rokiem odpowiednio 6,0% i 14,1%).

Wartość **obrotu uszlachetniającego** w okresie styczeń–wrzesień br. stanowiła 7,0% eksportu i 4,5% importu ogółem, wobec odpowiednio 7,8% i 4,9% przed rokiem.

W strukturze **rozdysponowania importu wg głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku, wzrósł udział importu towarów konsumpcyjnych z 18,7% do 18,9%, obniżył się natomiast udział importu dóbr inwestycyjnych z 17,4% do 17,1%. Udział importu towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie wyniósł 64,0% i wzrósł w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 0,1 pkt. We wszystkich kategoriach ekonomicznych odnotowano wzrost importu towarów w tym: z przeznaczeniem na cele konsumpcyjne o 9,1%, na zużycie pośrednie o 8,4% i na dobra inwestycyjne o 6,8%.

W strukturze **rozdysponowania eksportu wg głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku, wzrósł udział eksportu dóbr inwestycyjnych z 11,1% do 12,4% i konsumpcyjnych z 32,6% do 33,0%. W kategoriach tych odnotowano też największą dynamikę eksportu (wzrost odpowiednio o 18,3% i o 7,4%). Wzrost eksportu towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie wyniósł 3,1%, a jego udział obniżył się z 56,3% do 54,6%.

Struktura rozdysponowania importu i eksportu wg głównych kategorii ekonomicznych kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	I-IX 2007	I-IX 2008	
	struktura w %		I-IX 2007=100
IMPORT	100,0	100,0	108,2
Z przeznaczeniem na dobra inwestycyjne	17,4	17,1	106,8
w tym:			
dobra inwestycyjne z wyjątkiem środków transportu	75,8	77,4	109,1
środki transportu przemysłowe	24,2	22,6	99,8
Towary konsumpcyjne	18,7	18,9	109,1
w tym:			
towary nietrwałego użytku	28,0	27,3	106,1
samochody osobowe	19,6	20,9	116,6
Zużycie pośrednie.....	63,9	64,0	108,4
w tym:			
towary zaopatrzeniowe dla przemysłu przetworzone.....	51,9	47,5	99,3
paliwa i smary nieprzetworzone.....	12,3	16,1	142,3
części i akcesoria do dóbr inwestycyjnych	14,0	13,9	107,5
części i akcesoria środków transportu.....	10,0	10,4	112,3
EXPORT	100,0	100,0	106,2
Z przeznaczeniem na dobra inwestycyjne	11,1	12,4	118,3
w tym:			
dobra inwestycyjne z wyjątkiem środków transportu	62,2	60,8	115,7
środki transportu przemysłowe	37,8	39,2	122,6
Towary konsumpcyjne	32,6	33,0	107,4
w tym:			
towary nietrwałego użytku	26,7	26,2	105,2
samochody osobowe	16,5	18,0	117,2
Zużycie pośrednie.....	56,3	54,6	103,1
w tym:			
towary zaopatrzeniowe dla przemysłu przetworzone.....	52,5	51,6	101,5
części i akcesoria środków transportu.....	22,3	21,8	100,7
części i akcesoria do dóbr inwestycyjnych	12,8	13,7	110,3

Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji

Rachunek bieżący bilansu płatniczego⁹ we wrześniu br. zamknął się ujemnym saldem w kwocie 1967 mln EUR, wobec minus 881 mln EUR w analogicznym okresie ub. roku. Na pogorszenie salda o 1086 mln EUR wpłynęła w głównej mierze niższa niż przed rokiem (o 688 mln EUR) nadwyżka przychodów nad rozchodami w transferach bieżących.

Saldo obrotów towarowych we wrześniu br. wyniosło minus 1124 mln EUR (wobec minus 1024 mln EUR przed rokiem). Pogłębienie salda nastąpiło mimo wzrostu wpływów za eksport towarów do 11262 mln EUR (o 22,5%), gdyż jeszcze bardziej zwiększyły się wypłaty za import (do 12386 mln EUR, tj. o 21,2%).

Saldo usług we wrześniu br. ukształtowało się na poziomie 128 mln EUR (przed rokiem 156 mln EUR). Przychody z tytułu eksportu usług wyniosły 2071 mln EUR (wzrost w stosunku do ub. roku o 16,2%), a rozchody z tytułu importu usług osiągnęły 1943 mln EUR (wzrost o 19,5%). Na wartość salda usług złożyły się: dodatnie saldo usług transportowych (241 mln EUR), dodatnie saldo podróży zagranicznych (14 mln EUR) oraz ujemne saldo pozostałych usług (127 mln EUR).

Saldo dochodów we wrześniu br. wyniosło minus 1059 mln EUR (przed rokiem minus 789 mln EUR). Przychody z tytułu dochodów zrealizowano w wysokości 818 mln EUR, a rozchody w wysokości 1877 mln EUR (odpowiednio wzrost o 11,4% i 23,2%).

Saldo transferów bieżących we wrześniu br. było dodatnie i wyniosło 88 mln EUR (przed rokiem 776 mln EUR). Zmniejszyła się w ujęciu rocznym wartość przychodów (do 498 mln EUR, tj. o 57,8%), a wartość rozchodów zwiększyła się do 410 mln EUR (o 1,2%).

Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	IX 2007	IX 2008	zmiana do IX 2007
	w mln EUR		
RACHUNEK BIEŻĄCY	-881	-1967	-1086
Saldo obrotów towarowych	-1024	-1124	-100
Eksport	9194	11262	2068
Import.....	10218	12386	2168
Saldo usług	156	128	-28
Przychody.....	1782	2071	289
Rozchody.....	1626	1943	317
Saldo dochodów	-789	-1059	-270
Przychody.....	734	818	84
Rozchody.....	1523	1877	354
Saldo transferów bieżących	776	88	-688
Przychody.....	1181	498	-683
Rozchody.....	405	410	5

⁹ Opracowano na podstawie materiałów „Bilans Płatniczy” przekazanych przez NBP

Rachunek bieżący stanowi komponent bilansu płatniczego na bazie transakcji. Jest to statystyczne zestawienie transferów finansowych obrotów z zagranicą, prezentujące w usystematyzowany sposób transakcje gospodarcze zrealizowane przez Polskę z resztą świata (tzn. między rezydentami i nierezydentami). Bilans płatniczy oprócz rachunku bieżącego, zawiera także rachunek kapitałowy i finansowy, saldo błędów i opuszczeń oraz stan oficjalnych aktywów rezerwowych.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

W okresie styczeń–wrzesień br. wyniki finansowe ogółu badanych przedsiębiorstw¹⁰ ukształtowały się nieco korzystniej od uzyskanych przed rokiem, z wyjątkiem wyniku finansowego netto. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe pogorszyły się w porównaniu z notowanymi przed rokiem. W rezultacie wolniejszego wzrostu przychodów z całokształtu działalności niż kosztów ich uzyskania, wzrósł wskaźnik poziomu kosztów. Gorzej niż przed rokiem ukształtowała się również relacja podatku dochodowego od osób prawnych i fizycznych do zysku brutto. Zwiększył się udział kosztów wynagrodzeń brutto oraz usług obcych w strukturze rodzajowej kosztów ogółem.

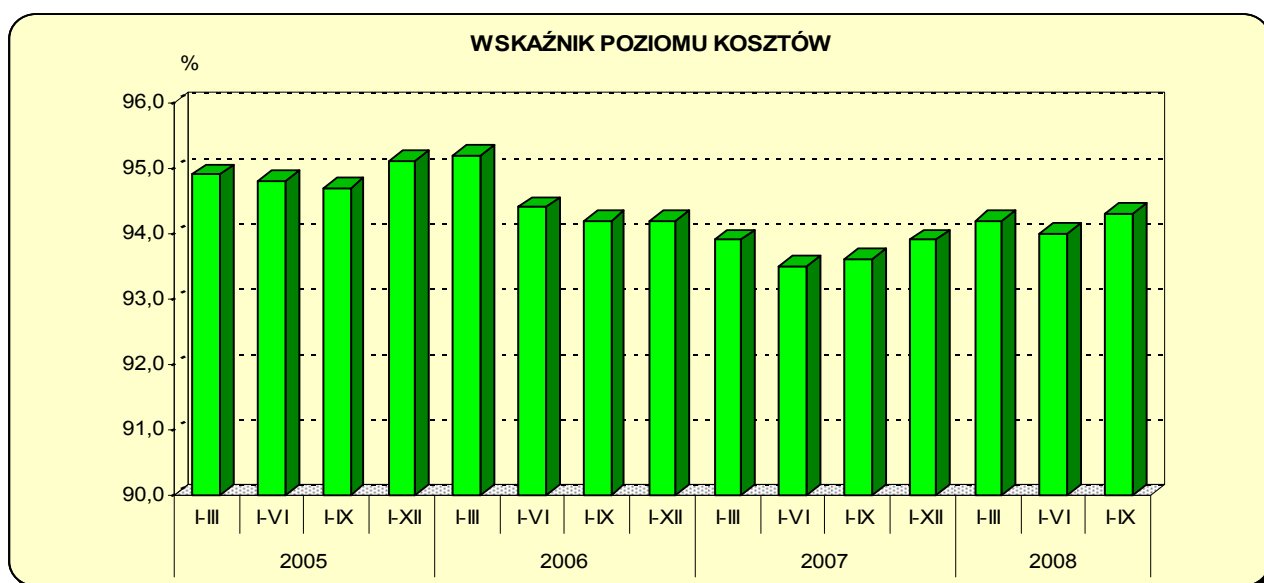
Poprawę wyniku na działalności gospodarczej obserwowano w większości sekcji, poza przetwórstwem przemysłowym, transportem, gospodarką magazynową i łącznością oraz obsługą nieruchomości i firm. Największa poprawa miała miejsce (w ujęciu wartościowym) w budownictwie, handlu i naprawach, pozostałej działalności usługowej, wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę oraz górnictwie.

W okresie styczeń–wrzesień br. odnotowano wzrost przychodów ze sprzedaży na eksport, jednak ich udział w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu podmiotów zmniejszył się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Nieznacznie zmniejszył się udział liczby jednostek eksportujących w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw. Podstawowe relacje ekonomiczno-finansowe tej grupy podmiotów obniżyły się, ale były korzystniejsze niż dla ogółu przedsiębiorstw (z wyjątkiem wskaźnika płynności I i II stopnia).

¹⁰ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, łowiectwa, leśnictwa, rybołówstwa i rybactwa, pośrednictwa finansowego oraz szkół wyższych.

Przychody, koszty oraz wyniki finansowe podmiotów objętych badaniem kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie a–ogółem w mln zł b–udział sektora prywatnego w %		I–IX 2007	I–IX 2008
Przychody z całokształtu działalności.....	a	1238747,4	1403174,8
	b	85,0	84,9
w tym przychód netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów.....	a	1200563,3	1359140,6
	b	85,2	85,1
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności.....	a	1159610,6	1323782,3
	b	84,9	84,8
w tym koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów.....	a	1128956,3	1284993,9
	b	85,0	85,0
Wynik na działalności gospodarczej.....	a	79136,8	79392,5
	b	85,7	85,2
Wynik finansowy brutto.....	a	79168,0	79431,8
	b	85,6	85,2
Wynik finansowy netto.....	a	64558,4	63687,2
	b	87,0	87,0
Zysk netto.....	a	71614,8	74724,0
	b	86,7	85,9
Strata netto.....	a	7056,4	11036,8
	b	83,9	79,7

Przychody z całokształtu działalności w okresie styczeń–wrzesień br. były wyższe o 13,3% niż w analogicznym okresie ub. roku, a **koszty ich uzyskania** – o 14,2%, co znalazło odzwierciedlenie w pogorszeniu **wskaźnika poziomu kosztów** z 93,6% do 94,3%. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów zwiększyły się we wszystkich sekcjach, najbardziej (w ujęciu wartościowym) – w przetwórstwie przemysłowym, handlu i naprawach, wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę, budownictwie, transporcie, gospodarce magazynowej i łączności, obsłudze nieruchomości i firm, pozostałej działalności usługowej oraz górnictwie. Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w przychodach ogółem nie uległ zmianie w skali roku, kształtując się na poziomie 96,9%; wzrost natomiast udział przychodów finansowych.

Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów był wyższy niż przed rokiem o 3,6% i wyniósł 74146,7 mln zł. Poprawił się nieznacznie wynik na pozostałej działalności operacyjnej (o 174,0 mln zł do 6030,1 mln zł). Znacznemu obniżeniu uległ natomiast wynik na operacjach finansowych (z 1673,7 mln zł do minus 784,3 mln zł).

W rezultacie, **wynik na działalności gospodarczej** wyniósł 79392,5 mln zł i był o 0,3% wyższy niż przed rokiem, przy czym jego poprawę odnotowano w większości sekcji, w tym m.in. w budownictwie (o 54,7% do 3901,4 mln zł), handlu i naprawach (o 10,4% do 12005,5 mln zł), pozostałej działalności usługowej (o 47,8% do 2167,1 mln zł), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę (o 10,0% do 7080,8 mln zł), górnictwie (o 12,4% do 5448,9 mln zł). Pogorszenie wyniku na działalności gospodarczej odnotowały jednostki przetwórstwa przemysłowego (o 9,5%), transportu, gospodarki magazynowej i łączności (o 6,1%) oraz obsługi nieruchomości i firm (o 1,0%).

Wynik finansowy brutto wyniósł 79431,8 mln zł (zysk brutto – 90282,1 mln zł, strata brutto – 10850,3 mln zł) i był wyższy o 263,8 mln zł (o 0,3%) w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Obciążenia wyniku finansowego brutto wyniosły 15744,5 mln zł (o 7,8% więcej niż przed rokiem). Wzrosła relacja podatku dochodowego od osób prawnych i fizycznych do zysku brutto – z 16,1% do 16,5%.

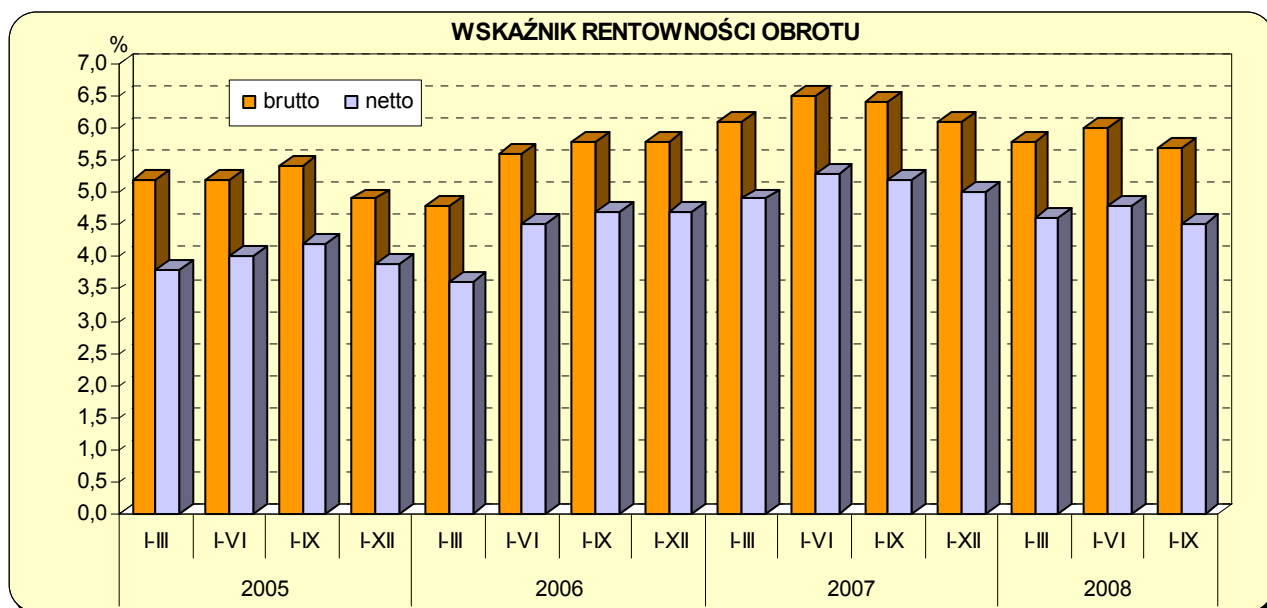
Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 63687,2 mln zł (zysk netto – 74724,0 mln zł, strata netto – 11036,8 mln zł) i był niższy o 871,2 mln zł (o 1,3%) w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Pogorszenie wyniku finansowego netto odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (o 10,6%), transporcie, gospodarce magazynowej i łączności (o 9,5%) oraz w obsłudze nieruchomości i firm (o 0,7%). Największą poprawę wyniku finansowego netto odnotowano w budownictwie (o 57,6% do 3174,8 mln zł), handlu i naprawach (o 7,7% do 9759,0 mln zł), pozostałej działalności usługowej (o 43,2% do 1768,9 mln zł), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę (o 9,5% do 5474,2 mln zł), górnictwie (o 6,7% do 4109,8 mln zł) oraz hotelach i restauracjach (o 2,8% do 500,1 mln zł).

Zysk netto wykazało 73,5% badanych przedsiębiorstw (wobec 77,8% przed rokiem), a uzyskane przez nie przychody stanowiły 84,5% przychodów z całokształtu działalności badanych przedsiębiorstw (wobec 86,1% przed rokiem). W przetwórstwie przemysłowym zysk netto wykazało 71,7% przedsiębiorstw (przed rokiem 78,7%), a ich udział w przychodach tej sekcji wyniósł 84,2% (wobec odpowiednio 87,3%).

Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe podmiotów objętych badaniem kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie a–ogółem b–sektor publiczny c–sektor prywatny	w %	
	I–IX 2007	I–IX 2008
Wskaźnik poziomu kosztów		
a	93,6	94,3
b	93,9	94,5
c	93,6	94,3
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ...		
a	6,0	5,5
b	4,7	4,9
c	6,2	5,5
Wskaźnik rentowności obrotu brutto		
a	6,4	5,7
b	6,1	5,5
c	6,4	5,7
Wskaźnik rentowności obrotu netto		
a	5,2	4,5
b	4,5	3,9
c	5,3	4,7
Wskaźnik płynności I stopnia		
a	33,1	33,1
b	56,4	57,5
c	29,4	29,1

Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów obniżył się z 6,0% do 5,5%, rentowności obrotu brutto – z 6,4% do 5,7%, a obrotu netto – z 5,2% do 4,5%. W porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku zmniejszył się w ogólnej liczbie badanych podmiotów udział jednostek rentownych (wykazujących wskaźnik rentowności obrotu netto równy i większy od 0,0) z 78,9% do 74,3% oraz ich udział w przychodach z całokształtu działalności – z 86,5% do 84,8%. Poprawę rentowności obrotu netto odnotowano w budownictwie, pozostałej działalności usługowej i ochronie zdrowia. Największe jego pogorszenie odnotowały jednostki z sekcji edukacja, transport, gospodarka magazynowa i łączność, przetwórstwo przemysłowe, obsługa nieruchomości i firm oraz hotele i restauracje.

Wskaźnik płynności I stopnia nie uległ zmianie i wyniósł, podobnie jak przed rokiem, 33,1%. Nieznacznie pogorszył się **wskaźnik płynności II stopnia** (ze 100,3% do 100,1%). Wskaźnik płynności I stopnia powyżej 20% uzyskało 42,1% badanych przedsiębiorstw (wobec 43,7% przed rokiem), wskaźnik płynności II stopnia w przedziale od 100% do 130% odnotowało 12,0% badanych przedsiębiorstw (wobec 12,5% przed rokiem).

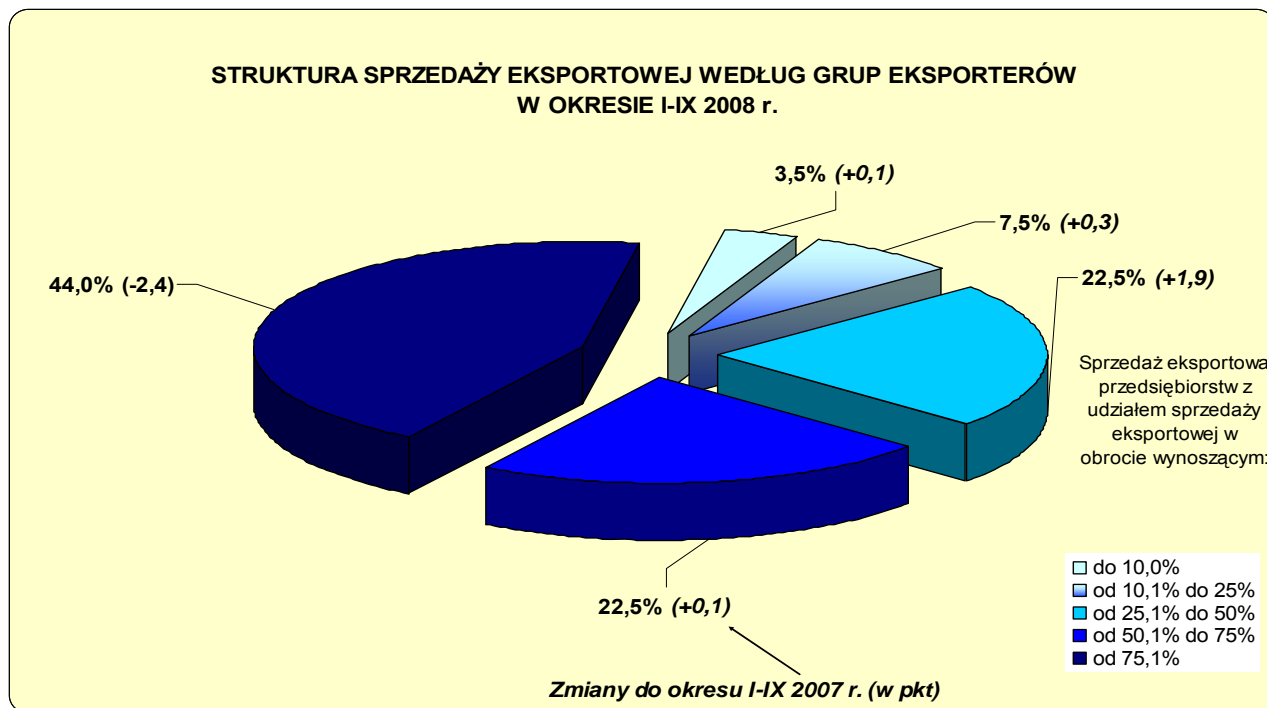
Relacja zobowiązań do należności (z tytułu dostaw i usług) ukształtowała się na poziomie niższym niż przed rokiem (90,7%, wobec 91,0%). Wartość zobowiązań z tytułu dostaw i usług wyższą od wartości należności z tego tytułu odnotowano jedynie w handlu i naprawach.

Poziom i struktura rodzajowa kosztów kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–IX 2007				I–IX 2008			
	w mld zł	struktura w %			w mld zł	struktura w %		
		ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny		ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny
Koszty ogółem	759,2	100,0	100,0	100,0	860,1	100,0	100,0	100,0
amortyzacja	42,1	5,5	8,1	5,0	45,9	5,3	7,3	4,9
zużycie materiałów i energii	353,6	46,6	34,8	49,0	395,2	45,9	36,2	48,0
w tym energia	19,9	2,6	4,0	2,3	23,2	2,7	3,8	2,5
usługi obce	165,3	21,8	22,6	21,6	191,9	22,3	23,3	22,1
podatki i opłaty	44,0	5,8	8,1	5,3	48,2	5,6	7,7	5,2
wynagrodzenia brutto	105,0	13,8	18,4	12,9	123,7	14,4	18,2	13,6
ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	25,6	3,4	5,1	3,0	28,2	3,3	4,8	3,0
w tym składki z tytułu ubezpieczeń społecznych	18,3	2,4	3,4	2,2	19,7	2,3	3,1	2,1
pozostałe koszty	23,6	3,1	2,9	3,2	27,0	3,2	2,5	3,2

Koszty bieżącej działalności poniesione przez ogół badanych podmiotów w okresie styczeń–wrzesień br. były o 13,3% wyższe niż przed rokiem. W strukturze rodzajowej kosztów ogółem zwiększył się udział kosztów usług obcych, wynagrodzeń brutto, pozostałych kosztów oraz kosztów zużycia energii, zmniejszył się natomiast – udział kosztów zużycia materiałów, podatków i opłat, kosztów ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń oraz amortyzacji.

Z grupy ogółu przedsiębiorstw objętych badaniem 49,0% jednostek wykazało w okresie styczeń–wrzesień br. **sprzedaż na eksport**, wobec 49,9% przed rokiem. Poziom sprzedaży eksportowej był o 8,6% wyższy niż przed rokiem, a jej udział w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu podmiotów zmniejszył się z 20,7% do 19,8%. W okresie styczeń–wrzesień br. 66,6% sprzedaży eksportowej (wobec 68,8% przed rokiem) przypadało na przedsiębiorstwa, w których sprzedaż na eksport stanowi więcej niż 50% obrotu ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów.

W grupie podmiotów eksportujących zmniejszył się udział jednostek wykazujących zysk netto (do 73,7% z 80,6% przed rokiem, w tym w przetwórstwie przemysłowym – do 72,1% z 79,2%). Podstawowe relacje ekonomiczno-finansowe osiągnięte przez eksporterów ukształtowały się, z wyjątkiem wskaźników płynności finansowej I i II stopnia, korzystniej niż dla ogółu badanych przedsiębiorstw.

Wartość **aktywów obrotowych** badanych przedsiębiorstw na koniec września br. wyniosła 586833,3 mln zł i była o 13,6% większa niż przed rokiem, w tym zapasów – wyższe o 17,7%, należności krótkoterminowych – o 11,5%, inwestycji krótkoterminowych – o 11,8%, a krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych – o 25,8%. W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych nastąpił wzrost udziału zapasów (z 28,0% do 28,9%), a obniżył się – udział inwestycji krótkoterminowych (z 23,0% do 22,6%) oraz należności krótkoterminowych (z 46,6% do 45,7%). Zwiększył się udział krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (z 2,5% do 2,8%). W strukturze zapasów ogółem wzrósł udział półproduktów i produktów w toku (z 15,5% do 16,0%) oraz towarów (z 34,9% do 35,6%), a obniżył się – materiałów (z 32,3% do 31,3%) oraz produktów gotowych (z 15,1% do 14,8%).

W porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku nie odnotowano istotnych zmian dotyczących sprawności działania przedsiębiorstw. Nieznacznie wydłużył się wskaźnik cyklu zapasów (do 34 dni), nieznacznemu skróceniu uległ okres spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług (do 41 dni) oraz wskaźnik cyklu należności z tytułu dostaw i usług (do 45 dni). Aktywa obrotowe finansowane były głównie zobowiązaniami krótkoterminowymi, a ich udział w pokryciu finansowym aktywów obrotowych stanowił 68,2%, wobec 69,3% przed rokiem.

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) na koniec września br. wyniosły 558122,6 mln zł i były o 10,9% wyższe niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 28,3% zobowiązań ogółem (wobec 28,9% przed rokiem).

Wartość **zobowiązań krótkoterminowych** badanych przedsiębiorstw na koniec września br. wyniosła 399981,9 mln zł i była o 11,7% wyższa niż przed rokiem. Wzrost odnotowano w zobowiązaniach z tytułu dostaw i usług – o 9,5%, kredytów i pożyczek – o 17,6%, emisji dłużnych papierów wartościowych – o 20,1% oraz w pozostałych zobowiązaniach – o 18,2%, a spadek – w zobowiązaniach z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń – o 1,1%.

Zobowiązania długoterminowe badanych przedsiębiorstw na koniec września br. wyniosły 158140,7 mln zł i były o 8,9% wyższe niż przed rokiem. Odnotowano wzrost zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek – o 21,4% oraz z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych – o 20,2%, a spadek – w pozostałych zobowiązaniach długoterminowych (o 6,3%).

Według informacji NBP, na podstawie oceny dokonanej przez 10 banków, w końcu września br. 9512 przedsiębiorstw (osób prawnych i fizycznych prowadzących działalność gospodarczą bez względu na liczbę pracujących) nie posiadało **zdolności kredytowej** (wobec 11818 jednostek w analogicznym okresie ub. roku i 10585 jednostek w końcu czerwca br.). Podmioty nie posiadające zdolności kredytowej stanowiły we wrześniu br. 3,6% ogólnej liczby podmiotów kredytowanych przez 10 banków (wobec 4,1% przed rokiem i 3,9% w końcu czerwca br.). Zadłużenie tych podmiotów z tytułu kredytów bankowych wyniosło w końcu września br. 10,9 mld zł, a łącznie z odsetkami zapadłymi od należności zagrożonych – 13,5 mld zł. Wartość zadłużenia tych podmiotów stanowiła 7,9% całkowitego zadłużenia jednostek kredytowanych przez analizowane banki (wobec 11,9% przed rokiem i 9,5% w końcu II kwartału br.).

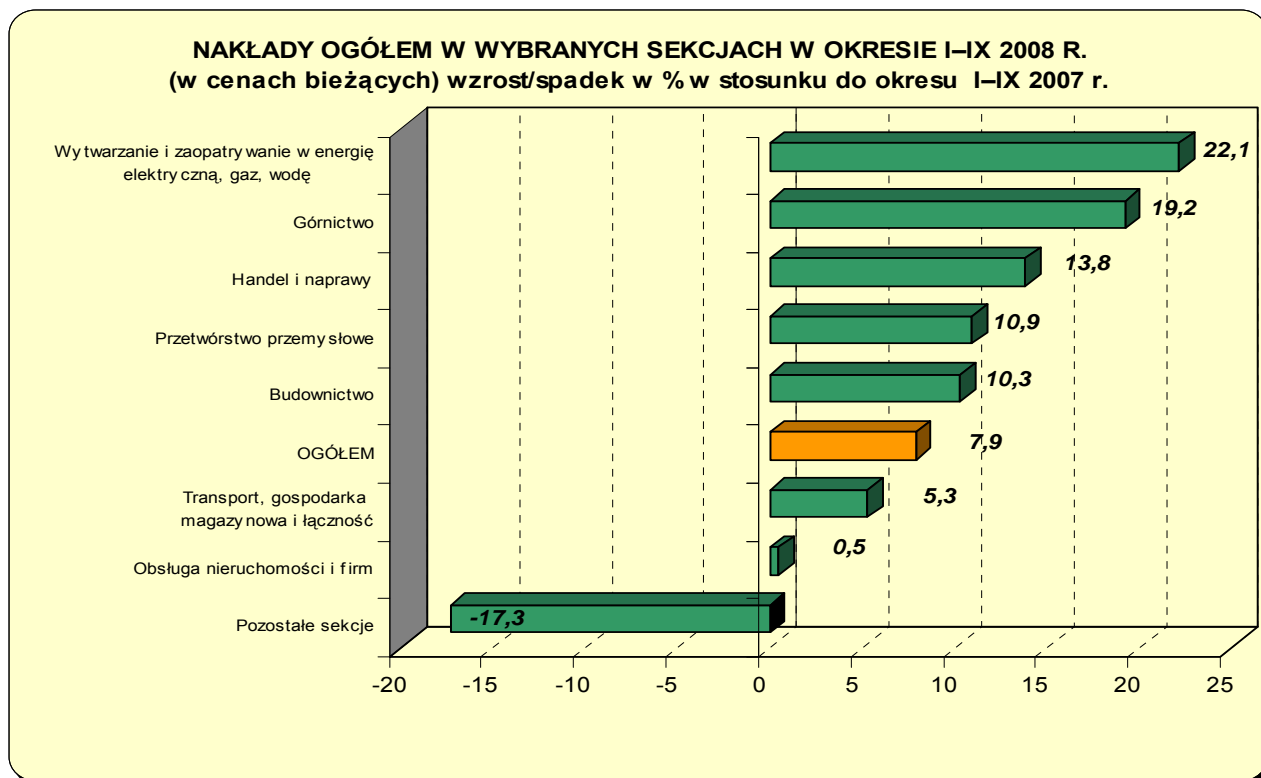
Nakłady ogółem

W okresie styczeń–wrzesień br. nakłady ogółem badanych przedsiębiorstw¹¹ wyniosły 72,1 mld zł i były (w cenach stałych) o 7,9% wyższe niż przed rokiem. Nakłady na budynki i budowlę wzrosły o 9,9%, natomiast na zakupy¹² - o 6,9%. Udział zakupów w nakładach ogółem wyniósł 62,1% (przed rokiem 65,0%).

Kolejny rok notowano wzrost nakładów (w cenach bieżących) w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz i wodę (o 22,1%), górnictwie (o 19,2%), pozostałej działalności usługowej (o 17,3%), przetwórstwie przemysłowym (o 10,9%), budownictwie (o 10,3%), handlu i naprawach (o 13,8%), transporcie, gospodarce magazynowej i łączności (o 5,3%).

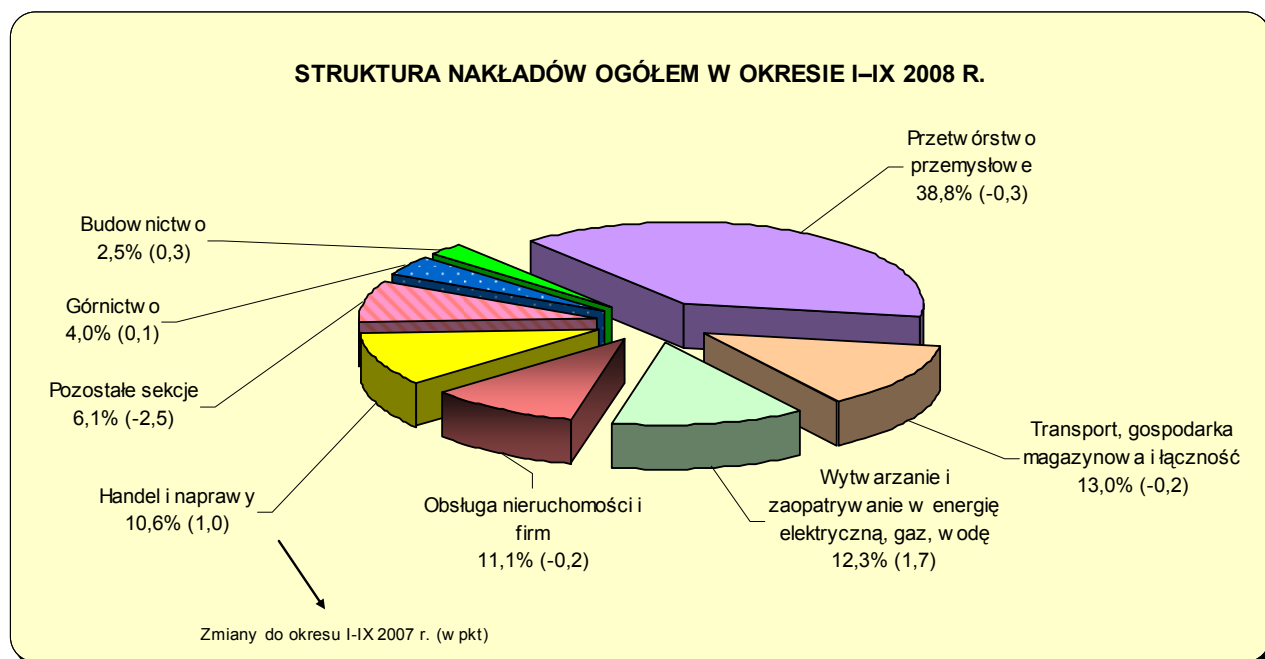
¹¹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych (bez względu na rodzaj działalności) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

¹² Maszyny i urządzenia techniczne, narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie oraz środki transportu.

Największy wzrost nakładów w przetwórstwie przemysłowym miał miejsce m.in. w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej o 93,0% (wobec wzrostu o 29,1% przed rokiem), wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych o 45,8% (wobec wzrostu odpowiednio o 34,6%), wyrobów chemicznych o 29,4% (wobec 3,2%), masy włóknistej oraz papieru o 18,2% (wobec 3,4%), pozostałego sprzętu transportowego o 17,6% (wobec 28,3%). Spadek nakładów odnotowano m.in. w produkcji sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych o 61,3% (wobec wzrostu o 196,6% przed rokiem), metali o 11,4% (wobec wzrostu o 58,1%), produkcji maszyn i aparatury elektrycznej o 2,7% (wobec wzrostu o 48,7%). Drugi rok z rzędu wystąpił spadek nakładów w produkcji wyrobów tytoniowych oraz we włókiennictwie.

W strukturze nakładów ogółem zwiększył się udział nakładów poniesionych przez jednostki wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz i wodę (z 11,3% do 12,8%), przetwórstwa przemysłowego (z 37,7% do 38,7%), handlu i napraw (z 10,0% do 10,5%), górnictwa (z 3,7% do 4,1%), budownictwa (z 2,3% do 2,4%). Zmniejszył się m.in. udział nakładów przedsiębiorstw, pośrednictwa finansowego (z 7,2% do 4,3%), obsługi nieruchomości i firm (z 11,2% do 10,4%), transportu, gospodarki magazynowej i łączności (z 13,4% do 13,1%).

Struktura inwestowania wg wybranych sekcji i wielkości przedsiębiorstw w okresie styczeń–wrzesień 2008 roku kształtowała się następująco:

Rodzaje działalności wg PKD	Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących					
	50–249 osób		250–1000 osób		powyżej 1000 osób	
	jednostki inwestujące	nakłady ogółem	jednostki inwestujące	nakłady ogółem	jednostki inwestujące	nakłady ogółem
	w % ogółem w danej sekcji					
Ogółem	79,6	25,2	17,0	29,3	3,4	45,5
Górnictwo	75,2	7,1	12,8	4,4	12,0	88,5
Przetwórstwo przemysłowe	76,5	24,5	20,2	34,7	3,3	40,8
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	76,9	12,5	16,0	25,7	7,1	61,8
Budownictwo	87,3	50,3	11,3	30,2	1,4	19,5
Handel i naprawy	85,2	34,3	12,4	24,0	2,4	41,7
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	71,3	10,1	22,6	13,3	6,1	76,6
Pośrednictwo finansowe	76,1	47,0	16,5	16,7	7,4	36,3

Jednostki sektora prywatnego zrealizowały 75,4% (wobec 78,2% w ub. roku) nakładów ogółem badanych przedsiębiorstw, a jednostki sektora publicznego odpowiednio 24,6% (wobec 21,8% przed rokiem).

Z nakładów jednostek sektora prywatnego 46,8% przypadało na podmioty przetwórstwa przemysłowego, w tym 15,9% na produkcję artykułów spożywczych i napojów, 11,7% – wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych, 9,8% – pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, 7,8% – wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych. Jednostki handlu i napraw poniosły 13,8% nakładów. Zakupy stanowiły 68,1% nakładów zrealizowanych przez jednostki sektora prywatnego (przed rokiem 70,5%). Najwyższy udział nakładów poniesionych przez jednostki sektora prywatnego w nakładach ogółem odnotowano w handlu i naprawach (99,1%), budownictwie (95,8%) oraz przetwórstwie przemysłowym (91,1%).

Z nakładów jednostek sektora publicznego 40,4% zrealizowały podmioty wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz i wodę, 21,6% podmioty transportu, gospodarki magazynowej i łączności. Zakupy stanowiły 43,6% nakładów zrealizowanych przez jednostki sektora publicznego (przed rokiem 45,0%). Najwyższy udział nakładów poniesionych przez jednostki sektora publicznego w nakładach ogółem odnotowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz i wodę (78,0%) oraz górnictwie (68,3%).

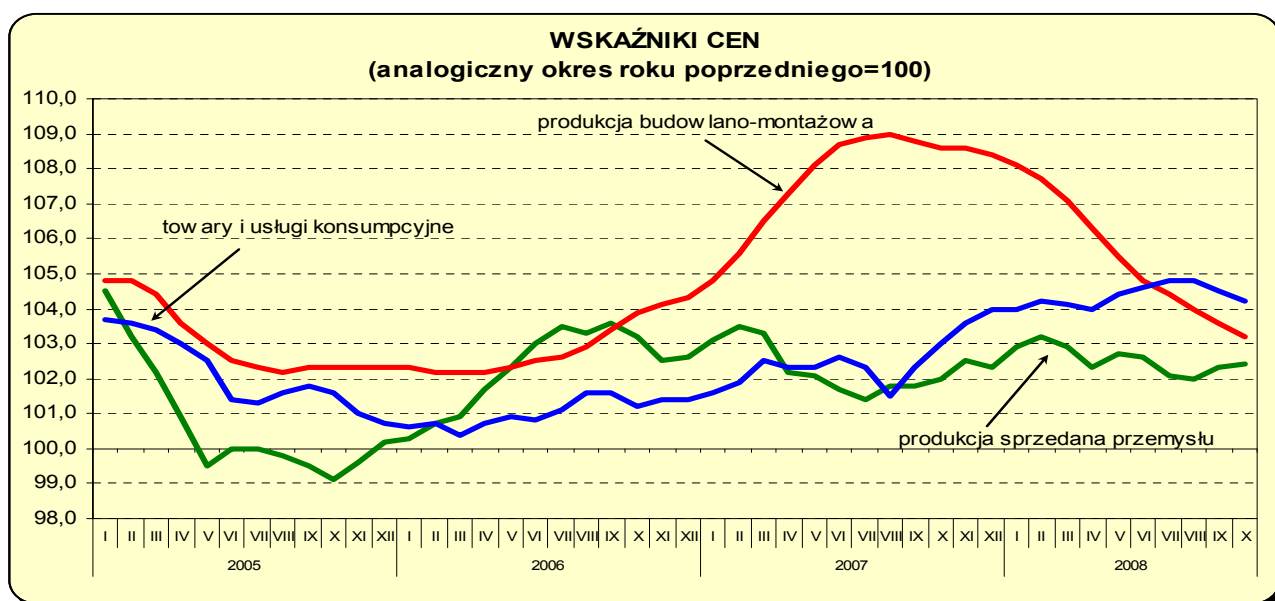
W okresie styczeń–wrzesień br. **rozpoczęto** 112,5 tys. **inwestycji**, tj. o 26,8% więcej niż przed rokiem. Około 62% rozpoczętych inwestycji stanowiły przyłącza energetyczne i gazowe o niewielkiej jednostkowej wartości kosztorysowej. Łączna wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych wyniosła 33,0 mld zł i była o 3,9% wyższa niż przed rokiem. Na modernizację istniejących środków trwałych przypadało 28,9% wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych (wobec 31,7% przed rokiem). Wysoką dynamikę wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych odnotowano w górnictwie (o ok. 74%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz i wodę (o ok. 42%), a w przetwórstwie przemysłowym – w produkcji masy włóknistej oraz papieru (o ok. 142%), koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o ok. 62%), metali (o ok. 82%).

Z ogólnej wartości nakładów zrealizowanych przez przedsiębiorstwa¹³, ok. 38% poniosły **podmioty z kapitałem zagranicznym** (z kapitałem zagranicznym powyżej 1 mln USD). Nakłady tej grupy podmiotów były niższe o ok. 4% (w cenach stałych) niż przed rokiem. Ok. 49% nakładów ogółem tej grupy podmiotów przypadało na jednostki przetwórstwa przemysłowego, w tym zajmujące się produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – ok. 16%, artykułów spożywczych i napojów – ok. 15%, wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych – ok. 14%, wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych – ok. 9%. Jednostki handlu i napraw oraz obsługi nieruchomości i firm poniosły po ok. 15%, a jednostki transportu, gospodarki magazynowej i łączności ok. 12%, ogółu nakładów zrealizowanych przez grupę podmiotów z kapitałem zagranicznym. Wzrost nakładów (w cenach bieżących) wśród podmiotów z kapitałem zagranicznym, notowano m.in. w produkcji drewna i wyrobów z drewna (o ok. 62%), wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (o ok. 57%), artykułów spożywczych i napojów (o ok. 41%), pozostałego sprzętu transportowego (o ok. 35%). Spadek nakładów odnotowano m.in. w produkcji sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych (o ok. 61%), metali (o ok. 52%), wyrobów tytoniowych (o ok. 14%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o ok. 9%).

¹³ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych (z wyjątkiem instytucji kredytowych i ubezpieczeniowych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

Ceny

W październiku br. dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz cen produkcji budowlano-montażowej w skali roku była niższa niż w poprzednich miesiącach. W ujęciu miesięcznym ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły nieco bardziej niż we wrześniu, natomiast w budownictwie ceny rosły w tempie obserwowanym przed miesiącem. W przemyśle notowano dalszy wzrost cen w skali roku, natomiast w stosunku do września – ich spadek.

Według wstępnych danych, **ceny produkcji sprzedanej przemysłu** obniżyły się w październiku br. o 0,3% w stosunku do poprzedniego miesiąca. W górnictwie obniżono ceny o 1,8%. Spadły również ceny w przetwórstwie przemysłowym (o 0,2%), w tym m.in. w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 7,0%) oraz artykułów spożywczych i napojów (o 0,3%). Podnieśli natomiast ceny producenci m.in. metali (o 0,2%), wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (o 0,3%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 0,6%), wyrobów z metali (o 0,9%), wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (o 1,0%) oraz wyrobów chemicznych (o 1,3%). Ceny w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę wzrosły o 0,1%.

W okresie styczeń–październik br., w porównaniu z grudniem ub. roku, ceny producentów w przemyśle wzrosły o 3,3% (wobec 3,1% przed rokiem). Największy wzrost cen odnotowano w górnictwie (o 14,4%), w tym w górnictwie węgla kamiennego i brunatnego, wydobywaniu torfu (o 28,3%), w dziale pozostałe górnictwo (o 15,9%), przy spadku cen w górnictwie rud metali (o 18,4%). W sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę ceny wzrosły o 9,8%. W przetwórstwie przemysłowym notowano wzrost cen o 1,8%, w tym m.in. w produkcji metali (o 18,7%, w tym w produkcji żeliwa i stali oraz stopów żelaza – o 31,4%, przy spadku cen

produkcji metali szlachetnych i nieżelaznych – o 12,1%). Znacznie wzrosły również ceny wyrobów chemicznych (o 11,0%) oraz koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 8,6%). Wyższe niż w grudniu ub. roku były również ceny m.in. wyrobów z metali (o 3,3%) oraz wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (o 1,4%). Spadły natomiast ceny produkcji m.in. wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (o 0,2%), artykułów spożywczych i napojów (o 0,6%) oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 2,9%).

Według wstępnych danych, w październiku br. wzrost cen **produkcji budowlano-montażowej** w skali miesiąca, podobnie jak we wrześniu br., ukształtował się na poziomie 0,1%. W efekcie, wzrost cen w tej sekcji w okresie dziesięciu miesięcy br. był znacznie niższy niż przed rokiem i wyniósł 2,8% (wobec 7,6%).

W październiku br. w skali roku ceny w produkcji sprzedanej przemysłu wzrosły o 2,4%, a w budownictwie o 3,2%.

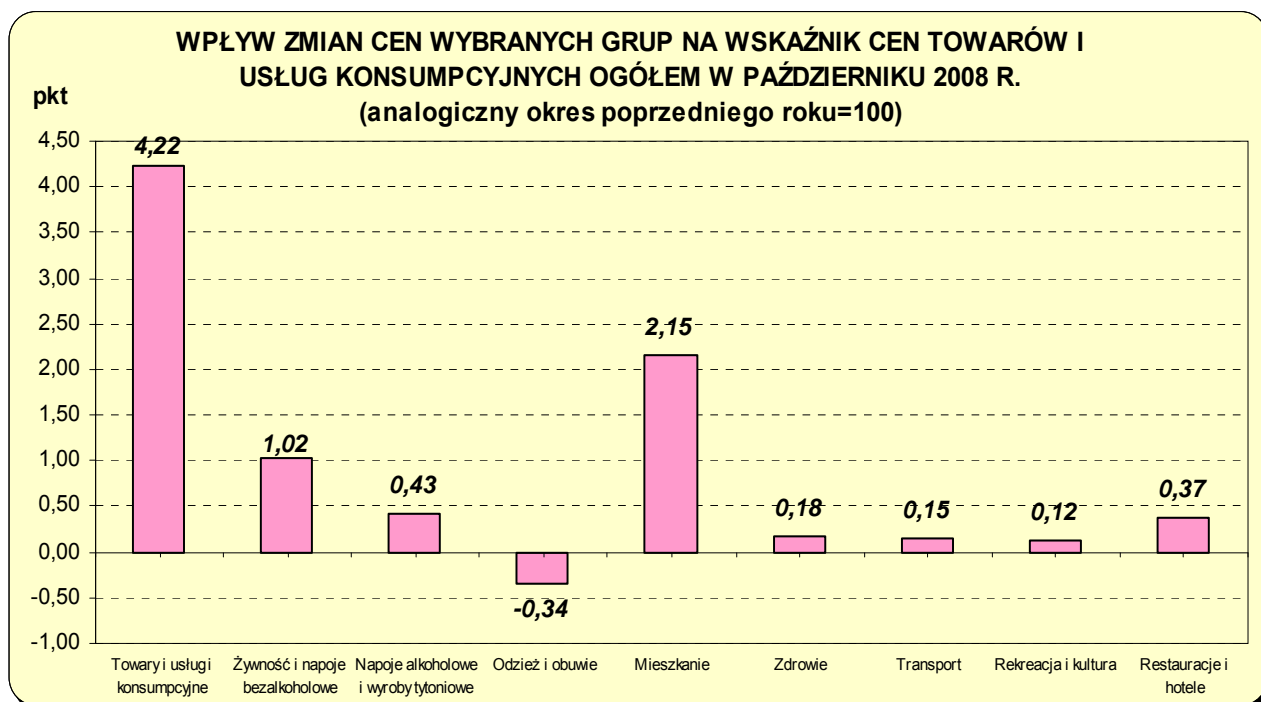
Dynamika cen w przemyśle i budownictwie kształtowała się następująco:

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu				Ceny produkcji budowlano-montażowej
	ogółem	górnictwo	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	
2007	Grudzień roku poprzedniego=100				
X.....	103,1	108,1	102,7	103,7	107,6
2008	Miesiąc poprzedni=100				
X.....	103,3	114,4	101,8	109,8	102,8
2007	Miesiąc poprzedni=100				
I	100,6	99,9	100,3	103,1	100,5
II	100,3	99,9	100,3	100,0	100,8
III.....	100,5	101,7	100,4	100,1	101,0
IV.....	100,5	104,6	100,3	100,1	101,1
V.....	100,4	99,6	100,4	100,1	101,1
VI.....	100,5	100,3	100,6	100,1	100,9
VII	100,3	101,8	100,3	100,1	100,6
VIII.....	100,3	99,3	100,4	100,1	100,6
IX.....	100,0	99,6	100,0	100,0	100,5
X.....	99,7	101,2	99,5	100,0	100,5
XI.....	99,9	96,3	100,1	100,0	100,2
XII	99,3	98,4	99,2	100,0	100,2
2008	Miesiąc poprzedni=100				
I	101,2	109,6	100,6	102,3	100,3
II	100,6	101,8	100,3	102,2	100,5
III.....	100,2	101,4	100,2	100,1	100,4
IV.....	99,9	100,5	99,7	100,9	100,4
V.....	100,8	99,0	100,7	103,0	100,3
VI.....	100,4	100,3	100,4	100,1	100,3
VII	99,9	102,9	99,7	100,2	100,2
VIII.....	100,2	100,4	100,2	100,2	100,2
IX.....	100,3	99,9	100,3	100,5	100,1
X.....	99,7	98,2	99,8	100,1	100,1

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu				Ceny produkcji budowlano-montażowej
	ogółem	górnictwo	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	
2007	Analogiczny okres roku poprzedniego=100				
I	103,1	110,2	102,3	105,1	104,8
II	103,5	108,4	102,9	105,2	105,6
III.....	103,3	108,1	102,6	105,2	106,5
IV	102,2	105,5	101,7	103,5	107,3
V	102,1	100,8	101,9	103,6	108,1
VI.....	101,7	102,3	101,4	103,6	108,7
VII	101,4	100,6	101,1	103,6	108,9
VIII.....	101,8	100,6	101,6	103,7	109,0
IX.....	101,8	99,4	101,7	103,7	108,8
X	102,0	101,1	101,7	103,7	108,6
XI.....	102,5	100,7	102,4	103,8	108,6
XII	102,3	102,4	101,9	103,7	108,4
2008					
I	102,9	112,3	102,2	102,9	108,1
II	103,2	114,5	102,1	105,2	107,7
III.....	102,9	114,1	101,9	105,1	107,1
IV	102,3	109,6	101,3	106,0	106,3
V	102,7	108,9	101,5	109,1	105,5
VI.....	102,6	109,0	101,3	109,1	104,8
VII	102,1	110,2	100,7	109,2	104,4
VIII.....	102,0	111,4	100,5	109,3	104,0
IX.....	102,3	111,7	100,8	109,8	103,6
X	102,4	108,4	101,1	109,8	103,2
I-X.....	102,5	111,0	101,3	107,6	105,4
2007					
I-X.....	102,3	103,5	101,9	104,1	107,6

W październiku br. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** były o 0,4% wyższe niż we wrześniu br. (wobec wzrostu o 0,3% przed miesiącem).

W skali roku zanotowano, niższy niż w poprzednich miesiącach, wzrost cen (4,2%). Największy wpływ na poziom wskaźnika cen miały podwyżki cen towarów i usług w zakresie mieszkania, żywności oraz napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, które podniosły wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem odpowiednio o 2,15 pkt, 0,93 pkt oraz 0,43 pkt. Spadek cen odzieży i obuwnia wpłynął na obniżenie tego wskaźnika o 0,34 pkt.

Od początku roku ceny konsumpcyjne rosły nieco szybciej niż w analogicznym okresie ub. roku (3,2%, wobec 3,0%). W ujęciu rocznym wzrost cen w okresie styczeń–październik br. wyniósł 4,4% (przed rokiem – 2,2%).

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowała się następująco:

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalkoholowe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łącznie	rekreacja i kultura	edukacja	restauracje i hotele
2007	Grudzień roku poprzedniego=100										
X	103,0	105,9	104,9	92,9	103,3	102,3	107,3	97,9	97,8	102,4	103,6
2008											
X	103,2	101,7	107,0	93,9	108,3	102,7	100,1	100,4	101,3	104,0	105,8
2007	Miesiąc poprzedni=100										
I	100,4	101,1	100,1	97,7	100,9	100,3	99,3	99,9	100,3	100,2	100,2
II	100,3	100,7	100,1	98,3	100,2	100,2	101,0	100,0	100,0	100,0	100,3
III	100,5	100,8	100,0	99,3	100,2	100,6	102,5	100,0	99,9	100,0	100,3
IV	100,5	100,9	100,1	99,9	100,3	100,2	101,9	100,0	99,9	100,0	100,3
V	100,5	101,2	100,3	100,0	100,3	100,2	100,8	100,0	100,0	100,0	100,4
VI	100,0	99,0	100,9	99,9	100,3	100,1	101,5	100,0	100,1	100,0	100,4
VII	99,7	98,4	101,4	98,8	100,2	100,2	100,3	100,0	100,5	100,3	100,4
VIII	99,6	99,4	101,1	98,8	100,2	100,1	99,8	98,1	97,9	100,0	100,2
IX	100,8	102,4	100,6	99,9	100,3	100,1	100,2	100,0	99,6	100,7	100,6
X	100,6	101,7	100,3	100,2	100,5	100,2	100,0	100,0	99,6	101,1	100,5
XI	100,7	101,5	100,2	100,2	100,3	100,1	101,3	100,0	99,9	100,1	100,6
XII	100,3	100,3	100,3	99,8	100,2	100,6	100,2	100,3	100,5	100,0	100,3

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalko- holowe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łącznie	rekreacja i kultura	edukacja	restauracje i hotele
2008											
I	100,7	101,1	100,3	96,8	101,8	100,4	99,1	100,5	100,9	100,6	100,6
II	100,4	100,2	100,2	98,4	101,7	100,4	99,8	99,8	99,7	100,2	100,6
III	100,4	100,4	100,2	101,0	100,3	100,4	100,8	100,0	99,9	100,1	100,6
IV	100,4	100,7	100,2	99,9	100,2	100,3	100,2	100,0	100,0	100,1	100,6
V	100,8	101,2	100,4	99,9	101,3	100,4	100,9	100,0	100,2	100,0	100,6
VI	100,2	99,4	100,7	99,7	100,3	100,3	102,0	100,4	101,0	100,1	100,7
VII	100,0	98,9	101,1	98,3	100,4	100,2	100,5	100,1	100,8	100,1	100,6
VIII	99,6	98,4	101,8	98,2	100,3	100,1	99,2	99,7	99,5	100,4	100,4
IX	100,3	100,6	101,2	101,4	100,6	100,2	98,5	100,0	99,6	101,4	100,5
X	100,4	100,8	100,7	100,3	100,9	100,1	99,0	100,0	99,7	101,1	100,4
2007	Analogiczny okres roku poprzedniego=100										
I	101,6	102,8	101,6	92,2	103,4	101,2	98,1	102,1	102,1	101,1	102,5
II	101,9	103,2	101,7	92,5	103,4	101,3	99,4	102,1	102,2	101,1	102,7
III	102,5	104,3	101,8	92,5	103,6	101,8	102,0	102,1	102,2	101,1	102,8
IV	102,3	104,6	101,9	92,5	102,9	101,9	101,3	102,0	102,4	101,1	103,0
V	102,3	104,3	101,9	92,6	103,2	102,0	100,6	102,0	102,8	101,1	103,3
VI	102,6	104,4	102,5	92,6	103,5	102,0	102,2	102,0	102,9	101,1	103,4
VII	102,3	104,4	103,6	92,2	103,6	102,4	101,4	99,6	99,6	101,4	103,6
VIII	101,5	102,8	104,4	92,5	103,5	102,4	99,9	97,6	97,3	101,4	103,6
IX	102,3	105,1	104,8	92,7	103,5	102,4	101,3	97,5	97,4	101,7	103,8
X	103,0	106,6	105,0	92,8	103,6	102,5	103,9	97,6	97,4	102,5	104,0
XI	103,6	107,6	105,1	92,9	103,7	102,5	106,5	97,9	97,8	102,5	104,4
XII	104,0	107,9	105,4	92,9	103,9	103,1	108,9	98,1	98,2	102,6	104,5
2008											
I	104,0	107,8	105,4	91,9	104,7	103,2	108,3	98,4	98,2	103,0	104,9
II	104,2	107,3	105,6	92,0	106,4	103,4	107,0	98,3	97,9	103,1	105,2
III	104,1	107,0	105,7	93,6	106,5	103,1	105,5	98,3	97,8	103,2	105,5
IV	104,0	106,8	105,9	93,6	106,4	103,2	103,8	98,3	98,0	103,2	105,8
V	104,4	107,0	106,0	93,5	107,5	103,4	104,1	98,3	98,2	103,2	106,0
VI	104,6	107,6	105,8	93,4	107,5	103,6	104,7	98,7	99,1	103,2	106,3
VII	104,8	107,8	105,6	92,9	107,8	103,6	105,0	98,8	99,4	103,1	106,6
VIII	104,8	106,9	106,4	92,4	108,0	103,5	104,3	100,7	101,4	103,5	106,8
IX	104,5	105,1	107,1	93,8	108,4	103,5	102,6	100,7	101,4	104,2	106,7
X	104,2	104,0	107,5	93,8	108,8	103,4	101,6	100,7	101,6	104,2	106,7
I-X	104,4	106,7	106,1	93,1	107,2	103,4	104,7	99,1	99,3	103,4	106,0
2007											
I-X	102,2	104,3	102,9	92,5	103,4	102,0	101,0	100,4	100,6	101,3	103,3

Ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły w październiku br. o 0,8%, przy czym wzrost ten był nieco wyższy niż we wrześniu (0,6%). Wśród towarów, które podrożały w największym stopniu znalazły się warzywa (o 8,2%), cukier (o 4,4%) oraz owoce (o 3,1%).

Wzrosły również ceny ryb (o 0,4%), olejów i pozostałych tłuszczów (o 0,2%) oraz pieczywa i produktów zbożowych (o 0,1%). Obniżyły się natomiast ceny mięsa oraz artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” (po 0,1%). Ceny napojów bezalkoholowych pozostały na poziomie zbliżonym do notowanego przed miesiącem.

W okresie styczeń–październik br. ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły o 1,7% (wobec wzrostu o 5,9% w analogicznym okresie ub. roku). Największy wpływ na zmiany cen żywności i napojów bezalkoholowych miały podwyżki cen mięsa (o 5,9%) oraz pieczywa i produktów zbożowych (o 6,3%). Ceny ryżu podniesiono o 33,1%, pieczywa – o 5,8%, a mąki – o 1,0%. Wzrosły również ceny ryb (o 2,3%) oraz olejów i pozostałych tłuszczów (o 1,9%, w tym tłuszczów roślinnych – o 12,9%). Ceny owoców były o 15,7% niższe niż w grudniu ub. roku, cukru – o 8,5%, warzyw – o 8,3%, a artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” – o 0,5%. Napoje bezalkoholowe podrożały o 3,6%.

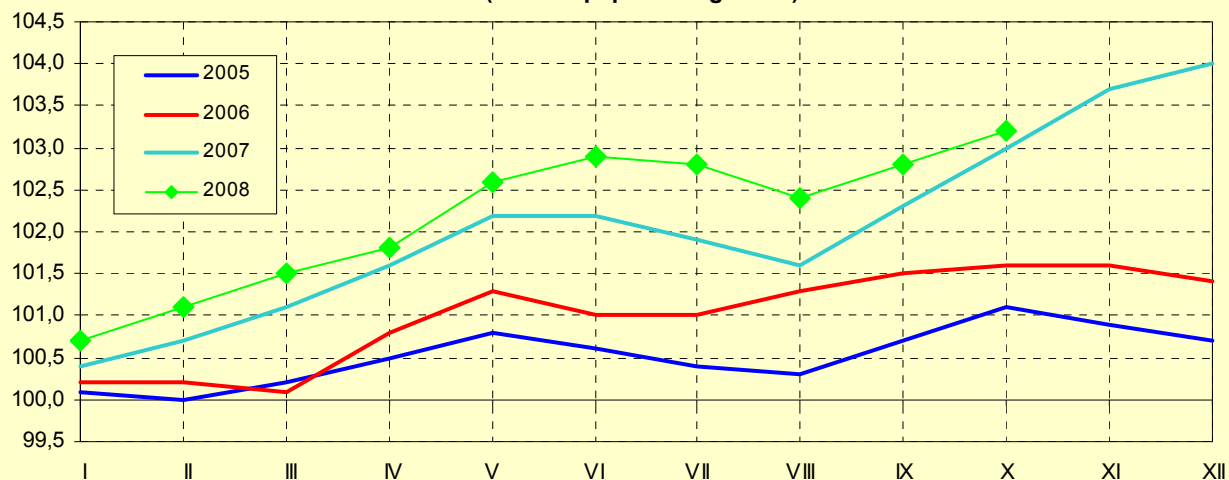
W październiku br. ceny **napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych** zwiększyły się mniej niż w poprzednich miesiącach (0,7%). Od początku roku wzrost cen napojów alkoholowych wyniósł 2,8%, a wyrobów tytoniowych – 14,3%.

Ceny **odzieży i obuwia**, po znacznym wzroście notowanym w poprzednim miesiącu w październiku br. były o 0,3% wyższe niż we wrześniu. Od początku roku ceny odzieży obniżyły się o 4,9%, a obuwia – o 9,2%.

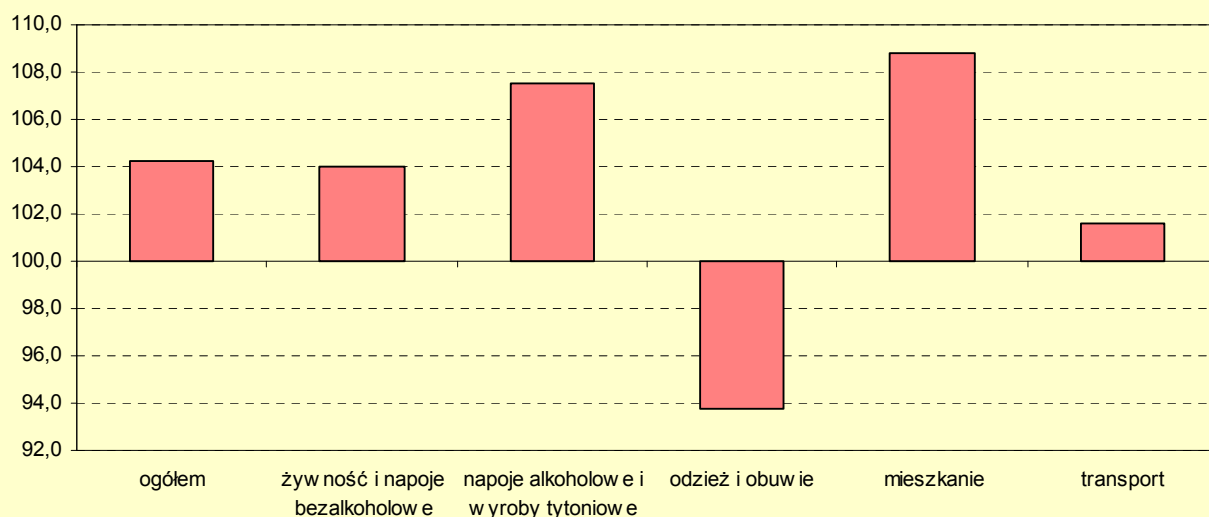
W październiku br. odnotowano relatywnie wysoki wzrost cen związanych z **mieszkaniami** (0,9%, wobec 0,6% we wrześniu), spowodowany głównie podwyżkami cen opału (o 6,4%, w tym węgla i koksu – o 7,8%). Ceny energii cieplnej podniesiono o 1,0%, gazu – o 0,2%. Ceny energii elektrycznej pozostały na poziomie notowanym przed miesiącem. Opłaty za najem mieszkania podniesiono o 0,6%. Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego wzrosły o 0,2%.

Od początku roku ceny w zakresie mieszkania wzrosły o 8,3%, czyli znacznie więcej niż odpowiednio przed rokiem (3,3%). Podniesiono ceny w zakresie wywozu nieczystości (śmieci) – o 37,9%, usług kanalizacyjnych – o 10,5% oraz zaopatrywania w wodę – o 7,5%. W październiku br. za najem mieszkania należało zapłacić o 4,9% więcej niż w grudniu ub. roku. W okresie dziesięciu miesięcy br. zwiększyły się ceny nośników energii (o 11,8%). Opał podrożał o 21,1%, gaz – o 12,1%, energia elektryczna – o 11,7%, a energia cieplna – o 3,8%. Ceny towarów i usług w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego wzrosły o 1,9%, w tym usługi związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego podrożały o 6,7%, natomiast ceny sprzętu gospodarstwa domowego spadły o 1,5%.

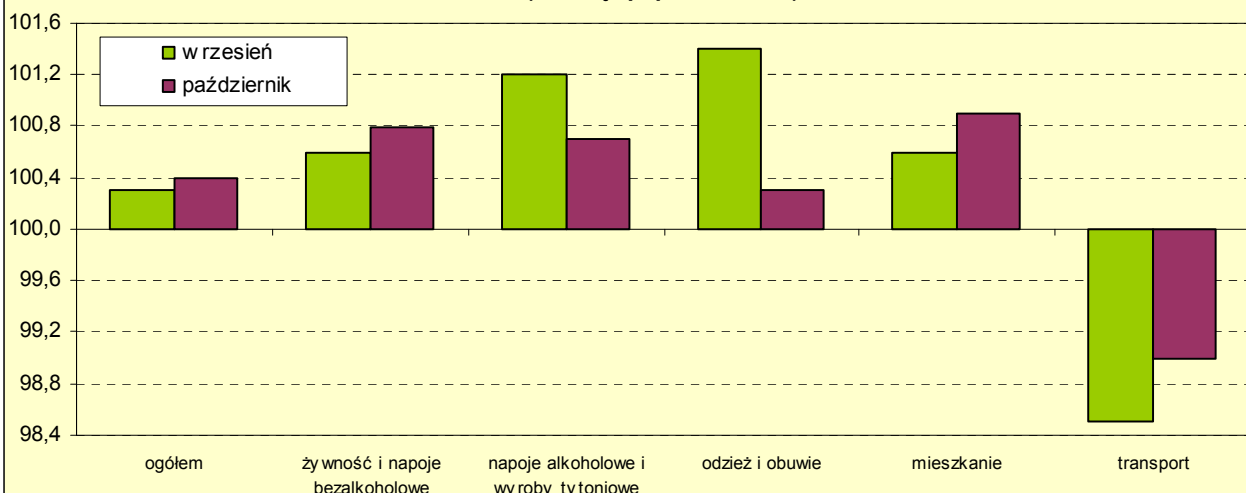
WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
(XII roku poprzedniego=100)

WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH W PAŹDZIERNIKU 2008 R.
(analogiczny okres roku poprzedniego=100)

WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
(miesiąc poprzedni=100)

Ceny towarów i usług związanych ze **zdrowiem** zwiększyły się w październiku br. o 0,1%. W okresie dziesięciu miesięcy br. opłaty związane ze zdrowiem podniesiono o 2,7% (wobec wzrostu o 2,3% przed rokiem), w tym usługi ambulatoryjne i medycyny niekonwencjonalnej podrożały o 5,0%, a artykuły farmaceutyczne – o 1,7%.

Ceny w zakresie **transportu** w październiku br. były niższe o 1,0% niż w poprzednim miesiącu. Zanotowano spadek cen paliw do prywatnych środków transportu (o 1,9%) oraz samochodów osobowych (o 0,7%). Podniesiono ceny usług transportowych (o 0,3%). W październiku br. ceny w zakresie transportu były o 0,1% wyższe niż w grudniu ub. roku (wobec wzrostu o 7,3% w analogicznym okresie ub. roku). Znacznie wzrosły ceny usług transportowych (o 6,9%). Ceny paliw do prywatnych środków transportu obniżono o 0,9%, a samochodów osobowych – o 5,2%.

Ceny w zakresie **łączości** pozostały na poziomie zbliżonym do notowanego przed miesiącem. W stosunku do grudnia ub. roku ceny związane z łącznością wzrosły o 0,4%.

W trzecim z kolei miesiącu obniżyły się ceny w zakresie **rekreacji i kultury** (o 0,3%). Mniej płacono m.in. za usługi związane z turystyką zorganizowaną (o 2,5%). Nadal taniał sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny (o 0,8%). W okresie styczeń–październik br. wzrost cen związanych z rekreacją i kulturą wyniósł 1,3%. Wzrosły opłaty za turystykę zorganizowaną (o 7,3%), natomiast ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego obniżono o 12,1%.

W październiku br. odnotowano relatywnie wysoki wzrost opłat dotyczących **edukacji** w porównaniu z poprzednim miesiącem (o 1,1%, w tym w zakresie szkolnictwa wyższego – o 1,4%). W okresie dziesięciu miesięcy br. opłaty w zakresie edukacji podniesiono o 4,0% (wobec 2,4% przed rokiem).

Wzrost opłat w zakresie **restauracji i hoteli** w skali miesiąca wyniósł 0,4%, a od początku roku – 5,8%.

W skali roku, wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w październiku br. wyniósł 4,2%. Najbardziej podniesiono ceny towarów i usług w zakresie mieszkania (o 8,8%, w tym opału – o 24,1%), napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 7,5%, w tym wyrobów tytoniowych – o 15,0%) oraz towarów i usług w zakresie restauracji i hoteli (o 6,7%). Ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły o 4,0%, przy czym znacznie podrożały warzywa (o 9,8%) oraz pieczywo i produkty zbożowe (o 8,0%). Zwiększyły się również ceny olejów i pozostałych tłuszczów (o 5,1%), mięsa oraz napojów bezalkoholowych (po 4,3%), artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” (o 3,1%), a także ryb (o 2,9%), przy spadku cen owoców (o 15,2%) oraz cukru (o 8,2%). Wzrosły również ceny w zakresie edukacji (o 4,2%), zdrowia (o 3,4%), transportu (o 1,6%, w tym paliw – o 1,9%) oraz łączności (o 0,7%). Obniżyły się natomiast ceny odzieży i obuwia (o 6,2%).

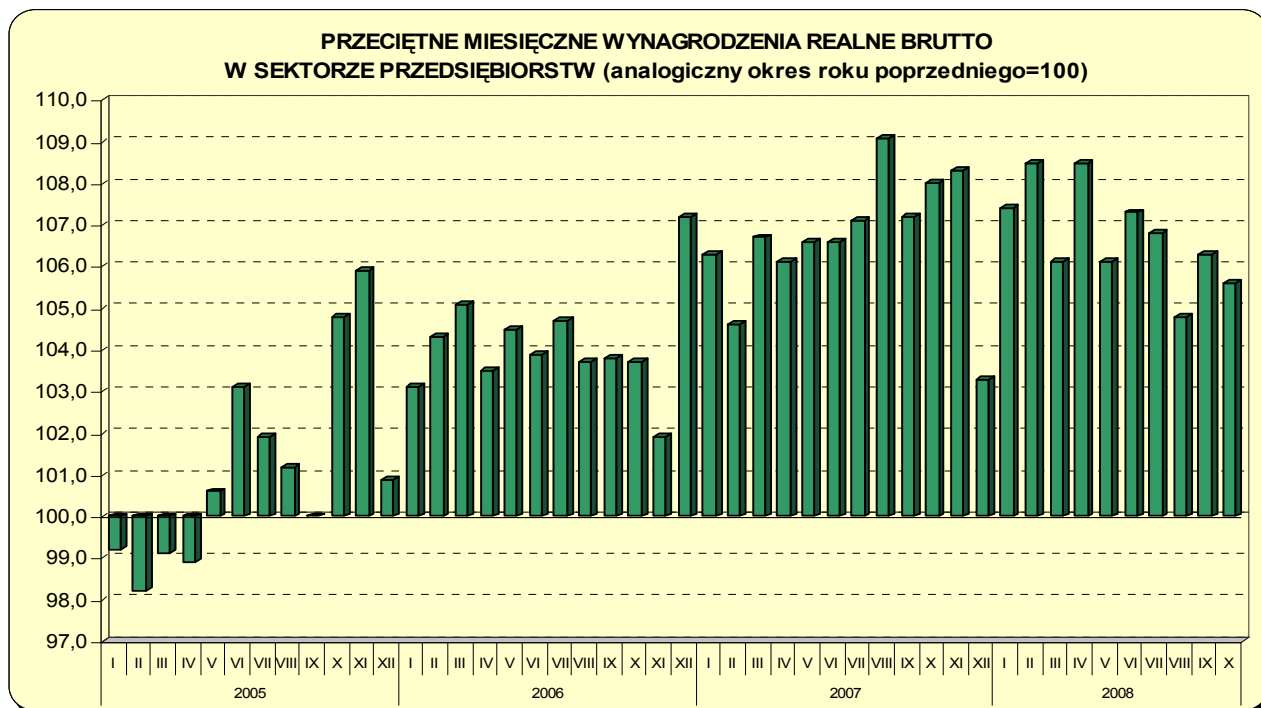
Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczony metodą średniej ruchomej w okresie listopad 2007 r. – październik 2008 r. w stosunku do poprzednich dwunastu miesięcy wyniósł 4,4% (wobec 4,3% w okresie październik 2007 r. – wrzesień 2008 r.). Ceny konsumpcyjne według **zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**¹⁴ wzrosły w tym okresie o 4,3%.

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W październiku br. odnotowano niższą niż przed miesiącem i przed rokiem dynamikę płac nominalnych oraz ich siły nabywczej. Wynagrodzenia nominalne w okresie dziesięciu miesięcy br. rosły szybciej niż w analogicznym okresie ub. roku. Przeciętne realne emerytury i renty brutto w obu systemach zwiększyły się w październiku br. w tempie zbliżonym do obserwowanego przed miesiącem.

W okresie styczeń–październik br. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 3142,18 zł i było o 11,1% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 9,2% przed rokiem). Wyższa niż przeciętnie dynamika płac notowana była w budownictwie (wzrost o 14,3%), obsłudze nieruchomości i firm (13,2%), górnictwie (12,9%) oraz transporcie, gospodarce magazynowej i łączności (11,2%). Najniższe tempo wzrostu płac obserwowano w sekcji hotele i restauracje (9,2%). Spośród działów/grup o znaczącym udziale w zatrudnieniu najbardziej dynamiczny wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto miał miejsce w następujących grupach/działach: górnictwo węgla kamiennego i brunatnego; wydobywanie torfu (o 14,9%), wznoszenie budynków i budowli; inżynieria lądowa i wodna (o 14,1%), sprzedaż i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (o 13,5%) i transport lądowy i rurociągowy (o 13,0%).

¹⁴ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej przez kraje członkowskie oraz kandydujące do UE. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2008 r. – struktura spożycia z 2006 r. w cenach grudnia 2007 r.). Grupowanie towarów i usług konsumpcyjnych oparto na Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu opracowanej na potrzeby HICP (COICOP/HICP).

W październiku br. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 3241,81 zł i było o 9,8% większe niż przed rokiem (w poprzednim miesiącu notowano wzrost o 10,9%, a w październiku ub. roku – o 11,0%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w poszczególnych sekcjach sektora przedsiębiorstw kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ogółem					
	X 2008		I-X 2008			
	w zł	X 2007=100	w zł	I-X 2007=100	bez wypłat z zysku w zł	I-X 2007=100
Sektor przedsiębiorstw	3241,81	109,8	3142,18	111,1	3136,84	111,2
w tym:						
Przemysł	3197,98	110,3	3144,56	110,5	3137,14	110,7
górnictwo	4858,86	114,0	5011,55	112,9	4999,69	114,4
przetwórstwo przemysłowe	2987,88	109,8	2911,56	110,5	2905,94	110,5
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	4062,40	110,5	4120,71	110,1	4096,84	110,8
Budownictwo	3545,69	111,0	3328,79	114,3	3327,31	114,3
Handel i naprawy	2986,46	108,7	2940,26	110,4	2939,17	110,4
Hotele i restauracje	2287,72	104,9	2254,97	109,2	2252,84	109,2
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	3887,78	110,1	3419,57	111,2	3414,59	111,3
Obsługa nieruchomości i firm	3249,15	112,0	3215,96	113,2	3213,70	113,2

Fundusz płac w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–październik br. zwiększył się w skali roku o 16,8% (wobec wzrostu o 14,3% przed rokiem).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w **sektorze publicznym** ukształtowało się w okresie styczeń–październik br. na poziomie 3651,73 zł (tj. o 12,7% wyższym niż przed rokiem),

a w październiku br. – 3946,52 zł (wzrost o 11,6% w skali roku). W sektorze prywatnym przeciętna płaca brutto w okresie dziesięciu miesięcy br. wyniosła 3037,73 zł (tj. o 10,9% więcej niż odpowiednio w ub. roku), przy czym jej relacja w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia w sektorze publicznym zmniejszyła się w ujęciu rocznym (z 84,5% do 83,2%). W październiku br. przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze prywatnym wyniosło 3098,02 zł i było o 9,6% wyższe niż przed rokiem.

W październiku br. **siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw** była o 5,6% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu odpowiednio o 8,0% przed rokiem). W okresie dziesięciu miesięcy br. płaca realna brutto zwiększyła się w skali roku o 6,6% (w analogicznym okresie ub. roku notowano wzrost o 7,0%).

Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba emerytów i rencistów		Przeciętne miesięczne świadczenie brutto			
	X 2008		I-X 2008			
	w tys.	X 2007=100	w zł	X 2007=100	w zł	I-X 2007=100
Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	7822,9	102,0	1451,11	110,7	1412,58	108,9
emerytury	5119,7	105,3	1551,26	110,6	1517,35	108,7
renty z tytułu niezdolności do pracy	1380,2	92,9	1143,19	109,3	1120,46	107,6
renty rodzinne	1322,9	100,1	1384,78	109,4	1333,55	108,0
Emerytury i renty rolników indywidualnych	1461,2	96,6	879,46	106,5	856,86	105,2

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w październiku br. była o 10,7% większa niż przed rokiem i wyniosła 1451,11 zł. W okresie styczeń–październik br. ukształtowała się ona na poziomie 1412,58 zł, tj. o 8,9% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku. **Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto** w systemie pracowniczym w październiku br. w ujęciu rocznym była wyższa o 5,5% (wobec spadku o 1,4% w analogicznym miesiącu ub. roku). W okresie styczeń–październik br. zwiększyła się o 3,7% w skali roku (wobec nieznacznego wzrostu o 0,5% przed rokiem).

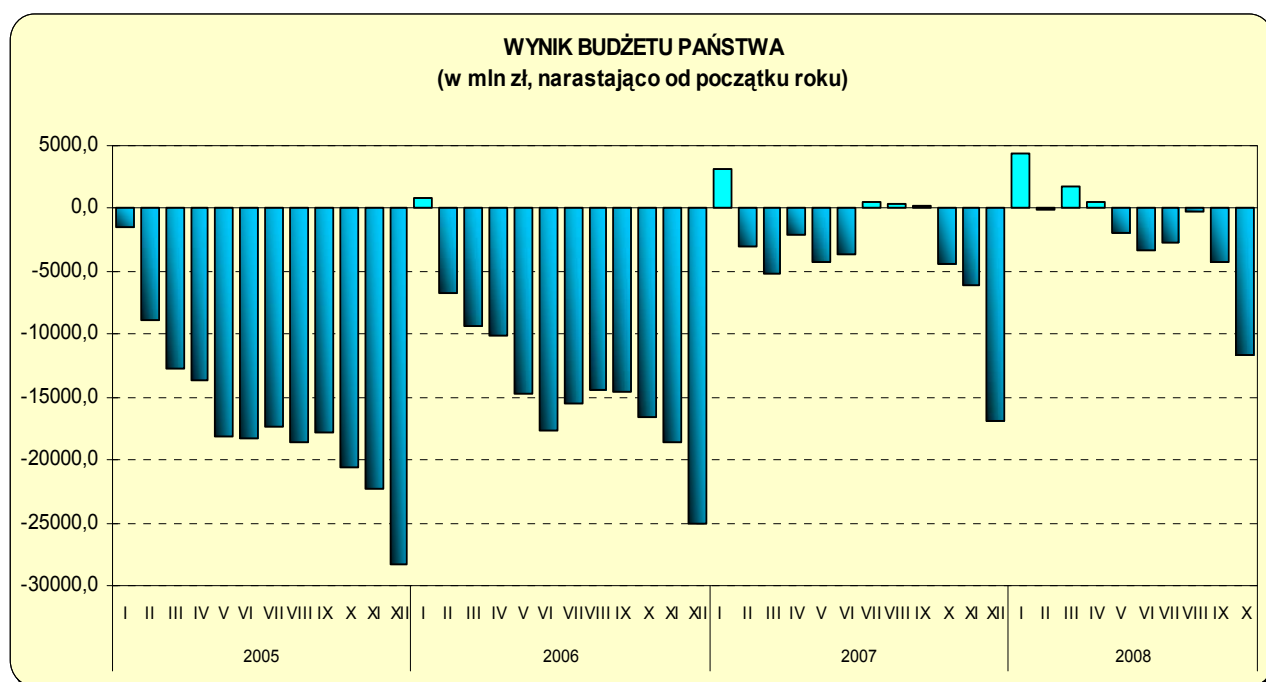
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w październiku br. wyniosła 879,46 zł i była o 6,5% wyższa niż przed rokiem. W okresie dziesięciu miesięcy br. ukształtowała się ona na poziomie 856,86 zł, tj. o 5,2% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku. **Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto** rolników indywidualnych w październiku br. wzrosła o 1,5% w skali roku (wobec spadku o 3,1% przed rokiem). W okresie styczeń–październik br. była ona nieznacznie – o 0,2%, większa niż przed rokiem (w analogicznym okresie ub. roku wystąpił spadek o 1,0%).

Kwota brutto **zasilków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) wyniosła w okresie dziesięciu miesięcy br. 1228,8 mln zł, tj. o 15,1% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. W październiku br. wypłacono bezrobotnym 112,0 mln zł i była to kwota niższa – o 2,3% niż we wrześniu br. oraz o 7,6% – niż przed rokiem.

Z tytułu **zasilków i świadczeń przedemerytalnych** w październiku br. wypłacono 168,3 mln zł, tj. o 43,1% mniej niż przed rokiem i o 4,2% mniej niż we wrześniu br., a w okresie styczeń–październik br. – 2305,8 mln zł, tj. o 29,4% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku.

Budżet państwa

W okresie styczeń–październik br. **dochody** budżetu państwa¹⁵ wyniosły 213758,1 mln zł, **wydatki** – 225338,9 mln zł, a **deficyt** – 11580,8 mln zł (odpowiednio 75,8%, 72,9%, 42,7% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2008 r.).

¹⁵ Opracowano na podstawie informacji Ministerstwa Finansów: „Szacunkowe dane o wykonaniu budżetu państwa za okres styczeń–październik 2008 r.”

Dochody i wydatki budżetu państwa kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2008 r.	I-X 2008			I-X 2007	
		wykonanie	realizacja ustawy budżetowej w %	I-X 2007=100 ^{a)}	struktura w %	
		w mln zł				
Ogółem dochody	281892,1	213758,1	75,8	109,5	100,0	100,0
dochody podatkowe i niepodatkowe	246610,0	200188,1	81,2	106,3	93,7	96,5
podatki pośrednie	164890,0	130438,3	79,1	107,4	61,0	62,2
w tym podatek akcyzowy	52200,0	41554,1	79,6	104,3	19,4	20,4
podatek dochodowy od osób prawnych	27150,0	22076,8	81,3	115,5	10,3	9,8
podatek dochodowy od osób fizycznych	36154,0	31009,7	85,8	108,8	14,5	14,6
dochody państwowych jednostek budżetowych ^{b)}	17085,6	15571,6	91,1	x	7,3	x
w tym wpływy z cła	1993,0	1420,4	71,3	97,9	0,7	0,7
pozostałe dochody	1330,4	1091,7	82,1	x	0,5	1,8
środki z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi ^{b)}	35282,1	13570,0	38,5	x	6,3	x
Wspólna Polityka Rolna i Rybacka	15078,0	9243,8	61,3	x	4,3	x
fundusze strukturalne i inne	20204,1	4326,2	21,4	x	2,0	x
Ogółem wydatki	308982,7	225338,9	72,9	112,9	100,0	100,0
w tym:						
obsługa długu krajowego	21885,1	17059,9	78,0	93,4	7,6	9,2
obsługa zadłużenia zagranicznego	5824,5	4488,3	77,1	100,1	2,0	2,2
rozliczenia z budżetem ogólnym UE z tyt. środków własnych	12080,1	9671,9	80,1	x	4,3	x
dotacje dla:						
Funduszu Emerytalno-Rentowego	15158,9	12273,3	81,0	104,7	5,4	5,9
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	33230,0	26265,6	79,0	151,8	11,7	8,7
subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	40685,0	36646,6	90,1	110,4	16,3	16,6
Deficyt budżetu państwa	-27090,6	-11580,8	42,7	x	x	x
Finansowanie deficytu						
źródła krajowe	20117,0	8035,4	39,9	x	x	x
źródła zagraniczne	6973,6	3545,4	50,8	x	x	x

^{a)} Wskaźniki dynamiki obliczono porównując dane szacunkowe z okresu I-X 2008 r. z danymi z wykonania budżetu państwa za analogiczny okres 2007 r.

^{b)} Od kwietnia 2007 r. z dochodów państwowych jednostek budżetowych została wyłączona pozycja „Środki z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi”, w związku z powyższym dane są nieporównywalne z poprzednio publikowanymi.

W okresie styczeń–październik br. realizacja ustawy budżetowej w zakresie dochodów była o 9,4 pkt niższa niż przed rokiem. Wpływy z podatków pośrednich zwiększyły się o 7,4%, w tym z podatku akcyzowego – o 4,3%. Ich udział w łącznej kwocie dochodów wyniósł odpowiednio 61,0% i 19,4% (wobec 62,2% i 20,4% przed rokiem). Udział dochodów państwowych jednostek budżetowych w łącznej kwocie dochodów wyniósł 7,3%. Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych były wyższe o 15,5%, a od osób fizycznych – o 8,8% w skali roku, natomiast ich udział w dochodach ogółem wyniósł odpowiednio 10,3% i 14,5% (wobec 9,8% i 14,6% w okresie styczeń–październik 2007 r.). Dochody budżetu państwa z tytułu napływu środków z Unii

Europejskiej i z innych źródeł niepodlegających zwrotowi stanowiły w okresie styczeń–październik br. 6,3% dochodów ogółem. Najwięcej środków napłynęło w ramach Wspólnej Polityki Rolnej i Rybackiej i stanowiły one 4,3% dochodów ogółem.

Realizacja ustawy budżetowej w zakresie wydatków po dziesięciu miesiącach br. była o 4,2 pkt niższa w ujęciu rocznym. Wyплаты subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego (gmin, powiatów i województw) wyniosły 36646,6 mln zł (w tym środki przekazane na zadania oświatowe za listopad br. – 2355,4 mln zł) i stanowiły 90,1% kwoty tej subwencji założonej w ustawie. Udział subwencji w wydatkach ogółem wyniósł 16,3% wobec 16,6% w okresie styczeń–październik 2007 r. Wydatki na obsługę długu krajowego i zagranicznego stanowiły 9,6% wydatków ogółem (przed rokiem 11,4%). Wzrost w stosunku do analogicznego okresu ub. roku wykazały dotacje dla Funduszu Emerytalno-Rentowego (o 4,7%) oraz Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (o 51,8%).

Wydatki bieżące jednostek budżetowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–IX 2008				I–IX 2007
	wykonanie w mln zł	realizacja ustawy budżetowej w %	I–IX 2007=100	struktura w %	
Ogółem wydatki bieżące jednostek budżetowych	35792,2	69,4	115,2	100,0	100,0
w tym:					
transport i łączność	3356,2	115,7	203,9	9,4	5,3
nauka	749,6	63,1	84,7	2,1	2,8
oświata i wychowanie	862,1	72,8	121,7	2,4	2,3
szkolnictwo wyższe	14,9	56,3	102,8	0,0	0,0
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	130,1	67,4	120,0	0,4	0,3
ochrona zdrowia	1763,3	67,5	115,9	4,9	4,9
pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	60,9	78,8	131,8	0,2	0,1
administracja publiczna	5837,5	68,2	104,3	16,3	18,0
urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1149,2	70,0	109,7	3,2	3,4
wymiar sprawiedliwości	5764,9	71,1	112,4	16,1	16,5
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa ..	6835,5	70,7	114,7	19,1	19,2
obrona narodowa	6739,5	62,3	115,2	18,8	18,8

W okresie styczeń–wrzesień 2008 r. **wydatki bieżące jednostek budżetowych** były o 15,2% wyższe niż przed rokiem, a ich udział w ogólnej kwocie wydatków wyniósł 18,2% (wobec 17,8% w analogicznym okresie 2007 r.).

Według danych Ministerstwa Finansów stan zobowiązań państwowych jednostek budżetowych¹⁶ na dzień 30.09.2008 r. wyniósł łącznie 6049,8 mln zł (tj. o 69,2% więcej niż przed rokiem). Zobowiązania wymagalne w ramach tej kwoty były niewielkie, wyniosły zaledwie 37,5 mln zł i prawie w całości powstały w dwóch działach: „transport i łączność” (22,5 mln zł) oraz „rolnictwo i łowiectwo” (10,5 mln zł). Na koniec września br. zobowiązania wymagalne (w kwocie 1,7 mln zł) wystąpiły, po raz pierwszy w tym roku, w dziale „pomoc społeczna”.

² Bez zobowiązań dotyczących długu publicznego.

Pieniądz

Stan zasobów pieniądza wyniósł w końcu października br. 637446,2 mln zł i był o 6982,5 mln zł (o 1,1%) wyższy niż w końcu września br. oraz o 95504,8 mln zł (o 17,6%) większy niż przed rokiem.

W analizowanym okresie podaż pieniądza (M3) oraz aktywa systemu bankowego generujące pieniądz kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2007	2008		zmiana w stosunku do	
	X	IX	X	31 X 2007	30 IX 2008
	stan w końcu okresu				
	w mln zł				
Podaż pieniądza (M3)	541941,4	630463,7	637446,2	95504,8	6982,5
Pieniądz gotówkowy w obiegu	75615,0	82534,1	90638,3	15023,3	8104,2
Depozyty i inne zobowiązania	452259,0	537169,0	536532,0	84273,0	-637,0
Pozostałe składniki M3	14067,4	10760,6	10275,9	-3791,5	-484,7
Aktywa zagraniczne netto	131724,0	79769,6	67846,6	-63877,4	-11922,9
Aktywa krajowe netto	410217,4	550694,1	569599,6	159382,2	18905,5
Saldo pozostałych pozycji (netto)	-110986,4	-116799,9	-131160,9	-20174,5	-14361,0

Zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków) w końcu października br. wyniosły 90638,3 mln zł i zwiększyły się w stosunku do września br. o 8104,2 mln zł (o 9,8%), zaś w stosunku do analogicznego okresu ub. roku – o 15023,3 mln zł (o 19,9%).

Na koniec października br. w strukturze podaży pieniądza (M3) główną pozycją były **depozyty i inne zobowiązania** w wysokości 536532,0 mln zł. Były one niższe w porównaniu ze stanem na koniec września br. o 637,0 mln zł. Wzrosły depozyty i inne zobowiązania wobec gospodarstw domowych – o 1533,5 mln zł (o 0,5%) oraz instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 98,5 mln zł (o 0,7%). Zmniejszył się natomiast stan depozytów i innych zobowiązań wobec niemonetarnych instytucji finansowych – o 1593,8 mln zł (o 4,7%), instytucji samorządowych – o 102,8 mln zł (o 0,4%), funduszy ubezpieczeń społecznych – o 557,5 mln zł (o 3,8%) oraz przedsiębiorstw – o 15 mln zł.

W stosunku do października ub. roku depozyty i inne zobowiązania wzrosły o 84273,0 mln zł (o 18,6%), w tym depozyty i inne zobowiązania wobec gospodarstw domowych – o 60374,2 mln zł (o 24,4%), instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 1738,7 mln zł (o 14,0%), przedsiębiorstw – o 5868,2 mln zł (o 4,3%), niemonetarnych instytucji finansowych – o 7399,9 mln zł (o 30,0%), instytucji samorządowych – o 1924,0 mln zł (o 7,9%), a funduszy ubezpieczeń społecznych – o 6968,2 mln zł (o 97,2%).

Pozostałe składniki M3 wyniosły w końcu października br. 10275,9 mln zł; wartość tej pozycji zmniejszyła się w stosunku do końca września br. o 484,7 mln zł (o 4,5%), zaś w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku – o 3791,5 mln zł (o 27,0%).

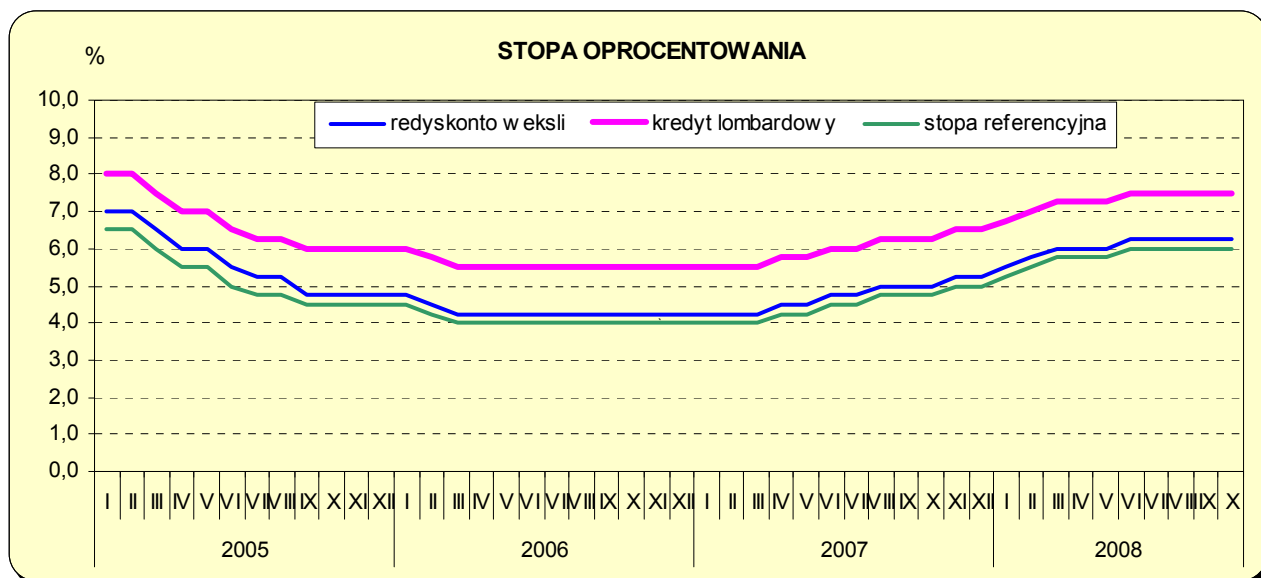
Najwyższy udział w strukturze zasobów pieniądza miały **należności**, których przyrost był jednocześnie głównym czynnikiem generującym pieniądź. Wyniosły one 611050,9 mln zł i zwiększyły się w ujęciu miesięcznym o 31171,5 mln zł (o 5,4%), w tym należności od gospodarstw domowych wzrosły o 22888,4 mln zł (o 7,0%), od przedsiębiorstw – o 7048,1 mln zł (o 3,3%), od instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 83,5 mln zł (o 4,1%), niemonetarnych instytucji finansowych – o 964,6 mln zł (o 4,8%), instytucji samorządowych – o 186,9 mln zł (o 1,1%).

W stosunku do stanu sprzed roku należności były wyższe o 150077,5 mln zł (o 32,6%), w tym należności od gospodarstw domowych wzrosły o 100638,9 mln zł (o 40,4%), od przedsiębiorstw – o 46852,9 mln zł (o 26,9%), od niemonetarnych instytucji finansowych – o 3154,1 mln zł (o 17,6%), od instytucji samorządowych – o 691,7 mln zł (o 4,1%), od instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 680,1 mln zł (o 47,8%). Należności od funduszy ubezpieczeń społecznych na koniec października br. nie wystąpiły, ale przed rokiem miały wartość 1940,0 mln zł.

Dodatni wpływ na kreację pieniądza miało **zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego**, które wyniosło w końcu października br. 89709,6 mln zł i w porównaniu z końcem września br. wzrosło o 2095,0 mln zł (o 2,4%), a w stosunku do października ub. roku – o 29479,1 mln zł (o 48,9%).

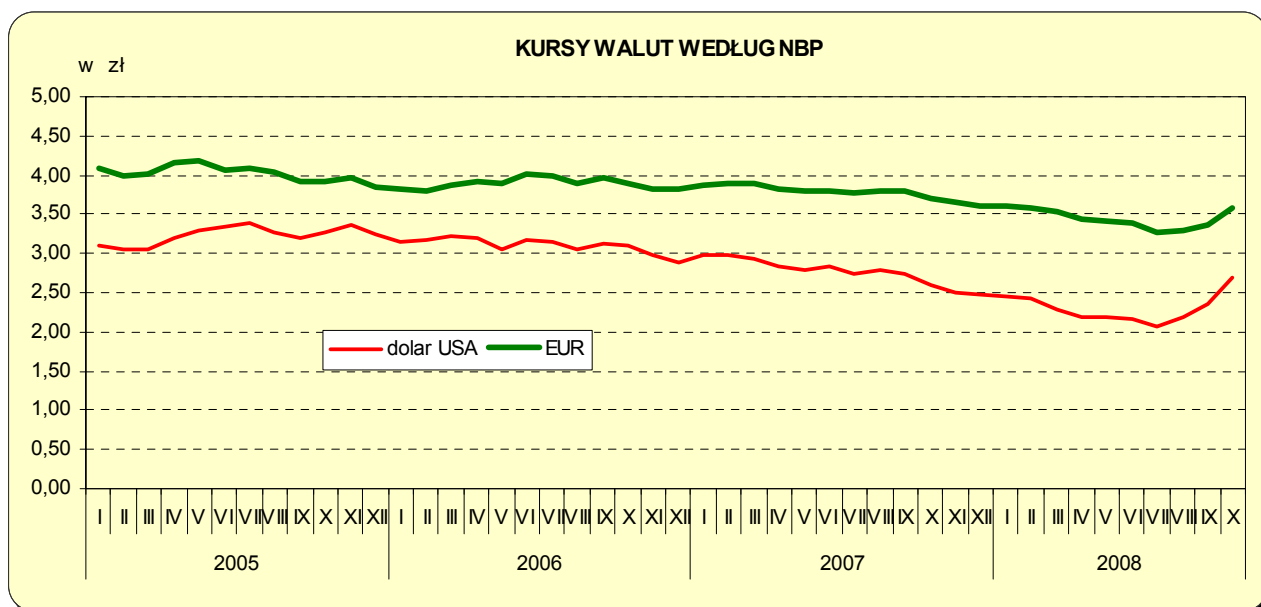
Ujemny wpływ na kreację pieniądza wywarł spadek wartości **aktywów zagranicznych netto**, które w końcu października br. wyniosły 67846,6 mln zł; a ich wartość zmniejszyła się o 11922,9 mln zł (o 14,9%) w stosunku do września br. i o 63877,4 mln zł (o 48,5%) w porównaniu z październikiem ub. roku. Czynnikiem obniżającym stan zasobów pieniądza było również ujemne **saldo pozostałych pozycji netto** w kwocie 131160,9 mln zł, które pogłębiło się w relacji do stanu na koniec września br. o 14361,0 mln zł, a w stosunku do października ub. roku – o 20174,5 mln zł.

Obowiązujące od 26 czerwca br. podstawowe **stopy procentowe** Narodowego Banku Polskiego nie uległy zmianie i wyniosły odpowiednio: stopa redyskontowa weksli – 6,25%, stopa kredytu lombardowego – 7,50%, stopa referencyjna – 6,00%, stopa depozytowa – 4,50%.

Średni miesięczny **kurs dolara amerykańskiego** w Narodowym Banku Polskim wyniósł w październiku br. 269,80 zł/100USD i wzrósł w skali roku o 3,6%, a w skali miesiąca zwiększył się o 14,8%.

Średni miesięczny **kurs euro** w Narodowym Banku Polskim wyniósł w październiku br. 358,55 zł/100EUR i zmniejszył się w stosunku do analogicznego okresu ub. roku o 3,2%, natomiast w stosunku do września br. wzrósł o 6,4%.

Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju

Wyszczególnienie	Październik 2008		Styczeń- październik 2008
	zmiany w % w stosunku do		
	października 2007	września 2008	okresu styczeń- październik 2007
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	+3,6	+0,1	+5,2
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu)	-21,4	-1,8	x
Wynagrodzenie miesięczne brutto w sektorze przedsiębiorstw..	+9,8	+2,2	+11,1
w tym w przemyśle	+10,3	+1,0	+10,5
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe)	+0,2	+2,9	+6,0
górnictwo	-8,3	-3,7	+2,9
przetwórstwo przemysłowe	+1,3	+2,5	+6,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę.....	-9,7	+13,8	+3,3
Produkcja budowlano-montażowa (ceny stałe)	+10,5	+12,7	+14,4
Mieszkania oddane do użytkowania	-5,0	+8,4	+18,7

Wyszczególnienie	Sierpień	Wrzesień	Październik
	zmiany w % w porównaniu		
	z poprzednim miesiącem		
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu	+0,2	+0,3	-0,3
Ceny produkcji budowlano-montażowej	+0,2	+0,1	+0,1
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych.....	-0,4	+0,3	+0,4
żywność i napoje bezalkoholowe.....	-1,6	+0,6	+0,8
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	+1,8	+1,2	+0,7
odzież i obuwie	-1,8	+1,4	+0,3
mieszkanie.....	+0,3	+0,6	+0,9
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	+0,4	+0,7	+1,1
w tym nośniki energii	+0,5	+1,1	+1,7
wypożyczenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	+0,1	+0,2	+0,2
zdrowie.....	+0,1	+0,2	+0,1
transport	-0,8	-1,5	-1,0
w tym paliwa do prywatnych środków transportu.....	-1,9	-2,4	-1,9
łącznie.....	-0,3	0,0	0,0
rekreacja i kultura.....	-0,5	-0,4	-0,3
edukacja	+0,4	+1,4	+1,1
restauracje i hotele	+0,4	+0,5	+0,4
inne towary i usługi.....	+0,3	0,0	-0,1

Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju

Wyszczególnienie a – 2007, b – 2008	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Bezrobotni zarejestrowani (w tys.)	2365,8	2331,1	2232,5	2103,1	1985,1	1895,1	1856,1	1821,9	1777,8	1720,9	1719,4	1746,6
..... a	1813,4	1778,5	1702,2	1605,7	1525,6	1455,3	1422,9	1404,4	1376,6	1352,3		
..... b	15,1	14,8	14,3	13,6	12,9	12,3	12,1	11,9	11,6	11,3	11,2	11,2
Stopa bezrobocia ¹⁾ (w %)	11,5	11,3	10,9	10,3	9,8	9,4	9,2	9,1	8,9	8,8		
..... a												
..... b												
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w tys. osób	5048	5070	5089	5105	5116	5144	5160	5182	5192	5220	5233	5241
..... a	5348	5371	5384	5389	5390	5391	5400	5399	5404	5406		
..... b												
Produkcja sprzedana przemysłu ²⁾ : poprzedni miesiąc=100	100,2	97,9	114,7	91,4	103,0	100,2	98,1	100,9	105,7	109,7	95,2	91,5
..... a	104,3	101,7	100,7	104,2	91,6	105,1	96,8	91,9	117,2	102,9		
..... b	115,4	113,0	111,3	112,6	108,1	105,6	110,4	108,9	105,4	110,8	108,5	106,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	110,7	115,0	101,0	115,1	102,4	107,3	105,9	96,3	106,8	100,2		
..... a												
..... b												
Produkcja budowlano-montażowa ²⁾ : poprzedni miesiąc=100	37,9	110,5	119,0	110,6	113,2	111,2	101,4	108,5	104,1	115,4	83,7	147,5
..... a	35,7	125,0	114,7	117,0	107,3	115,2	98,1	98,2	111,4	112,7		
..... b	160,5	156,7	139,1	136,9	116,3	103,7	118,5	114,4	100,2	104,3	111,0	113,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	106,6	120,7	116,3	123,0	116,6	120,8	116,8	105,8	113,2	110,5		
..... a	10186	18903	26979	35738	44146	52828	64355	75914	86952	102935	116483	133698
..... b	14551	25515	35244	48937	58469	68184	82446	92988	106995	122185		
..... a												
..... b												
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych: poprzedni miesiąc=100	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3
..... a	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6	100,3	100,4		
..... b	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5	102,3	103,0	103,6	104,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	104,0	104,2	104,1	104,0	104,4	104,6	104,8	104,8	104,5	104,2		
..... a	100,4	100,7	101,1	101,6	102,2	102,2	101,9	101,6	102,3	103,0	103,7	104,0
..... b	100,7	101,1	101,5	101,8	102,6	102,9	102,8	102,4	102,8	103,2		
..... a												
..... b												
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu: poprzedni miesiąc=100	100,6	100,3	100,5	100,5	100,4	100,5	100,3	100,3	100,0	99,7	99,9	99,3
..... a	101,2	100,6	100,2	99,9	100,8	100,4	99,9	100,2	100,3	99,7		
..... b	103,1	103,5	103,3	102,2	102,1	101,7	101,4	101,8	101,8	102,0	102,5	102,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	102,9	103,2	102,9	102,3	102,7	102,6	102,1	102,0	102,3	102,4		
..... a												
..... b												
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej poprzedni miesiąc=100	100,5	100,8	101,0	101,1	101,1	100,9	100,6	100,6	100,5	100,5	100,2	100,2
..... a	100,3	100,5	100,4	100,4	100,3	100,3	100,2	100,2	100,1	100,1		
..... b	104,8	105,6	106,5	107,3	108,1	108,7	108,9	109,0	108,8	108,6	108,6	108,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	108,1	107,7	107,1	106,3	105,5	104,8	104,4	104,0	103,6	103,2		
..... a												
..... b												

¹⁾ Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo. ²⁾ Wskaźniki dynamiki obliczono przy wykorzystaniu cen stałych 2000 r.

(dok.)

Wyszczególnienie a – 2007, b – 2008	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹⁾ (w zł)	a 2663,55	2687,48	2852,71	2786,29	2776,92	2869,69	2893,71	2885,97	2858,83	2951,67	3092,01	3246,00
..... b	2969,65	3032,70	3144,41	3137,74	3069,43	3215,32	3228,98	3165,14	3171,65	3241,81		
poprzedni miesiąc=100	a 88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2	104,8	105,0
..... b	91,5	102,1	103,7	99,8	97,8	104,8	100,4	98,0	100,2	102,2		
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a 107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5	109,5	111,0	112,0	107,2
..... b	111,5	112,8	110,2	112,6	110,5	112,0	111,6	109,7	110,9	109,8		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw												
przeciętna miesięczna 2000=100	a 111,6	112,4	118,7	115,4	114,5	118,2	119,4	119,5	117,5	120,6	125,7	131,7
..... b	119,8	121,8	125,8	125,2	121,4	126,9	127,4	125,4	125,3	127,6		
Wskaźnik rentowności obrotu brutto ²⁾ - od początku roku (w %).....	a .	.	6,1	.	.	6,5	.	.	6,4	.	.	6,1
..... b	.	.	5,8	.	.	6,0	.	.	5,7	.	.	
Wskaźnik rentowności obrotu netto ³⁾ - od początku roku (w %).....	a .	.	4,9	.	.	5,3	.	.	5,2	.	.	5,0
..... b	.	.	4,6	.	.	4,8	.	.	4,5	.	.	
Wynik budżetu państwa - od początku roku (w mln zł)	a 3144,1	-2992,3	-5177,0	-2090,9	-4297,2	-3646,6	541,3	304,1	178,9	-4403,9	-6024,8	-15956,4
..... b	4407,3	-136,6	1802,9	554,3	-1876,9	-3380,7	-2744,7	-317,4	-4224,6	-11580,8		
Średnie kursy walut w zł – NBP:												
100 dolarów USA	a 298,37	298,05	293,59	282,79	279,97	283,99	275,00	279,81	272,86	260,42	249,15	247,54
..... b	245,37	243,05	228,16	218,52	219,04	216,94	206,74	219,26	234,97	269,80		
100 euro	a 387,87	389,58	388,69	381,92	378,24	380,79	376,85	381,00	378,99	370,52	365,56	360,42
..... b	360,80	358,25	353,74	344,44	340,69	337,60	326,00	328,84	337,12	358,55		
Handel zagraniczny w mln zł												
eksport	a 29591,6	29800,9	34261,5	30665,1	32077,8	32169,4	31487,5	31682,3	33712,0	37949,7	35139,0	28018,8
..... b	33212,4	35150,2	33810,5	37024,1	32337,7	33737,1	33257,8	29476,8	35201,7	.		
import	a 34425,0	33553,3	40308,0	36233,8	37771,0	38482,2	38662,5	35653,3	39623,0	43880,5	41968,5	36267,3
..... b	38642,2	40734,1	41365,4	43372,7	39116,2	41248,8	40823,1	36000,0	40947,7	.		
saldo	a -4833,4	-3752,4	-6046,5	-5568,7	-5693,2	-6312,8	-7175,0	-3971,0	-5911,0	-5930,8	-6829,5	-8248,5
..... b	-5429,8	-5583,9	-7554,9	-6348,6	-6778,5	-7511,7	-7565,3	-6523,2	-5746,0	.		

¹⁾ Łącznie z obowiązkową składką na ubezpieczenia społeczne. ²⁾ Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności. ³⁾ Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne dla Unii Europejskiej

Wyszczególnienie	PKB		Handel zagraniczny				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^{a)}		Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych		Produkcja przemysłowa ^{b)}	
			eksport	import	saldo							
	2007	II kw. 2008 ^{a)}	I-VIII 2008			I-VIII 2007	IX 2007	IX 2008	X 2007	X 2008	IX 2007	IX 2008
	zmiana w % w ujęciu rocznym				w mld euro		w %		zmiana w % w ujęciu rocznym			
UE-27	2,9	1,7	7,0	7,0	2,7	3,7 ^{c)}	3,0	-2,2
Strefa Euro-15.....	2,6	1,4	7,3	7,5	2,6	3,2 ^{c)}	3,3	-2,4 ^{c)}
Austria	3,1	2,0	6	7	0,0	0,7	4,5	3,2	2,9	3,0 ^{c)}	4,8	.
Belgia	2,8	1,9	3	8	2,1	11,2	7,1	6,6	2,2	4,8	1,4 ^{c)}	.
Bułgaria	6,2	.	22	26	-6,6	-5,0	6,5	5,6	10,6	11,2	10,2 ^{c)}	-1,6 ^{c)}
Cypr	4,4	4,0	7	19	-4,1	-3,4	3,8	3,8	2,7	4,8	2,1 ^{c)}	.
Dania	1,6	1,0	11	9	2,5	1,6	3,7	2,9	1,8	3,8	0,4	-0,1
Estonia	6,3	-1,0	6	-3	-1,7	-2,3	4,3	4,2	8,7	10,1	8,3	-3,8
Finlandia	4,5	2,4	3	6	3,0	4,1	6,8	6,5	1,8	4,4	4,8	0,8
Francja	2,2	1,2	5	9	-44,2	-30,6	8,0	7,9	2,1	3,0	-0,3	-1,6
Grecja	4,0	3,5	1	-4	-24,0	-25,8	8,2	.	3,0	4,0	2,5	-3,3 ^{c)}
Hiszpania	3,7	1,8	1	1	-65,1	-63,8	8,3	11,9	3,6	3,6	0,7	-8,8
Irlandia	6,0	-0,7	-6	-3	17,2	19,6	4,6	6,6	3,0	2,7	3,8	3,9 ^{c)}
Litwa	8,9	5,2	33	23	-3,4	-3,4	4,1	4,6	7,6	10,7	0,0	7,3
Luksemburg	5,2	2,8	7	9	-2,9	-2,5	4,0	4,2	3,6	3,9	-3,8	-0,7 ^{c)}
Łotwa	10,2	0,6	16	-2	-2,7	-3,5	5,9	6,8	13,2	13,7	-0,5	-5,4
Malta	3,7	3,3	-11	3	-0,9	-0,7	6,4	5,6	1,6	5,8	.	.
Niderlandy	3,5	2,9	11	11	27,9	25,4	3,0	2,5	1,6	2,5 ^{c)}	7,5 ^{c)}	-0,4 ^{c)}
Niemcy	2,5	1,9	6	8	127,4	127,6	8,2	7,1	2,7	2,5	6,6	-2,2
Polska	6,7	6,0	18	20	-15,4	-11,3	9,0	6,5	3,1	4,0	7,2	3,1
Portugalia	1,9	0,7	5	11	-15,0	-12,1	8,0	7,3	2,5	2,5	0,8	-4,3
Republika Czeska ..	6,0	4,6	19	17	3,2	2,0	5,0	4,3	4,0	5,7	4,2 ^{c)}	3,4 ^{c)}
Rumunia	6,0	.	19	15	-14,6	-13,3	6,3	.	6,9	7,4	6,2	0,4 ^{c)}
Słowacja	10,4	8,6	19	18	-0,7	-0,9	11,0	10,0	2,4	4,2	12,1	5,4
Słowenia	6,8	5,1	10	14	-1,2	-0,4	4,4	4,1	5,1	4,8	3,5	1,6 ^{c)}
Szwecja	2,7	0,9	7	8	8,2	8,8	6,0	6,3	1,9	3,4	1,4	-3,1
Węgry	1,1	1,6	11	10	0,0	-0,4	7,4	7,9	6,9	5,1	9,0	-5,3
Wielka Brytania....	3,0	1,5	-1	-3	-82,2	-88,3	5,2	.	2,1	.	-0,2	-2,9
Włochy	1,5	-0,2	5	5	-7,3	-6,2	6,2	.	2,3	3,6	0,3	-5,7

^{a)} Dane wyrównane sezonowo.

^{b)} Dane wyrównane dniami roboczymi.

^{c)} Prognoza.

Źródło: Eurostat – stan na 25.11. 2008 r., GUS.